

T.C.
BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TURİZM İŞLETMECİLİĞİ ANA BİLİM DALI

**KIRSAL TURİZM ARAŞTIRMALARININ BİBLİYOMETRİK
ANALİZİ: WEB OF SCIENCE ÖRNEĞİ**

HÜSEYİN ÇILGIN
2030201418
YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
Doç. Dr. Utku ONGUN

Jüri: Doç. Dr. Murat Alpaslan KASALAK
Jüri: Dr. Öğr. Üyesi Özlem GÜNCAN

BURDUR – 2025

T.C.
BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

ETİK BEYAN

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği'ne göre hazırlamış olduğum “Kırsal Turizm Araştırmalarının Bibliyometrik Analiz: Web of Science Örneği” adlı tezin hazırlanma sürecinde akademik ve etik kuralları ihlal etmediğimi, tezimin özgün olduğunu, başvurduğum kaynakları metin içinde, dipnotlarda ve kaynakçada eksiksiz ve bilimsel kurallara uygun olarak gösterdiğimi taahhüt ederim.

Hüseyin ÇILGIN

Tarih ve İmza

TEŐEKKÖR

Yüksek lisans eğitimin boyunca, ilk günden itibaren adım adım beni her sürece hazırlayan, bilgi ve tecrübelerini paylaşarak akademik gelişimime katkı sağlayan; bilgeliğı ve anlayışıyla kendimi geliştirmemi, iyi hissetmemi ve bu işi başaracağıma inancımı teşvik eden değerli hocam Doç. Dr. Utku ONGUN'a sonsuz teşekkürü bir borç bilirim.

Burdur, 2025

ÖZET

Kırsal turizm son yıllarda giderek artan talep ile birlikte önemli bir alternatif turizm türüdür. Kırsal turizmi daha iyi anlamak ve sağlıklı bir kırsal kalkınma modeli olarak ele alabilmek için var olan bilgi ve uygulamaların ortaya konması gerekmektedir. Ayrıca konu ile ilgili bilimsel ilerlemeyi görebilmek için araştırma boşluklarını ve bilimsel verileri güncellemek ve bu araştırma alanındaki bilgiyi artırmaya yönelik eğilimleri analiz etmek önemlidir. Bu nedenle, bu bibliyometrik inceleme, kırsal turizm alanındaki araştırma ilerlemesini, eğilimleri ve güncellemeleri incelemiştir. Araştırmada kullanılan yayınların seçimi için Web of Science veri tabanı, bibliyometrik inceleme için VOSviewer ve Bibliometrix yazılımları kullanılmıştır. Bu bibliyometrik çalışmada elde edilen sonuçlara göre, konu ile ilgili kırsal turizm konulu ilk çalışmanın 1990 yılında kaleme alındığı saptanmıştır. 352 araştırma ile en fazla 2022 yılında yapıldığı ve 6539 atıf ile 2023 yılı en fazla atıf yılı olarak tespit edilmiştir. Çalışmalarda 758 atıf ile Sims (2009), 598 atıf ile Bessiere (1998), 435 atıf ile Park (2009), 409 atıf Briedenhann (2004) ve 384 atıf ile Correia Loureiro (2014) ait araştırmalar en yüksek atıflar almışlardır. Çalışmaların yayınlandığı dergiler; Tourism Management, Sustainability, Annals of Tourism Research ve Journal of Sustainable Tourism dergileridir. Kırsal turizm çalışmalarına en fazla katkı sağlayan ülkeler ise Çin, İspanya, Romanya, Sırbistan ve Amerika'dır. Yapılan anahtar kelime analizinin sonucunda en çok "kırsal turizm" anahtar kelimesinin kullanıldığı ortaya çıkmıştır. Kırsal turizme ilişkin verilerin Bradford yasasına uyum sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. Ancak araştırmacıların %80,4'ünün sadece bir yayın yaptığı tespit edilmiştir. Bu sonuç Lotka yasasına göre değerlendirildiğinde ilgili alanyazının yetersiz ve geliştirilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca Zipf yasasının uygulanması sonucunda bulgularla uyuşmayan sonuçlar ortaya çıkmıştır. Çalışmanın sonuçları, gelecekte yapılacak araştırmalara ve kırsal turizmin daha sağlıklı bir şekilde gelişmesine katkı sağlayabilir. Ayrıca, bu alandaki bilgi boşluklarının giderilmesi ve daha fazla disiplinlerarası çalışma yapılması gerektiği vurgulanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kırsal turizm, Bibliyometrik Analiz, VOSviewer, Bibliometrix, Web of Science.

(ÇILGIN, Hüseyin, Bibliometric Analysis of Rural Tourism Research: Web of Science Example, Master's Thesis, Burdur, 2025)

ABSTRACT

Rural tourism is an important alternative tourism type with increasing demand in recent years. In order to better understand rural tourism and consider it as a healthy rural development model, existing knowledge and practices need to be presented. In addition, in order to see the scientific progress on the subject, it is important to analyze research gaps and trends to update scientific data and increase knowledge in this research area. Therefore, this bibliometric review examined the research progress, trends and updates in the field of rural tourism. The Web of Science database was used to select the publications used in the study, and VOSviewer and Bibliometrix software were used for bibliometric review. The results obtained in this bibliometric study determined that the first study on rural tourism was written in 1990. It was determined that it was conducted in 2022 with 352 studies and 2023 was the year with the highest number of citations with 6539 citations. The studies with the highest citations were Sims (2009) with 758 citations, Bessiere (1998) with 598 citations, Park (2009) with 435 citations, Briedenhann (2004) with 409 citations and Correia Loureiro (2014) with 384 citations. The journals in which the studies were published were Tourism Management, Sustainability, Annals of Tourism Research and Journal of Sustainable Tourism. The countries that contributed the most to rural tourism studies were China, Spain, Romania, Serbia and the United States. As a result of the keyword analysis, it was revealed that the keyword “rural tourism” was used the most. It was concluded that the data on rural tourism complied with the Bradford law. However, it was determined that 80.4% of the researchers made only one publication. When this result was evaluated according to Lotka’s law, it was concluded that the relevant literature was insufficient and needed to be developed. In addition, results that did not match the findings emerged as a result of the application of Zipf’s law. The results of the study may contribute to future research and the healthier development of rural tourism. It is also emphasized that knowledge gaps in this area should be filled and more interdisciplinary studies should be conducted.

Keywords: Rural tourism, Bibliometric Analysis, VOSviewer, Bibliometrix, Web of Science.

İÇİNDEKİLER

TEZ ONAY SAYFASI	i
ETİK BEYAN	ii
TEŞEKKÜR	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER	vii
KISALTMALAR	x
TABLolar DİZİNİ	xi
ŞEKİLLER DİZİNİ	xii
GRAFİKLER DİZİNİ	xiv
DİYAGRAM DİZİNİ	xv
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

KIRSAL TURİZMİN KAVRAMSAL ÇERÇEVESİ

1.1. Kırsal Alan	4
1.2. Kırsal Turizm	7
1.2.1. Çiftlik Turizmi	11
1.2.2. Tarım Turizmi	12
1.3. Kırsal Turizmin Özellikleri	14
1.3.1. Konaklama Özellikleri	14
1.3.2. İşletmelerin Özellikleri	14
1.3.3. Kırsal Turistlerin Özellikleri	15
1.3.4. Sosyo-Kültürel Etkileşim	15
1.3.5. Çevresel Değerler ve Sürdürülebilirlik	15
1.4. Kırsal Turizmin Konaklama Özellikleri	16
1.5. Kırsal Turizme Katılan Turistlerin Özellikleri	19
1.6. Kırsal Turizmde Faaliyet Gösteren İşletmelerin Özellikleri	20

BÖLÜM 2

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ VE LİTERATÜR

2.1. VOSviewer Analizi	21
2.2. VOSviewer ile Bibliyometrik Analiz Yöntemleri	26

2.2.1. Atıf (citation) analizi	26
2.2.2. Ortak yazarlık (co-authorships) analizi	27
2.2.3. Anahtar kelimelerin birlikte bulunma (co-occurrence of author keywords) analizi	27
2.2.4. Bibliyografik eşleştirme (bibliyographical coupling) analizi.....	27
2.2.5. Ortak atıf (co-citation) analizi	28
2.3. Bibliometrix (Biblioshing).....	29
2.4. Yöntem.....	30
2.4.1. Araştırmanın Amacı	30
2.4.2. Araştırmanın Güvenirliği.....	31
2.4.3. Araştırmanın Yöntemi	31
2.4.4. Araştırmanın Kısıtlılıkları ve Sınırlılıkları	35
2.5. İlgili Çalışmalar.....	35

BÖLÜM 3

ARAŞTIRMANIN ANALİZİ VE BULGULARI

3. Analiz ve Bulgular	41
3.1. Araştırma ile İlgili Genel Bulgular	41
3.2. VOSviewer ile Atıf Analizi.....	54
3.2.1. Araştırmalarının Atıf Analizi	54
3.2.2. Kaynakların Atıf Analizi	56
3.2.3. Yazarlarının Atıf Analizi.....	60
3.2.4. Yazarların Bağlı Olduğu Kurumların/Kuruluşların Atıf Analizi	62
3.2.5. Yazarların Bağlı Olduğu Ülkelerin/Bölgelerin Atıf Analizi	63
3.3. Kırsal Turizm Araştırmalarının Ortak Yazarlık Analizi	64
3.3.1. Yazarların Ortak Yazarlık Analizi.....	65
3.3.2. Yazarın Bağlı Olduğu Kurumların/Kuruluşların Ortak Yazarlık Analizi	66
3.3.3. Yazarın Bağlı Olduğu Ülkelerin/Bölgelerin Ortak Yazarlık Analizi	68
3.4. Anahtar Kelimelerin Birlikte Bulunma Analizi	68
3.5. Kırsal Turizm Araştırmalarının Bibliyografik Eşleştirme Analizi.....	71
3.5.1. Kırsal Turizm Araştırmalarında Yazarlarının Bibliyografik Eşleştirme Analizi	71
3.5.2. Kırsal Turizm Araştırmalarının Bibliyografik Eşleştirme Analizi.....	73
3.5.3. Kırsal Turizm Araştırmaları Yapan Yazarların Bağlı Olduğu Kurumların/Kuruluşların Bibliyografik Eşleştirme Analizi.....	74

3.5.4. Kırsal Turizm Araştırmaları Yazarlarının Bağlı Olduğu Ülkelerin/Bölgelerin Bibliyografik Eşleştirme Analizi.....	75
3.6. Ortak Atıf Analizi	75
3.6.1. Atıf Yapılan Referansların Ortak Atıf Analizi	76
3.6.2. Atıf Yapılan Kaynakların Ortak Atıf Analizi	77
3.6.3. Atıf Yapılan Yazarların Ortak Atıf Analizi.....	78
SONUÇ VE ÖNERİLER	89
KAYNAKÇA.....	93
ÖZGEÇMİŞ	106

KISALTMALAR

OECD: Avrupa Ekonomik İş birliği ve Kalkınma Teşkilatı

EUROSTAT: Avrupa Birliği İstatistik Kurumu

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 1.1: Kırsal Alan Kriterleri	6
Tablo 2.1: Kırsal Turizm Alanında En Çok Atıf Alan Yazarlar ve Yayınlar	36
Tablo 3.1: Kırsal Turizm Araştırmaları İle İlgili Genel Bilgiler	42
Tablo 3.2: 1991-2024 Yılları Arasındaki Araştırmaların Yayın, Atıf Sayıları ve Yüzdeleri	44
Tablo 3.3: Kırsal Turizm Araştırmaların Yayınlandığı Dergiler, Mecralar ve Yüzdelikleri	45
Tablo 3.4: Kırsal Turizm Araştırmalarına Katkı Sağlayan Kurum/Kuruluş ve Yüzdelikleri.....	47
Tablo 3.5: Kırsal Turizm Araştırmalarına Katkı Sağlayan Ülkeler/Bölgeler ve Yüzdelikleri.....	48
Tablo 3.6: Kırsal Turizm Araştırmalarının Web of Science Kategorileri.....	49
Tablo 3.7: Kırsal Turizm ile İlgili Konuların Araştırma Alanlarına Göre Dağılımı.....	50
Tablo 3.8: Kırsal Turizm Araştırmalarının Yayınlandığı Diller	51
Tablo 3.9: Kırsal Turizm Araştırmalarının İlk 20 Yayıncı Kuruluşlarına Göre Dağılımı	52
Tablo 3.10: Kırsal Turizm Araştırmalarının Türlerine Göre Dağılımı	53
Tablo 3.11: Kırsal Turizm Araştırmalarının Web of Science İndekslerine Göre Dağılımları	53
Tablo 3.12: Kırsal Turizm Araştırmalarının Yayınlandığı Kaynakların Atıf Analizi....	60
Tablo 3.13: Kırsal Turizm Araştırmalarındaki Anahtar Kelimelerin Birlikte Bulunma Dağılımı	69
Tablo 3.14: Kırsal Turizm Araştırmalarında Atıf Yapılan Referansların Ortak Atıf Analizi (Atıf ve Toplam Bağlantı Uzunlukları)	77
Tablo 3.15: Bradford Yasası Bölgeleri	81
Tablo 3.16: Lotka Yasası	83
Tablo 3.17: Ülkenin Uluslararası İş Birliği Oranları	86

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1.1: Kırsal Turizm Bileşenleri	10
Şekil 2.1: VOSviewer Programının Ana Penceresinin Ekran Görüntüsü ve Ağ Görselleştirilme	22
Şekil 2.2: Katmanlı Görselleştirilme	23
Şekil 2.3: Yoğunluk Görselleştirilme 1	24
Şekil 2.4: Yoğunluk Görselleştirilme 2	25
Şekil 2.5: Bibliometrix (Biblioshing) Ekran Görüntüsü.....	29
Şekil 3.1: Kırsal Turizm Araştırmalarının Atıf Analizi (Atıf Ağırlıklı).....	55
Şekil 3.2: Kırsal Turizm Araştırmalarının Atıf Analizi (Bağlantı Gücü Ağırlıklı)	56
Şekil 3.3: Kırsal Turizm Araştırmalarının Yayınlandığı Kaynakların Atıf Analizi (Toplam Bağlantı Uzunluğu)	57
Şekil 3.4: Kırsal Turizm Araştırmalarının Yayınlandığı Kaynakların Atıf Analizi (Araştırma Ağırlıklı)	58
Şekil 3.5: Kırsal Turizm Araştırmalarının Yayınlandığı Kaynakların Atıf Analizi (Atıf Ağırlıklı).....	59
Şekil 3.6: Kırsal Turizm Araştırmalarının Yapan Yazarların Atıf Analizi (Araştırma Ağırlıklı).....	60
Şekil 3.7: Kırsal Turizm Araştırmalarının Yapan Yazarların Atıf Analizi (Atıf Ağırlıklı)	61
Şekil 3.8: Kırsal Turizm Araştırmalarının Yapan Yazarların Atıf Analizi (Toplam Bağlantı Uzunluğu)	62
Şekil 3.9: Kırsal Turizm Araştırmalarını Yapan Yazarların Bağlı Oldukları Kurum/Kuruluşların Atıf Analizi (Atıf Ağırlıklı)	63
Şekil 3.10: Kırsal Turizm Araştırmalarını Yapan Yazarların Bağlı Oldukları Ülkelerin/Bölgelerin Yoğunluk Görselleştirilmiş Atıf Analizi (Araştırma Ağırlıklı)	64
Şekil 3.11: Kırsal Turizm Araştırmalarını Yapan Yazarların Ortak Yazarlık Analizi (Atıf Ağırlıklı).....	66
Şekil 3.12: Kırsal Turizm Araştırmalarını Yapan Yazarların Bağlı Olduğu Kurumların/Kuruluşların Ortak Yazarlık Analizi (Atıf Ağırlıklı)	67
Şekil 3.13: Kırsal Turizm Araştırmalarını Yapan Yazarların Ülkelere/Bölgelere Göre Ortak Yazarlık Analizi (Atıf Ağırlıklı)	68
Şekil 3.14: Kırsal Turizm Araştırmalarının Anahtar Kelimelerinin Birlikte Bulunma Dağılımı	70
Şekil 3.15: Kırsal Turizm Araştırmalarında Yazarlarının Bibliyografik Eşleştirme Analizi (Toplam Bağlantı Uzunluğu Ağırlıklı)	72
Şekil 3.16: Kırsal Turizm Araştırmalarının Bibliyografik Eşleştirme Analizi (Toplam Bağlantı Uzunluğu Ağırlıklı)	73
Şekil 3.17: Kırsal Turizm Araştırmalarını Yapan Yazarların Bağlı Oldukları Kurumların/Kuruluşların Bibliyografik Eşleştirme Analizi (Toplam Bağlantı Uzunluğu Ağırlıklı).....	74
Şekil 3.18: Kırsal Turizm Araştırmalarına Yapan Yazarların Bağlı Oldukları Ülkelerin/Bölgelerin Bibliyografik Eşleştirme Analizi (Toplam Bağlantı Uzunluğu Ağırlıklı).....	75

Şekil 3.19: Kırsal Turizm Araştırmalarında Atıf Yapılan Referansların Ortak Atıf Analizi	76
Şekil 3.20: Kırsal Turizm Araştırmalarında Atıf Yapılan Kaynakların Ortak Atıf Analizi	78
Şekil 3.21: Kırsal Turizm Araştırmalarında Atıf Yapılan Yazarların Ortak Atıf Analizi	79
Şekil 3.22: Bradford Yasasına Göre En Üretken Dergiler	80
Şekil 3.23: Lotka Yasasına Göre Bilimsel Üretkenlik Dağılımı ve Değerlendirilmesi ..	82
Şekil 3.24: En Çok Yayın Yapan 20 Ülkenin Uluslararası İş Birliği	85
Şekil 3.25: Makale Yazarlarının Anahtar Kelimelerinden Oluşan Tematik Harita.....	87
Şekil 3.26: Ülke, Yazar ve Anahtar Kelime İlişkini Gösteren Üç Alan Grafiği	87
Şekil 3.27: Fonsiyonel Analiz ve Anahtar Kelimeler Artı Kavramsal Yapı Haritası.....	88

GRAFİKLER DİZİNİ

Grafik 3.1: Araştırmaların Yıllara Göre Yayın ve Atıf Sayılarının Dağılımı.....	43
--	----

DIYAGRAM DİZİNİ

Diyagram 2.1: Çalışmanın Akış Diyagramı	33
--	----

GİRİŞ

Kırsal turizm aslında yeni bir kavram değildir, 1960'lı yıllara kadar uzanan bir geçmişe sahiptir. Özellikle 1970'li yıllarda kitle turizminin olumsuz etkilerini en aza indirmek amacıyla alternatif bir turizm anlayışı olarak karşıya çıkmıştır. Literatürde 19. yüzyılın sonlarına doğru çalışılmaya başlanılan kırsal turizm, kırsal bölgelerde yaşayanların yaşam standartlarını iyileştirmeyi, yerel ekonomiyi güçlendirmeyi ve doğal kaynakların daha sürdürülebilir bir şekilde kullanılmasını sağlamayı amaçlamaktadır. Aynı zamanda Kırsal turizm, genellikle sosyo-ekonomik kalkınmayı canlandırmanın ve azalan kırsal üretimi artırmanın önemli bir aracı olarak görülmektedir.

Araştırmanın amacı, kırsal turizmle ilgili literatür trendlerini incelemek; ülke bazında akademik katkıları, belgeleri, anahtar kelimeleri, yazarları ve dergileri gözden geçirmektir. Bu yaklaşım, kırsal turizm üzerine yapılacak daha kapsamlı araştırmalara zemin hazırlayacak ve alandaki bilgi birikimini derinleştirecektir.

Araştırma üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde kırsal turizmin kavramsal çerçevesi ortaya konulmuştur. Öncelikle kırsal turizm kavramının tam olarak anlaşılabilmesi için kırsal alan kavramı açıklanmıştır. Sonrasında kırsal turizm kavramı açıklanmıştır. Kırsal turizm bileşenlerine yer verilmiş olup, kırsal turizm ile zaman zaman karıştırılan ve bazen birbiri yerine geçen çiftlik turizmi ve tarım turizm kavramlarına yer verilmiştir. Kırsal turizmin özellikleri: konaklama, işletme ve turistlerin özellikleri ayrıntılı bir biçimde açıklanmıştır.

İkinci bölümde ise Web of Science'dan elde edilen verilerin, analiz edildiği VOSviewer ve Bibliometric (Biblioshing) arayüzünün işleyişi hakkında bilgiler verilmiştir. Araştırmanın literatürü ve yöntemi hakkında bilgiler verilmiştir. Araştırmanın amacı, araştırmanın yöntemi, araştırmanın sınırlılıkları, araştırmanın güvenilirliği ve kırsal turizm ile alakalı daha önce yapılan bazı bibliyometrik analizlere yer verilmiştir.

Üçüncü bölümde ise Web of Science'dan kırsal turizm anahtar kelimesi ile başlık, özet ve anahtar kelimelerden elde edilen veriler VOSviewer ve Bibliometric programları vasıtasıyla analizlere tabi tutulmuştur. Araştırma aşağıdaki sorulara cevap alınmıştır.

- 1- Kırsal turizm araştırmaları ile ilgili genel bilgilerin dağılımları nasıldır?
- 2- Kırsal turizm araştırmaların yayın, atıf sayıları ve yüzdelerinin dağılımları nasıldır?

- 3- Kırsal turizm araştırmaların yayınlandığı dergiler, mecralar ve yüzdeliklerinin dağılımları nasıldır?
- 4- Kırsal turizm araştırmalarına katkı sağlayan kurum/kuruluş ve yüzdeliklerinin dağılımları nasıldır?
- 5- Kırsal turizm araştırmalarına katkı sağlayan ülkeler/bölgeler ve yüzdeliklerinin dağılımları nasıldır?
- 6- Kırsal turizm araştırmalarının web of science kategorilerinin dağılımları nasıldır?
- 7- Kırsal turizm ile ilgili konuların araştırma alanlarına göre dağılımları nasıldır?
- 8- Kırsal turizm araştırmalarının yayınlandığı diller göre dağılımları nasıldır?
- 9- Kırsal turizm araştırmalarının ilk 20 yayıncı kuruluşlarına göre dağılımları nasıldır?
- 10- Kırsal turizm araştırmalarının türlerine göre dağılımları nasıldır?
- 11- Kırsal turizm araştırmalarının web of science indekslerine göre dağılımları nasıldır?
- 12- Kırsal turizm araştırmalarının atıf analizi görselleştirilmiş ağ haritalaması nasıldır?
- 13- Kırsal turizm araştırmalarının ortak yazarlık analizi görselleştirilmiş ağ haritalaması nasıldır?
- 14- Anahtar kelimelerin birlikte bulunma analizi görselleştirilmiş ağ haritalaması nasıldır?
- 15- Kırsal turizm araştırmalarının bibliyografik eşleştirme analizi görselleştirilmiş ağ haritalaması nasıldır?
- 16- Ortak atıf analizi görselleştirilmiş ağ haritalaması nasıldır?
- 17- Web of Science'dan elde edilen kırsal turizm araştırmaları Bradford Yasası'na uyuyor mu?
- 18- Web of Science'dan elde edilen kırsal turizm araştırmaları Lotka Yasası'na uyuyor mu?
- 19- Web of Science'dan elde edilen kırsal turizm araştırmaların anahtar kelimelerin görsel ağ dağılımı ve anahtar kelime dağılımları Zipf Yasası'na uyuyor mu?
- 20- Web of Science'dan elde edilen kırsal turizm araştırmalarına en çok katkı sağlayan ülkelerin uluslararası işbirliği dağılımı nasıldır?

21- Web of Science'dan elde edilen kırsal turizm araştırmalarının makale yazarlarının anahtar kelimelerinden oluşan tematik harita dağılımı nasıldır?

22- Ülke, yazar ve anahtar kelime ilişkini gösteren üç alan grafiği dağılımı nasıldır?

23- Fonsiyonel analiz ve anahtar kelimeler artı yoluyla oluşturulan kavramsal bir yapı haritası dağılımı nasıldır?

Bu araştırma, Bradford yasası (dergi üretkenliği), Lotka yasası (yazarların bilimsel üretkenliği) ve Zipf yasası (kelime sıklığı analizi) gibi temel bibliyometrik yasalara dayanmaktadır. Bu yasalar çalışmanın temelini oluşturmaktadır ve kırsal turizm araştırmasının eğilimini anlamak için sağlam bir çerçeve çizmektedir. Yazarların bilimsel üretkenliğini tanımlayan Lotka Yasası'na göre bu alanda yazarların çoğunluğu (%80.4) düşük ortalama üretkenliğe sahip yalnızca bir makale yazmıştır. Dolayısıyla, bu konu hakkında bilimsel materyal üretmekten sorumlu entelektüel bir seçkinin varlığını iddia etmek mümkün değildir. Sonuçlar doğrultusunda, kırsal turizm ile alakalı yapılan çalışmaların Lotka Yasası'na uyum sağlamadığı ve önemli ölçüde saptığı anlaşılmıştır. Ancak, sonuçlar Bradford Yasasının (%3.727) düşük hata yüzdesi nedeniyle çalışmaya uygulandığını gösterir. Son olarak kelime kullanım sıklığını tahmin etmek için kullanılan Zipf Yasası'nın uygulanması neticesinde bulgularla uyuşmayan sonuçlar elde edilmiştir.

Sonuç ve tartışma kısmında ise, veriler sonucunda elde edilen bulgular tartışılmış olup, pratik ve teorik olarak katkıları tartışılmıştır. İleriye dönük tavsiyeler verilmiştir. Sonuç olarak, kırsal turizm üzerine yapılan çalışmaların multidisipliner bir yaklaşım benimsemesi, bu alandaki bilgi birikiminin daha da olgunlaşması için çeşitli araştırma alanlarının geliştirilmesinin şart olduğunu göstermektedir. Kırsal turizm, çevresel, ekonomik, sosyal ve kültürel birçok faktörü içerdiğinden, farklı disiplinlerin katkılarıyla daha kapsamlı ve etkili stratejiler geliştirilmesi gerekmektedir. Bu sayede kırsal turizmin sürdürülebilir bir şekilde gelişmesi sağlanabilir ve yerel halkın yaşam kalitesine katkı sağlanabilir.

BİRİNCİ BÖLÜM

KIRSAL TURİZMİN KAVRAMSAL ÇERÇEVESİ

Kırsal turizm olgusu çok eskilere dayanmasına rağmen net olarak bu kavramın tanımı yapılamamıştır. Kavramın tanımının net biçimde yapılamamasından kaynaklanan belirsizlikler sonucunda kırsal turizmin çerçevesi tam olarak çizilememektedir. Ancak literatürde akademisyenler tarafından kırsal turizmi tanımlayan çok fazla tanım bulunmaktadır. Araştırmanın bu bölümünde kırsal turizm kavramındaki kargaşalığı gidermek amacıyla ayrıntılı bir biçimde kırsal turizm kavramının açıklanması amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda öncelikli olarak kırsal turizmin gerçekleştiği kırsal alan kavramı üzerinde durulmuştur. Kırsal turizmin net bir biçimde çerçevesini oluşturmak adına kırsal alan kavramı açıklanmıştır ve bunun sonucunda kırsal turizm kavramına yer verilmiştir. Daha sonrasında ise kırsal turizmin özellikleri hakkında bilgi verilmiştir. Son olarak dünyadaki bazı ülkelerde uygulanan kırsal turizm örneklerine yer verilmiştir.

1.1. Kırsal Alan

Kırsal turizm kavramı araştırmacılar tarafından net bir biçimde yapılamamıştır. Araştırmacılar konuyu farklı açılardan ele almaları neticesinde kırsal turizm kavramı için farklı tanımlar ortaya çıkmıştır. Araştırmacılar farklı kavramlar ile kırsal turizmi özdeşleştirmişlerdir. Örneğin; yaratıcı turizm, yumuşak turizm, yayla turizmi, eko turizm, çiftlik turizmi ve tarım turizmi bunlardan bazılarıdır. Bu anlam kargaşalığına son verebilmek adına kırsal turizm kavramını açıklamadan önce kırsal alan kavramının açıklanması önem arz etmektedir. Kırsal alanlar kırsal turizmin gerçekleştiği bir yer olması nedeniyle kırsal turizm olgusunu iyi kavrayabilmek adına açıklanması şart olan bir kavramdır (Uçar, 2010; Uçar vd., 2010; Ongun, 2015).

Kırsal alan ve kırsal bölge kavramları kullanıldığında ilk akla gelen köy olgusu akla gelmektedir. Kırsal kelimesi ilk bakışta köy olgusuyla özdeşleştiği düşünülse de (Küçükaltan, 2002), gerçekte şehir ya da kent kelimesinin karşıtı olarak karşıya çıkmaktadır (Ahipaşaoğlu ve Çeltekin, 2006). Türk Dil Kurumuna (2024) göre, kırsal alan, insan sayısının az olduğu ve kır alanların baskın olduğu yerler olarak tanımlanmaktadır.

Keleş (1998) kırsal alanlarda genellikle üretim tarıma dayanmaktadır ve kırsal nüfus yaşamakta ve çalışmaktadır (Kuter ve Ünal, 2013). OECD kırsal alanları, nüfus yoğunluğu kriterini göz önüne alarak bir tanımlamaya gitmiştir. OECD'ye göre, nüfus yoğunluğunun km^2 başına 150 kişinin altında olduğu bölgeler kırsal alan olarak kabul edilmektedir (Bakırcı, 2006). Ancak bu bölgeler kendi içinde üç gruba ayrılmaktadır. Buna göre kırsallığı baskın bölgeler (nüfusunun %50'sinden fazlasının yaşadığı bölgeler), önemli ölçüde kırsal bölgeler (nüfusunun %15-%50'si arasındaki yaşadığı bölgeler) ve kentselliği baskın bölgeler (nüfusunun %15'inden daha az kesiminin yaşadığı bölgeler) olarak sınıflandırılmaktadır (Turhan, 2005; Özkan, 2007).

Nüfus yoğunluğu kriterine göre kırsal alan belirleme yoluna giden Avrupa Birliği İstatistik Kurumu (EUROSTAT) şehirleşme derecesine göre belirlemektedir ve Avrupa Bölgesi üç sınıftan birine dahil olmaktadır. Bu üç sınıf sırasıyla; yoğun olarak nüfuslandırılmış kuşaklar, orta dereceli nüfuslandırılmış kuşaklar ve seyrek nüfuslandırılmış kuşaklar şeklindedir (Bakırcı, 2006). Yoğun olarak nüfuslandırılmış kuşaklar, km^2 başına 500'den fazla yerleşik nüfus yoğunluğuna sahip ve toplam nüfusu 50.000'den az olan yerleşim yerlerini kapsamaktadır. Bu bölgedeki nüfusun çoğunluğu sanayi ve hizmet sektöründe istihdam edilmektedir. Tarım hala bu bölge için önemli bir rol oynamaktadır. Bu bölgeler şehirlerin bitişiğinde ya da şehirlere çok yakın olan yerlerdir. İkinci olarak, orta dereceli nüfuslandırılmış kuşaklar yoğun olarak nüfuslandırılmış kuşağa ait olmayan ve km^2 başına 100 yerleşik nüfustan fazla yoğunluğuna sahip olan yerlerdir. Bu bölgeler toplam yerleşik nüfusu en az 50.000 olan alanları kapsamaktadır. Bu bölgeler nispeten şehirlerden uzak ve büyük ölçekli tarımsal alanlardan oluşan yerleşim yerleridir. Son olarak seyrek nüfuslandırılmış kuşaklar yoğun ve orta dereceli nüfuslandırılmış kuşak sınıflandırmasının dışında kalan bölgelerdir. Bu bölgelerde ise genellikle yaşlı kesimin var olduğu, istihdamın tarıma dayalı ve gelir seviyelerinin düşük olduğu bölgelerdir (Bakırcı, 2007).

Genellikle kırsal alanlarda yaşayan yerel halk doğal üretim kaynaklarını kullanmakta ve değerlendirmektedir. Kırsal alanlarda gelişim süreçlerinin çoğu yavaş ilerlemekte ve işlemektedir. Teknolojinin gelişimi, hayata ve üretim sürecine geçişi çok yavaş olmaktadır. Gelenek, görenek ve töreler yaşam biçimlerini fazlasıyla etkilemektedir. İmeceye dayalı, insan ilişkilerinin yoğun ve yardımlaşmanın yaygın olduğu bölgelerdir (Uçar, 2010; Kuter ve Ünal, 2013).

Kırsal alanlarda, şehir merkezlerine göre daha düşük nüfus yoğunluğu bulunmaktadır. Bu alanlarda kişi başına düşen alan daha geniştir ve genellikle km² başına 150'den az kişi düşmektedir. Kırsal bölgelerde, ekonomik faaliyetlerin büyük bir kısmı tarım, hayvancılık ve doğal kaynakların kullanımına dayanmaktadır. Kırsal alanlarda, toplumsal yapı genellikle daha geleneksel ve yerel değerler doğrultusunda şekillenmektedir. Kırsal bölgelerde, teknolojik gelişmelerin etkisi şehir merkezlerine göre daha geç ulaşmaktadır. Yapaylıkla henüz tanışmamış olan bölgeler kırsal alan olarak akla gelmektedir (Soykan, 1999; Akça, 2004; Kiper, 2006; Ongun, 2015). Ancak farklı ülkeler kırsal alan kriterlerini kendilerine göre belirlemişlerdir. Ülkelerin kabul ettiği kırsal alan kriterleri Tablo 1.1’de verilmiştir.

Tablo 1.1: Kırsal Alan Kriterleri

Ülke	Kırsal Alan Kriterleri
Avusturya	5000 kişiden az nüfusa sahip olması
Avustralya	100 kişiden az nüfusa sahip olması
Kanada	Km ² başına 400 kişiden az nüfus yoğunluğuna sahip olması
İngiltere ve Galler	10000 kişiden az nüfusa sahip olması
Fransa	2000 kişiden az nüfusa sahip olması
Portekiz	100 kişiden az nüfusa sahip olması
İsveç	100 kişiden az nüfusa sahip olması

Kaynak: Kiper (2006)

Ülkelerin çoğu kendi idari yapılarına göre kırsal alan tanımı yapmışlardır (Çeken vd., 2007) (Tablo 1.1). Türkiye’de kırsal alanlar, genellikle nüfus yoğunluğunun düşük olduğu, tarım ve hayvancılıkla geçimini sağlayan, geleneksel yaşam tarzının hâkim olduğu yerleşim birimleri olarak tanımlanmaktadır. Kırsal alanlar, aynı zamanda köylerle ilişkilendirilmektedir, çünkü köy kavramı da sıklıkla kırsal alanla özdeşleştirilmektedir ve geleneksel yaşam biçimlerinin sürdüğü yerler olarak kabul edilmektedir (Şahin, 2021). Özellikle kentlere kıyasla kırsal alanlarda başta eğitim olmak üzere, sosyo-kültürel faaliyetler, sağlık, altyapı, ulaşım ve haberleşmenin yeterli düzeyde olmadığını söylemek mümkündür (Günay vd., 2022).

Türkiye’de kırsal alan tanımı ilk kez nüfus ölçütü kullanarak 18.03.1924 tarihli ve 442 sayılı köy kanunu ile tanımlanmıştır. Söz konusu Kanun “*Nüfusu iki binden aşağı yurtlara (köy) ve nüfusu iki bin ile yirmi bin arasında olanlara (kasaba) ve yirmi binden çok nüfusu olanlara (şehir) denir.*” hükmüyle başlamaktadır (Yardımcı, 2023: 195). Buna

göre, Türkiye'nin yerleşim yerleri “köy”, “kasaba” ve “şehir” olarak üç sınıfta nitelenmektedir.

Bir yerin kırsal alan olarak kabul edilebilmesi için ayrıca bazı özellikleri de taşıması gerekmektedir. Kırsal alanlarda bulunması gereken bazı özellikler aşağıda verilmiştir (Demircioğlu, 1993).

Su kaynaklarının bol olduğu yerler,

Gezi ve aktivitelerin uygun bir biçimde organize edilebildiği yerler,

Spor etkinlikleri için uygun yerlerin olması,

Kültürel ve tarihi değerlere sahip olması,

Ulaşımın kolay ve nispeten fiyatların uygun olması,

Yöresel mimarinin ön plana çıkarılması,

Yerel halkın misafirperver olduğu yerler kırsal turizm için uygun kırsal alanlar olarak tanımlanır.

Kırsal alanı turizm açısından değerlendirildiğinde 3S turizmi dışında kalan, deniz turizmi merkezlerinden uzak, sakin, huzurlu ve kırsal yaşantı ile alakalı çeşitli aktiviteleri gerçekleştirilebilecek alanlar olarak tanımlamak mümkündür (Uçar, 2010; Çeken vd., 2012b). Sonuç olarak şehir ve şehrin karmaşasından uzak, تنها, sessiz, kırsal alanlara özgü otantik ve doğal özellikleri olan alanlardır (Soykan, 2004). Şehir yaşantısından sıkılan turistler için bu alanlar tercih edilmektedir (Uçar, 2010).

1.2. Kırsal Turizm

Kırsal turizm kavramının ortaya çıkışı çok eskilere dayanmasına rağmen (OECD, 1994; Aydın, 2012), 1980'lerin başında özellikle İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra hızla gelişen bir turizm çeşidi olarak ortaya çıkmıştır (Tang, 2017). Kırsal turizm, İngiltere'de doğaya dönüş ile başlamış ve Avrupa'nın sanayileşmiş ülkelerinde hızlı bir şekilde yayılmıştır. Genellikle Avrupa'daki kırsal alanlarındaki sorunların çözümünde (Emekli vd., 2007), sosyo-ekonomik kalkınmayı canlandırmada (Quaranta vd., 2016) ve kırsal üretimi arttırmada (Kortoci ve Kortoci (Kellezi), 2017) bir araç olarak kırsal turizm görülmektedir. Ayrıca diğer ekonomik faaliyetleri tamamlaması, GSYH'ye ve istihdama katkısı ve talebin zaman içinde daha geniş bir bölgeye yayılması ve teşvik etme kapasitesi nedeniyle yerel ekonomik büyümeyi ve sosyal değişimi teşvik etme konusunda kırsal turizm yüksek bir potansiyele sahiptir (UNWTO, 2024). Bu nedenlerden dolayı turizm

kırsal kalkınma için önemli bir araçtır (Sharpley ve Roberts, 2004; Rosalina vd., 2021; Seçilmiş ve Sarı, 2023) ve kırsal çevrelerin sürdürülebilir kalkınmasında önemli bir sektördür.

Kırsal turizm literatürü incelendiğinde, kırsal alanlarda yapılan aktiviteler için çok farklı kavramın kullanıldığı ve bu kavramların kırsal turizm olarak algılandığı tespit edilmiştir. Bu kavramlar ülkeden ülkeye farklılık göstermesine karşın, genellikle köy turizmi, yayla turizmi, soft turizm, çiftlik turizmi, tarım turizmi, ekoturizm ve alternatif turizm gibi kavramlar kırsal turizm yerine kullanıldığı saptanmıştır (Şerefoğlu, 2009). Bu kavram karmaşasının nedeni ise, uzmanların kırsal turizm kavramını net bir biçimde tanımlayamamasından kaynaklanmaktadır (Avcıkurt ve Köroğlu, 2008).

Türkiye’de kırsal turizm denince akla, hafta sonları gününbirlik köy ziyaretleri, alış veriş, doğa yürüyüşleri, doğa sporları, piknikleri ve seyahatleri içeren ziyaretler gelmektedir (Akça, 2004). En basit anlamıyla kırsal turizm, alternatif turizm türleri içerisinde yer alan ve kırsal alanlarda yapılabilen tüm aktiviteleri kapsamaktadır (Ongun, 2017). Bu açıdan kırsal turizm ele alındığında, açık hava doğa aktiviteleri, yürüyüşler, gül toplama etkinlikleri, lavanta tarlalarına gezintiler, keçi otlatma, tarımsal aktivitelere katılma ve benzeri faaliyetlerde bulunma olarak ele düşünülebilir. Çünkü kırsal turizmde ana amaç kırsal alanlarda konaklamak ve o yöreye özgü aktiviteleri izlemek ya da bizzat aktivitelere katılmaktır. Bu aktiviteler arasında küçük farklılıklar olmasına rağmen kırsal alanlarda yapılan buna benzer tüm aktiviteler kırsal turizm olarak değerlendirilmektedir (OECD, 1994; Soykan, 1999; Åke Nilsson, 2002; Esengün vd., 2002; Soykan, 2003; Ongun, 2015). Kırsal turizm, yalnızca çiftlik turizmini veya tarım turizmini (yani çiftçiler tarafından sağlanan konaklamayı) değil, kırsal alanlardaki tüm turistik faaliyetleri kapsayan geniş bir kavramdır (European Commission, 1986).

Genellikle ziyaretçi deneyimleri doğaya dayalı aktiviteler, tarım faaliyetleri, kırsal yaşantı, örf ve adetler, balık avcılığı ve geziler gibi çok çeşitli bir ürün yelpazesi ile ilişkili turizm türünü kırsal turizm olarak tanımlamak mümkündür (UNWTO, 2024). Soykan (1999) ve Akça (2004) ise kırsal turizmi, turizmin tanımı ile açıklamaya çalışmışlardır. İnsanların devamlı ikamet ettikleri bölgeler dışında kırsal alanlara ziyaretlerin edilmesi, bölgedeki çiftçilerin ürettikleri malları, yerel işletme mekanlarından talep ederek ve yörede para harcama arzusunda olan, geçici konaklamalarından doğan ilişkiler ve olaylar

bütünü olarak kırsal turizmin tanımını yapmışlardır (Soykan, 1999; Akça, 2004). Ayrıca kırsal bir yerleşkeye giderek o yerleşkede konaklama ve faaliyetleri bizzat izleme ya da katılmak suretiyle yaptıkları faaliyetler bütünüdür. Başka bir tanıma göre turistlerin hoşça zaman geçirmeleri amacıyla, yerel değerlere sahip ürünleri talep ederek, yöresel mal ve hizmetleri veren ve küçük ölçekli işletmelerde konaklama yapılan faaliyetlerin tümüne kırsal turizm denilmektedir (Uçar vd., 2010).

Genellikle kırsal turizm hoşça vakit geçirmek ve rekreasyon faaliyetlerini gerçekleştirmek amacıyla ziyaretçilerin kırsal alanları kullanımlarını içermektedir. Bu ziyaretler çok uzak ülkelerde uzun süreli tatili kapsamının yanı sıra birkaç dakika uzaklıktaki kırsal alanlarda birkaç saatlik gezi şeklinde de olmaktadır (Ahipaşaoğlu ve Çeltek, 2006).

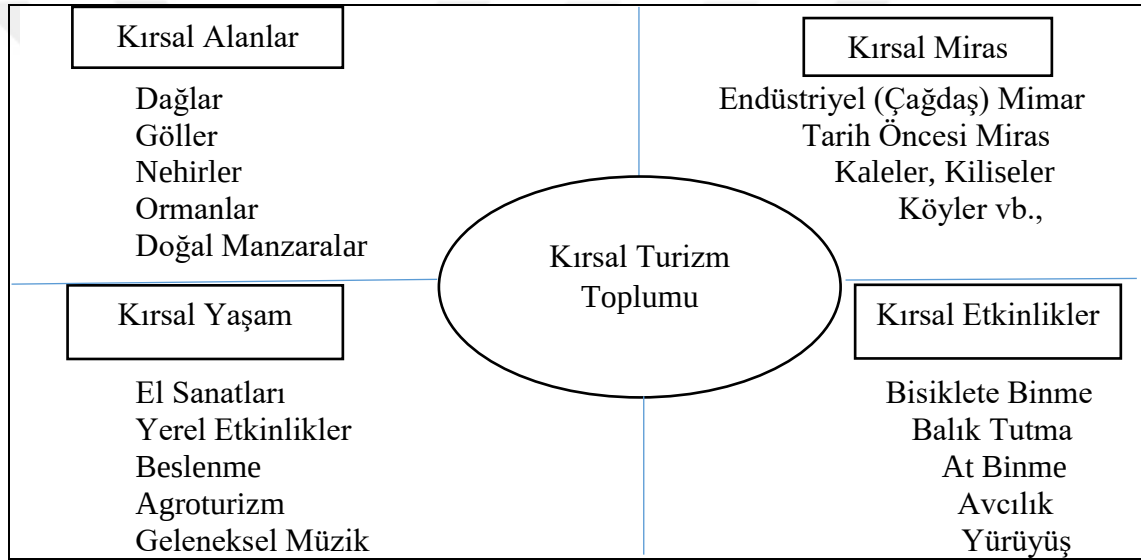
Yukarıdaki tanımlar göz önüne alınarak daha geniş bir kırsal turizm tanımı yapıldığında; *“kırsal turizm kırsal yerleşimlerde yaşayan insanlarla iç içe gerçekleştirilen, soyut ve somut birçok kırsal çekiciliğin turistik ürünü oluşturduğu, sürdürülebilirlik ilkelerine uygun olarak gerçekleştirilen bir alternatif turizm şekli”* olarak tanımlanabilir (Çeken vd., 2012a).

Kırsal alanlara yapılan seyahatleri ve oradaki faaliyetleri kapsamına rağmen, aslında kırsal turizm çok daha karmaşık bir etkinlikleri içerisinde barındırmaktadır. Kırsal alanlarda gerçekleştirilen özellikle doğaya dayalı aktiviteler, şenlik ve festivaller, tarihi ve kültürel etkinlikler, tarım ve çiftlik aktiviteleri, gelenek, görenek ve töreler, el işletmeciliği ve el zanaatları gibi pek çok örnekleri içerisinde barındırmaktadır. Ayrıca sağlık ve ekoturizm de içeren çok yönlü bir etkinliktir (Torun, 2013).

Kırsal turizmde seyahatler genellikle hafta sonları ve gününbirlik olarak gerçekleşmektedir. Buna bağlı olarak kırsal turizmde konaklama da kısa sürelidir, hatta bir haftayı geçmemektedir (Hernández Maestro vd., 2007). Ancak konaklama süresi içerisinde, yani bir hafta içerisinde yapılacak aktivitelerin çok iyi bir şekilde organize edilmesi ve planlanması ziyaretçiler açısından çekiciliği arttırmaktadır. Ziyaretçilerin konakladıkları süre içerisinde, doğa yürüyüşleri, kültür gezileri, çeşitli sportif etkinlikler, çeşitli el işlerinin yapımı için kurslar, toprak kap yapımı, şenlikler, festivaller, fuarlar, tarım ve çiftlik etkinlikleri kırsal turizm aktiviteleri kapsamında değerlendirilmektedir (Soykan, 2001).

Kırsal turizm, doğrudan kırsal alanlarda gerçekleştirilen ve yerel kültür ile doğal zenginlikleri keşfetmeye yönelik bir turizm türüdür. Bu turizm türünün başarılı bir şekilde gelişebilmesi için çeşitli bileşenlerin bir arada bulunması gerekmektedir. Bu bileşenler, kırsal turizmin içeriğini ve anlamını derinlemesine anlaşılmasına yardımcı olmaktadır. Şekil 1.1’de kırsal turizmi oluşturan başlıca bileşenler şu şekilde sıralanabilir: kırsal alanlar, kırsal miras, kırsal yaşam ve kırsal etkinliklerdir. Bu bileşenlerin bir araya gelmesi, kırsal turizmin zengin ve çeşitli bir deneyim sunmasını sağlamaktadır. Hem doğa hem de kültürle iç içe bir tatil deneyimi arayan turistler için kırsal turizm cazip bir seçenek haline gelmektedir (Cabrini, 2004; Ogun, 2023).

Şekil 1.1: Kırsal Turizm Bileşenleri

Kaynak: Ogun (2023)

Kırsal turizmde temel amaçlardan birisi doğal ortamlarda güzel zaman geçirmektir. Yerel mimariye uygun evlerde konaklamak (bazen kerpiç evler bazense taş evler), yerel halkın evlerinde ürettiği doğal ürünler ile kahvaltı hizmetinden faydalanmak diğer bir amaçtır (Aydın ve Selvi, 2012a; Aydın ve Selvi, 2012b). Kırsal turizmin temel özelliği, turistlere şehirlerin modern yaşam tarzından belirgin bir şekilde ayrılan bir yaşam biçimini ve doğal çevreyi deneyimleme fırsatı sunmasıdır (Kahraman ve Türkay, 2012). Kırsal turizm anlayışı genellikle ekoturizm ile örtüşmekte ve ekoturizm akla gelmektedir. Ekoturizmin ortaya çıkma nedeni olarak çevreye ve yerel kültürleri koruma gereksinmesinden kaynaklanmıştır (Kiper, 2006). Kırsal turizm de ekoturizm gibi hem çevre hem de yerel kültürü koruma amacı taşımaktadır.

Kırsal turizmde pek çok etkinliği aynı anda yapmak mümkündür. Ziyaretçiler bu etkinlikleri gerçekleştirirken yerel halk ekonomik gelir elde etmektedir. Gençler için yeni iş kolları yaratılmış olur ve kadınlar ekonomik bağımsızlarını elde etmiş olmaktadır. Kırsal alanlardan kentlere olan göç azalır ve hatta tersine göç gerçekleşmiş olmaktadır. Sonuçta kısıtlı olanaklara sahip bölgeler için kırsal turizm kilit bir rol oynayabilir. Kırsal turizmle birlikte istihdam olanakları artmakta ve buna bağılı olarak hizmet sektörü gelişmektedir, tarımsal ürünler aracı kullanılmadan nihai tüketiciye ulaşılmakta, kırsal alanlar korunarak doğa bilinci gelişmiş olmakta ve ayrıca yerel halkın girişimcilik ruhları gelişmektedir. Kırsal alanlarda yapılan ve kırsal turizm içerisindeki çiftlik ve tarım turizmi olmak üzere iki alt turizm dalı bulunmaktadır. Bazen bu turizm türleri birbiri yerine kullanılmaktadır (Selvi ve Demirer, 2012). Ancak tarım turizmi için bir çiftliğe ihtiyaç yoktur ve ayrıca konaklama yapmaya gerek yoktur. Fakat çiftlik turizmi için faaliyetlerin yapılabilmesi için bir çiftliğe ihtiyaç vardır ve konaklama bu çiftlikte gerçekleşir (Saygın, 2016). Sharply ve Sharply'e göre kırsal alanlarda gerçekleştirilen tarım turizmi, çiftlik turizmi, yeşil turizm, ekoturizm ve çöl/boş alan ve orman turizmi şeklinde beş gruba ayrılmaktadır (Meydan Uygur ve Akdu, 2009). Bundan sonraki bölümde kırsal turizmin alt dalı olan ve genellikle kırsal turizm yerine kullanılan çiftlik ve tarım turizm kavramlarına yer verilecektir.

1.2.1. Çiftlik Turizmi

Kırsal turizmin bir alt dalı olan çiftlik turizmi, kırsal alanlardaki kaynakların turizm amaçlı kullanımına dayanmaktadır (Mastronardi vd., 2015). Kırsal alanlarda gerçekleşen ve genellikle kırsal turizm yerine kullanılan bir turizm türü olan çiftlik turizmi ile tarım turizmi arasında belirgin farklılıklar bulunmaktadır. Ziyaretçilerin bir çiftliğe giderek bazen günübirlik bazense uzun süreli konaklamaları ve çiftlikte faaliyetlere katılımları ile gerçekleştirdiğı turizm türüne çiftlik turizm denilmektedir (Soykan, 1999). Çiftlik turizmine katılan ziyaretçiler, günlük çiftlik işlerini yapma ve çiftlik hayatını yaşama arzusu içinde olanlardır (Özgüç, 1998). Çiftlik turizminde asıl amaç, çiftlik işlerinin gerçekleştirilmesi ve üretilen ürünlerin satılmasıdır. Gelen ziyaretçiler doğal çiftlik ürünleri satın alma, yeme içme, rahatlama ve açık hava aktivitelerine katılma olanağı sağlamaktadır (Erdoğan, 2003). Çiftlik turizminin bazı özellikleri aşağıda yer verilmiştir (Yılmaz ve Çıkıkçıoğlu, 2021).

Çiftlik turizmi verilerine göre, toplam geceleme sayısı ve toplam gelir bakımından turizm pazarı içerisindeki oranı düşüktür.

Avrupa Birliği tarafından çiftlik turizm kavramının tanımı yapılmamıştır.

Çiftlik işletmelerinin kurulmasında, mevcut sermayenin iyi bir şekilde kullanılması, çiftliğe devamlı olarak bir gelir sağlama ve sosyalleşme gibi pek çok itici güç bulunmaktadır.

Tarım ya da tarım dışı çiftliğin elde edeceği gelirlerde zorluklar yaşanmaktadır.

Küresel konjonktürdeki dalgalanmalara göre çiftlik turist talepleri sürekli olarak değişmektedir.

Teknolojinin ilerlemesine paralel olarak iletişim araçlarıyla birlikte çiftlik turizmi daha geniş pazarlara yayılması kolaylaşmıştır.

Çiftlik turizmin kendisine has otantik özellikleri vardır ve doğal çevre ile kurduğu sıkı bağlar onun önemli avantajlarından.

1.2.2. Tarım Turizmi

Tarım turizmi, insanın ve doğanın birlikteliği ile oluşan yeni ve farklı turizm felsefesi içerisinde yer almaktadır. İnsanoğlunun ekolojik endişeleri, insan ve çevre ilişkisi, turizmin çevre üzerine olumlu ve olumsuz etkileri turizm faaliyetlerinde yeni arayışları ortaya çıkarmıştır. Tarım turizmi, 1960'lerden sonra kitle turizminin olumsuz etkilerine karşı bir cevap olarak düşünülmüş, 1970'li yıllarda sektörün yerli halkla iş birliği yapması konusunda bir çıkış yolu olarak görülmüştür (Ongun ve Kılınç, 2021). Tarım turizmi, genellikle bir çiftliği veya başka bir tarımsal alanı ziyaret etmeyi içeren bir turizm türüdür ve genellikle zevk, merak, eğitim veya eğlence amacıyla yapılmaktadır (Başer, 2020).

Tarım turizmi, tarımsal faaliyetlerin yapıldığı ve doğal çekiciliklere sahip alanlarda ortaya çıkan bir turizm türüdür ve kırsal turizmle birçok benzerlik gösterir. Aynı zamanda kırsal turizm olarak da algılanmaktadır (Uçar vd., 2010). Kırsal alanlarda tarıma dayalı bir etkinlik söz konusu ise bu turizm türünün adı tarım turizmi olarak anılmaktadır (Ahipaşaoğlu ve Çeltek, 2006). Çiftlik turizminden tarım turizmini ayıran en önemli özellik, tarım turizminde konaklama olmayabilir, ancak çiftlik turizminde konaklama söz konusudur. Ziyaretçiler yöresel yemekleri, içecekleri ve tatlıları doğal ortamlarında tatma

şansına sahiptirler. Ayrıca yerel kıyafetleri, yöreye özgü müzik ve dansları etkinlik kapsamında izleme ya da bizzat katılma fırsatı yakalamaktadır (Şerefoğlu, 2009).

Genel olarak tarım turizmi çevreye saygı gösteren, kültürel mirası ve otantik değerlere duyarlı bir turizm türüdür (Uçar vd., 2010). Kırsal turizm çoğunlukla festival, müze, kültürel etkinlikleri kapsamına rağmen doğrudan kırsal çevre, doğal ürün ve konaklamayla bağlantılıdır. Konaklama yeri ve şekli farklılıklar göstermektedir, bazen bir çiftlikte bazense bir kamp alanında ya da bir pansiyonda gerçekleşmektedir. Ayrıca tarım turizmi eğitsel bir gezi, rekreasyonel faaliyetler, yeme içmenin olduğu ve el sanatları ürünlerinin, çiftlik ve tarım ürünlerinin satışının gerçekleştiği bir turizm türüdür (Meydan Uygur ve Akdu, 2009).

Tarım turizmi, kadınların ekonomilerine katkı sağlamasında önemli bir rol oynamaktadır. Bu turizm türü, kırsal alanda yaşayan kadınların el emeği ürünlerini tanıtmaya ve satmaya fırsatları sunmaktadır. Kadınlar, tarım turizmi sayesinde geleneksel yöntemlerle ürettikleri tarhana, erişte, reçel, peynir, marmelat gibi el yapımı ürünleri turistlere satmakta ve böylece aile ekonomilerine doğrudan katkı sağlamaktadırlar (Ongun, 2015). Tarım turizminin yararları şunlardır (Ertan ve Güzel, 2008):

- Tarım turizmi ile birlikte tarımsal ürünlere olan talep artmaktadır. Tarımsal ürünlerin artışı neticesinde üreticinin geliri de artmaktadır. Tarım turizmi, sadece doğrudan tarımsal ürünlerin satışını değil, aynı zamanda birçok yan sektörü de canlandıran bir turizm türüdür. Tarım turizminin büyümesi, çevresindeki birçok sektörü de olumlu yönde etkileyerek ekonomik çeşitliliği artırmaktadır.
- Tarım sektörü sayesinde olumlu ekonomik gelişmeler oluşmaktadır. Yerel halkın ekonomik geliri artmakta, yeni iş kolları ortaya çıkmakta, istihdam artışı olmakta ve kişisel gelirler artmaktadır. Refah düzeyi artan yerel halkın yaşam kalitesi ve düzeyi farklılaşmaktadır. Kırsal alandan kente olan göç azalmaktadır.
- Turizmi on iki aya yayma olasılığı doğmakta ve kitle turizmini hafifletmektedir. Turizmi kıyıda ziyade iç mekanlara doğru yaymaktadır.
- Kırsal ve kentsel kesimlerde yaşayanların yaşam ve davranışları arasındaki fark önemli ölçüde azalmaktadır.

1.3. Kırsal Turizmin Özellikleri

Kırsal turizm, doğa ile iç içe bir deneyim sunan, daha az gelişmiş ve genellikle sakin olan kırsal bölgelerde gerçekleştirilen bir turizm türüdür. Bu turizmin çeşitli özellikleri, özellikle konaklama, işletme ve turistlerin özellikleri açısından çeşitlenebilir. İşte kırsal turizmin bazı temel özellikleri:

1.3.1. Konaklama Özellikleri

Kırsal turizmde konaklama genellikle doğa ile uyumlu, geleneksel ve yerel yaşamı yansıtan biçimlerde yapılır. Konaklama türleri şunlar olabilir:

Bungalov ve Çiftlik Evleri: Doğal malzemelerle inşa edilen, genellikle organik tarım yapılan alanlarda yer alan evler.

Pansiyonlar ve Butik Oteller: Küçük, yerel halk tarafından işletilen ve bölgenin kültürüne uygun olarak tasarlanmış konaklama tesisleri.

Tarım veya Hayvancılık İşletmelerinde Konaklama: Turistler, çiftliklerde veya tarım alanlarında konaklayarak yerel üretim süreçlerine katılabilir veya bu süreçleri gözlemleyebilirler.

Doğa Kampları ve Çadır Konaklama: Doğal ortamda, basit ancak konforlu kamp alanlarında yapılan konaklamalar da kırsal turizmde yaygın bir tercih olmaktadır.

Bu tür konaklama şekilleri, hem yerel ekonomiye katkı sağlarken hem de turistlere doğal ve otantik bir deneyim sunmaktadır.

1.3.2. İşletmelerin Özellikleri

Kırsal turizm işletmeleri, yerel halkın kültürel ve ekonomik yapısını yansıtan, genellikle küçük ölçekli ve sürdürülebilir işletmelerdir. Kırsal turizme özgü işletme özellikleri şunlardır:

Yerel Üretim ve Ürünler: Kırsal turizm işletmeleri, bölgeye özgü yerel gıda ürünleri, el sanatları ve hediyelik eşyalar sunmaktadır. Bu, hem turistler için otantik bir deneyim hem de bölgeye ekonomik katkı sağlamaktadır.

Sürdürülebilirlik: İşletmeler, doğal çevreyi koruyacak şekilde işletilmektedir. Örneğin, yenilenebilir enerji kullanımı, su tasarrufu sağlanması ve atık yönetimi gibi çevre dostu uygulamalar yaygındır.

Eğitim ve Deneyim Programları: Birçok kırsal turizm işletmesi, ziyaretçilere yerel tarım teknikleri, zanaat veya doğa yürüyüşleri gibi eğitimler ve deneyimler sunmaktadır.

1.3.3. Kırsal Turistlerin Özellikleri

Kırsal turizme katılan turistlerin özellikleri, genellikle şehir hayatından kaçan, doğaya ve yerel kültüre ilgi duyan kişilerden oluşmaktadır. Bu turistlerin temel özellikleri şunlardır:

Doğa ve Sakinlik Arayışı: Şehir hayatının gürültüsünden ve karmaşasından uzaklaşmak isteyen, doğayla iç içe vakit geçirmeyi tercih eden turistler.

Sosyal ve Kültürel Deneyim İsteği: Yerel kültürleri, gelenekleri, yemekleri ve yaşam tarzlarını öğrenmeye istekli olan turistler. Kırsal turizm, onları yerel halkla etkileşim kurma, geleneksel tarım yöntemlerini gözlemleme veya bölgeye özgü festivallere katılma gibi fırsatlar sunmaktadır.

Çevre Bilincine Sahip Turistler: Kırsal turizm, çevre dostu uygulamalar ve sürdürülebilirlik ile ilgili daha bilinçli turistleri cezbetmektedir. Bu turistler, çevreye zarar vermeyen, doğayla uyumlu tatil seçeneklerini tercih etmektedirler.

1.3.4. Sosyo-Kültürel Etkileşim

Kırsal turizm, yerel halk ile turistler arasında doğrudan bir etkileşim oluşturmaktadır. Bu etkileşim, her iki taraf için de kültürel bir öğrenme fırsatı sunmaktadır. Ziyaretçiler, yerel halkın yaşam biçimlerini ve geleneklerini gözlemleyebilirken, yerel halk da turistlerin farklı yaşam tarzları hakkında fikir edinir. Bu tür etkileşimler, bölgesel kalkınmayı teşvik ederken, kültürel mirasın korunmasına da katkı sağlamaktadır.

1.3.5. Çevresel Değerler ve Sürdürülebilirlik

Kırsal turizmin en belirgin özelliklerinden biri, çevreye duyarlı bir turizm biçimi olmasıdır. Bölgedeki yeşil dokunun, doğal kaynakların ve biyoçeşitliliğin korunması, kırsal turizmin temel ilkelerindendir. Bu nedenle, kırsal turizm, ekoturizm ve sürdürülebilir turizm kavramlarıyla yakından ilişkilidir. Turistlerin, doğal çevreye zarar vermemeleri ve yerel ekosistemi koruyacak şekilde hareket etmeleri teşvik edilmektedir. Kırsal turizm, doğa ile iç içe bir deneyim sunmakla kalmaz, aynı zamanda yerel halkın

ekonomik ve kültürel gelişimine katkı sağlamaktadır. Doğal kaynakların sürdürülebilir bir şekilde kullanılmasını teşvik eden ve yerel kültürle saygı gösteren bir turizm biçimi olarak öne çıkmaktadır. Bu özellikleri, kırsal turizmi hem turistler hem de yerel halk için cazip kılmaktadır.

Dünya Seyahat ve Turizm Konseyi tarafından yapılan tanıma göre, bir turizm faaliyetinin kırsal turizm olarak kabul edilebilmesi için belirli kriterler bulunmaktadır. Bu kriterler, kırsal alanların korunmasını ve sürdürülebilir turizm uygulamalarını esas almaktadır. Buna göre kırsal turizm bölgeye özgü çevre değerlerini önemseyen, sosyo-kültürel çeşitlilikleri yansıtan özelliklere sahip olmalıdır (Avcıkurt ve Köroğlu, 2008). Günümüzde insanlar şehir ortamından uzaklaşmak ve daha az gelişmiş, sakin yerleri ziyaret etmek istemektedirler. Bu nedenle kırsal turizm çeşitli şekillerde imkan sağlamaktadır. Kırsal turizm konaklama, işletmeler, yöre ve katılan turistler bakımından çeşitli özelliklere sahiptir (Ahipaşaoğlu ve Çeltek, 2006). Bu kısımda konaklama özellikleri, işletmelerin özellikleri ve turistlerin özellikleri ele alınacaktır.

1.4. Kırsal Turizmin Konaklama Özellikleri

Kırsal turizm, çeşitli gelir gruplarından ve farklı yaşam tarzlarından turistleri cezbetmektedir, bu da konaklama seçeneklerinin geniş bir yelpazeye yayılmasını gerektirmektedir. Ekonomik konaklama arayanlar ile lüks ve konfor arayan turistlerin taleplerini karşılamak, zorlu ancak mümkündür. Bu çeşitliliğe cevap verebilmek için, konaklama seçeneklerinin çeşitlendirilmesi, farklı alanlar ve etkinlikler sunulması, sürdürülebilirlik ve çevre dostu uygulamalarla desteklenmesi gerekmektedir (Soykan, 1999; Ahipaşaoğlu ve Çeltek, 2006). Başka bir ifadeyle, kırsal turizmde talep, farklı sosyal, kültürel ve ekonomik gruplardan gelmektedir. Bu grupların karakteristik özellikleri ve beklentileri birbirinden oldukça farklıdır. Bu farklılıklar, konaklama türlerinin seçiminde önemli bir etken olmasının yanı sıra kırsal turizmin başarısı için de kritik bir rol oynamaktadır (Demircioğlu, 1993).

Kırsal turizmde konaklama hem geleneksel değerleri hem de çağdaş konforu birleştiren bir deneyim sunmayı gerektirmektedir. Kırsal alanların otel endüstrisinin gerekliliklerine uymadığı bir gerçektir, çünkü kırsal turizm daha çok yerel deneyimler, doğal çevre ve samimi misafirperverlik üzerine kurulu bir anlayışa sahiptir. Yıldızlı

oteller yerine, küçük, yerel ve doğayla uyumlu konaklama türleri, kırsal turizmin dinamiklerine daha uygun bir seçimdir (Soykan, 1999).

Kırsal turizmin önemli özelliklerinden biri, genellikle günübirlik seyahatlerin yaygın olması ve konaklama süresinin kısa tutulmasıdır (Hernández Maestro vd., 2007). Belirli haftalar içerisinde yapılan aktiviteler turistik çekiciliği arttırmaktadır. Örneğin, tarım, hayvancılık ve yerel el sanatlarını tanıtmaya, doğa yürüyüşleri, kültür gezileri, sportif etkinlikler, çeşitli kurslar, şenlik, panayır ve festivaller, çocuklar ve yaşlılar için düşünülmüş özel etkinlikler kırsal turizm kapsamında değerlendirilmektedir. Bu etkinliklerin kısa süreli olması nedeniyle konaklamalar da kısa sürmektedir (Soykan, 2001). Yukarıda değinilen konaklama özelliklerinden dolayı, kırsal turizmde konaklama şu şekillerde yapılmaktadır (Ahıpaşaoğlu ve Çeltek, 2006: 78):

- Köy veya çiftlik evlerinde
- Çadır veya karavanda
- Kırsal otel veya motellerde
- Kırsal pansiyonlarda, kiralık evlerde
- Kırsal tatil köylerinde
- Akraba ve tanıdık yanında

Köy veya çiftlik evleri: Genellikle bireysel ilişkilere önem veren, yöreyi ve insanı kültürel bağlamda tanıma amacı taşıyan turistlerin tercih ettikleri yerlerdir (Demircioğlu, 1993: 10). Kırsal turizmdeki evler genellikle, dağlık bölgelerde, çiftlik yakınlarında veya köylerde bulunur (Pina ve Delfa, 2005). Köy ve çiftlik evleri, kırsal turizmde önemli bir konaklama alternatifi sunan ve genellikle çiftlik organizasyonu amacıyla kurulan tesislerdir. Bu tür konaklama yerleri, yalnızca turistik bir deneyim sunmakla kalmaz, aynı zamanda kırsal yaşamı ve tarımsal faaliyetleri ziyaretçilere doğrudan deneyimleme fırsatı da verir (Avcıkurt ve Köroğlu, 2008). Köy ve çiftlik evleri, yöresel, yöresel mimariye uygun olarak restore edilerek yenilenmekte, bazı ilaveler yapılarak, konaklamaya açılmaktadır. Odalar, köye özgü mobilyalar ve el işi ürünlerle donatılmakta, banyo, tuvalet ve mutfak belirli bir standarda sahip olmaktadır. Bu tip evler kendi arasında da şu kategorilere ayrılmaktadır (Soykan, 1999):

- Özel mülkiyete ait köy evleri

- Belediyeye ait köy evleri
- Derneklere ait aile köy evleri
- Oda pansiyonlar

Köy evleri ve kırsal barınaklar, kırsal turizmin farklı ihtiyaçlara hitap eden ve çeşitli konfor seviyelerine sahip konaklama seçenekleridir. Bu konaklama türlerinin sunduğu deneyimler, turistlerin beklentilerine göre değişiklik gösterebilir. Köy evleri, genellikle kırsal yaşamı hem geleneksel hem de konforlu bir şekilde deneyimlemek isteyen turistlere hitap ederken, kırsal barınaklar daha basit, doğa ile iç içe, kısa süreli konaklama için tercih edilir (Ahipaşaoğlu ve Çeltek, 2006).

Konuk evi: Çiftlik organizasyonu amacıyla kurulmuş olan bu konaklama tesisleri, kırsal turizmin hem eğitici hem de eğlenceli yönlerini sunar. Hem geleneksel kırsal yaşamı deneyimlemek hem de modern konforla birleştirilmiş bir tatil yapmak isteyenler için mükemmel seçenekler sunar (Şerefoğlu, 2009). Tarım faaliyetlerinin kırsal alanların doğal ve kültürel mirasının korunmasına önemli katkılar sağladığı göz önünde bulundurularak, kırsal turizm geliştirilirken dikkat edilmesi gereken bazı temel ilkeler ve hedefler bulunmaktadır. Bu bağlamda çiftlikler, kırsal bölgelerde sürdürülebilir bir turizm modeli oluşturmak amacıyla kurulmuş ve çevresel, kültürel değerleri koruyarak turizmin gelişimini desteklemek için önemli bir rol oynamaktadır (Çolak, 2009).

Yayla evleri: Bakanlıkça belirlenen kriterlere göre geliştirilmesi uygun görülen yayla evleri, kırsal turizmin geliştirilmesi ve yayla turizminin artırılması amacıyla önemli bir rol oynamaktadır. Bu tür konaklama tesisleri, özellikle doğa ile iç içe, sakin ve geleneksel bir tatil deneyimi arayan turistler için ideal seçenekler sunar. Yayla evlerinin turizme kazandırılması hem yerel kalkınmayı destekler hem de kırsal mirasın korunmasına yardımcı olur (Avcıkurt ve Köroğlu, 2008).

Çadır ve karavanda konaklama: Çadır ve karavanda konaklama, ya da diğer bir deyişle kampçılık, doğa ile iç içe olmayı ve özgür bir yaşam tarzını benimsemeyi arayan turistler için ideal bir konaklama türüdür. Bu tür turizm, doğaseverlerin doğayla daha yakın bir bağ kurmasına olanak tanırken, aynı zamanda kampçılara özgürlük ve macera dolu bir deneyim sunar (Soykan, 1999). Kamping alanları, genellikle doğa ile iç içe olan ve çevresel zenginlikler açısından cazip bölgelerde kurulur. Bu alanlar, doğaseverlerin

rahatça vakit geçirebileceği ve çeşitli açık hava etkinliklerine katılabileceği yerlerdir (Demircioğlu, 1993: 10).

Kırsal evler: Kırsal turizmde, köy evlerinde ve aile pansiyonlarında konaklama hem ekonomik hem de kültürel bir deneyim sağlar. Ziyaretçilere, sadece konaklama değil, aynı zamanda yerel yaşamla tanışma ve geleneksel kırsal yaşam tarzını deneyimleme fırsatı sunulur. Köylerdeki pansiyonculuk faaliyetleri, kırsal alanların ekonomik kalkınmasına katkı sağlarken, turistlere de unutulmaz bir deneyim sunar (Ahipaşaoğlu ve Çeltek, 2006; Şerefioğlu, 2009).

1.5. Kırsal Turizme Katılan Turistlerin Özellikleri

Kırsal turizm, genellikle belirli bir müşteri profiline hitap eden bir turizm türüdür. Bu profiller, yaş grubu, gelir seviyesi, ilgi alanları ve katılım amaçlarına göre çeşitlenebilir. Kırsal turizme katılan turist profilinin ortaya çıkarılması nedeniyle çeşitli araştırmalar yapılmıştır. İskoçya’da kırsal turizme katılanlar üzerinde yapılan bir araştırma sonucu ortaya çıkarılan kırsal turist profilleri şöyledir (Frochot, 2005; Ahipaşaoğlu ve Çeltek, 2006: 87):

Aktivitelerden hoşlanan turistler: Bu turistlerin tercih ettikleri faaliyetler arasında değişik spor aktiviteleri, araba sürmek, ata binmek, bisiklet binmek, tırmanış ve olta balıkçılığıdır. Bu gruptaki turistler çoğunlukla genç turistler olup (%62’si 44 yaşın altındadır) çok azı emeklidir.

Dinlenmek için tercih eden turistler: Bu turistler genel olarak rahatlama ve dinlenme faaliyetleri ararlar. Bu turist profili genellikle tatillerini kısa tutarlar, fakat sık sık tatile çıkarlar. Yüksek oranda kampı düşük düzeyde ise, self servis konaklamayı tercih ederler. Gözlemek amacıyla gelen turistler: Bu tip turistler dinlenmenin yanı sıra açık alan faaliyetlerine ilgi duyarlar. Kısa yürüyüşlerden ve doğayla ilgilenmekten hoşlanırlar. Otelleri ve self-servis konaklamayı tercih ederler. Katılanların çoğunluğu yüksek gelirli ve çocuklu ailelerdir.

Kırsal alanlara ilgi duyan turistler: Çoğunlukla tatilin kırsal boyutuyla ilgilenirler. Sınıflandırmanın içerisindeki en düşük gelirli olanlardır ve çoğunlukla emekli ve yaşlılardan oluşur. Tarihi alanları ziyaret ederler. Kırsal turizme katılanlar genellikle, kendi akrabalarıyla ikamet eden ve ziyaret edilen çekim yerinden çok fazla uzakta ikamet etmeyen ziyaretçilerdir. Katılanlar genellikle genç ve orta yaş mensubu, orta gelir

grubundaki yüksek eğitimli ve profesyonel meslek sahipleridir (Çolak, 2009). Bu kişileri buraya çeken nedenler genellikle doğal ortam, özgürlük duygusu, tarihi yerleri gezme, temiz hava, uzun yürüyüşler, çeşitli spor aktivitelerine katılma ve kentlerden uzaklaşma istekleridir (Frochot, 2005).

1.6. Kırsal Turizmde Faaliyet Gösteren İşletmelerin Özellikleri

Kırsal turizmde faaliyet gösteren işletmeler genelde, geleneksel karakterleri taşıyan küçük ölçekli aile işletmeleridir. İşletme sahipleri genellikle çiftçilikle uğraşan yerel halktan oluşmaktadır (Getz ve Carlsen, 2000; Mason ve Cheyne, 2000). Dünyada ve Türkiye’de kırsal turizm işletmeleri çok çeşitlilik arz etmektedir. Wen-Ching Hong’a göre kırsal turizm işletmeleri şunlardır (Ahipaşaoğlu ve Çeltek, 2006: 81):

Gezi çiftlikleri: Tarım üretimi, üretim deneyimi ve hayvancılığa dayalı aktiviteleri vurgular. Gelen ziyaretçi sayılarının düşük olmasına dikkat edilmelidir.

Şehirli çiftlikler: Şehirde yaşayan kişilerin çiftlikleridir. Buraları çoğunlukla hafta sonları veya tatillerde kullanırlar. Bu tür çiftliklerde yapılan faaliyetler genellikle çevreyi koruyan metotları içerir.

Eğitim çiftlikleri: Tarımsal üretim, çiftlik hayatı, kırsal kültür deneyimi sunan çiftliklerdir. Bu tür çiftliklerde aktivitelerin güvenliğine dikkat edilmelidir.

Sağlık çiftlikleri: Sağlık çiftlikleri sadece şehirde yaşayanlara yöneliktir. Bu tür çiftliklerde ana çekicilik doğal alanlar ve çiftliklerde konaklamadır.

BÖLÜM 2

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ VE LİTERATÜR

Bu bölümde öncelikle Web of Science'dan elde edilen verilerin VOSviewer yardımıyla nasıl analiz edildiği hakkında bilgi verilmiştir. Sonrasında araştırmanın amacı, yöntemi, güvenilirliği, sınırlılıkları ve kısıtları açıklanmıştır. Son olarak ise turizm alanında VOSviewer vasıtasıyla yapılan çalışmalara değinilmiştir.

2.1. VOSviewer Analizi

Web of Science (WoS) Core Collection, dünya çapında bilimsel ve akademik yayınları kapsayan, seçici bir atıf dizini olarak önemli bir kaynak olarak kabul edilir. Bu veri tabanı; makaleler, dergiler, bildiriler, kitaplar ve veri derlemeleri gibi çok çeşitli bilimsel içerikleri içerir (Birkle vd., 2020). WoS Core Collection'un temelleri, Dr. Eugene Garfield tarafından 1960 yılında atılmıştır. Dr. Garfield, Bilimsel Bilgi Enstitüsü (ISI) adı altında, araştırmacılar için önemli bilgi kaynakları oluşturmayı amaçlamıştır. ISI'nin ilk ürünü, Science Citation Index Expanded (SCI-Expanded) olarak tanıtılmıştır ve bu, bilimsel literatürdeki makalelere atıf yapabilmeyi sağlayan bir bilgi alma aracıdır. Sonrasında ISI, 1972 yılında Social Science Citation Index (SSCI) ve 1978'de Arts and Humanities Citation Index (A&HCI) dizinlerini kurarak, farklı disiplinlerden bilimsel verileri kapsamlı bir şekilde sunmaya devam etmiştir (Duman, 2024). Şekil 2.1 de VOSviewer programının ana penceresinin ekran görüntüsü verilmiştir.

Şekil 2.1: VOSviewer Programının Ana Penceresinin Ekran Görüntüsü ve Ağ Görselleştirilme

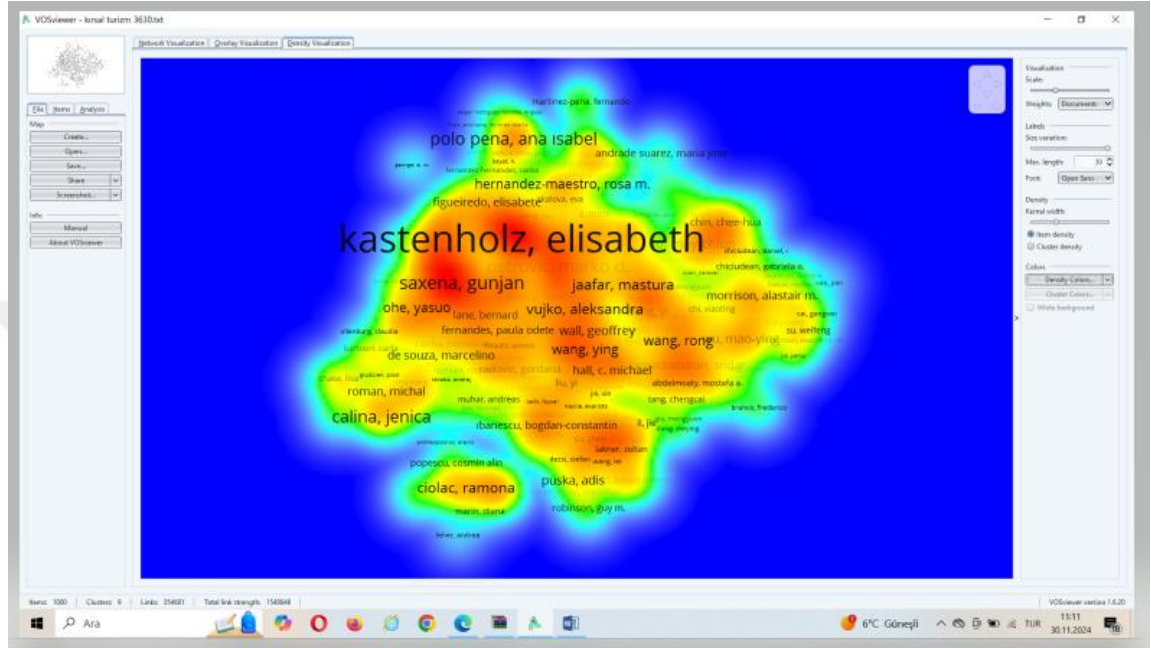
Kaynak: VOSviewer yardımıyla yazar tarafından oluşturulmuştur.

Şekil 2.1'de VOSviewer programının ana paneli ve haritaların nasıl görselleştirileceği hakkında bilgiler verilmiştir. Bu haritalar ağ görselleştirme şeklinde sunulmuştur ve ağ görselleştirme örneği olarak yazarlar arasındaki ortak yazarlık ilişkileri Şekil 2.2'de gösterilmektedir.

Ağ görselleştirme (Network Visualization): Ağ görselleştirmesinin bir örneği şekil 2.1'de gösterilmektedir. Şekil 2.1'deki haritada her renk bir kümeyi temsil etmektedir ve yazarlar arasındaki mesafe, ilişkilerinin gücünü yansıtmaktadır. İki yazar arasındaki mesafe ne kadar yakınsa, bu, ortaklıklarının güçlü olduğu anlamına gelmektedir. VOSviewer'da öğeler ve etiketler dairelerle gösterilmektedir. Dairelerin boyutu, bu öğelerin gücünü veya etkisini, etiketlerin boyutu ise genellikle öğenin önemini ya da sıklığını temsil etmektedir. Daireler arasındaki çizgiler ise bu öğeler arasındaki ilişkileri simgelemektedir. Ayrıca, VOSviewer en güçlü 1000 öğeyi gösterebilecek

gelişim süreçleri, atıf analizleri gibi daha karmaşık verilerin görselleştirilmesinde faydalıdır (van Eck ve Waltman, 2010). Şekil 2.3. ve 2.4. yoğunluk görselleştirilmesi 1 ve 2 verilmiştir.

Şekil 2.3: Yoğunluk Görselleştirilme 1

Kaynak: VOSviewer yardımıyla yazar tarafından oluşturulmuştur.

Yoğunluk görselleştirme (Density Visualization): Yoğunluk görselleştirmesi 1, VOSviewer'da verilerin yoğunluğunu görselleştirmenin farklı yollarını sunan bir yöntemdir. Bu görselleştirme türü, iki ana başlık altında yapılabilir. Bunlar öge yoğunluğu ve küme yoğunluğudur. Öge yoğunluğu, belirli bir noktadaki öğelerin (örneğin, yazarlar, anahtar kelimeler, vb.) yoğunluğunu göstermektedir. Küme yoğunluğu ise belirli bir alanın ya da kümelerin yoğunluğunu temsil etmektedir. Şekil 2.3'te gösterilen öge yoğunluğu haritası, genellikle renkli bir renk skalasıyla ifade edilmektedir. Bu örnekte, renkler mor renkten sarıya doğru bir geçiş yapmaktadır ve bu renkler, noktanın çevresindeki yoğunluğu ifade etmektedir. Renk göstergesi, seçenekler paneli aracılığıyla değiştirilebilmektedir ve farklı veri metrikleriyle ilişkilendirilmektedir. Bir noktanın çevresindeki öge sayısı ve komşu öğelerin ağırlığı arttıkça, o noktanın rengi sarıya yaklaşmaktadır. Bu, noktanın yoğunluğunun arttığını göstermektedir. Şekil 2.3'teki örnekte, ağırlık terimi, her noktanın etrafındaki doküman sayısı ile ilişkilidir. Yani, sarı rengin yoğun olduğu bölgeler, daha fazla yayına sahip olan yazarların ya da öğelerin

VOSviewer aynı zamanda referans yönetim yazılım araçlarının dosya uzantılarını da desteklemektedir. Bu yazılımlar arasında RIS, EndNote ve RefWorks bulunmaktadır. Bu sayede, kullanıcılar VOSviewer'a farklı referans yönetim yazılımlarından veri aktarabilmektedir. VOSviewer ayrıca bir dizi önemli API'yi de destekler. Bunlar Crossref, OpenAlex, Europe PMC, Semantic Scholar, OCC, COCI ve Wikidata gibi kaynaklardan veri alıp işlemektedir.

2.2. VOSviewer ile Bibliyometrik Analiz Yöntemleri

Bibliyometrik analizle veri işlenirken kullanılan yöntemler bibliyografik birleştirme, atıf, ortak atıf, ortak yazarlık ve ortak oluşumdur.

2.2.1. Atıf (citation) analizi

Atıf analizini anlamak için atıf kavramını bilmek gerekmektedir. Atıf, akademik ve bilimsel yazılarda, bir yazarın başka bir kaynaktan alınan bilgi, veri, fikir veya görüşleri kullanarak, o kaynağı belirtmesi işlemidir. Eğer X kitabı Y kitabı için bir bilgi içeriyorsa X kitabı Y kitabı için bir referans içermektedir. Yani X kitabından Y kitabına bir atıf yapılmış sayılmaktadır (Gökkurt, 1997).

Atıf) analizi, bilimsel araştırmaların ve yayınların ilişkilerini inceleyen bir yöntemdir. Bu analiz, bir çalışmanın başka çalışmalarla olan bağlantılarını ortaya koyarak, akademik literatürdeki etkileri ve etkileşimleri değerlendirmektedir. Atıf analizi, araştırmacıların birbirleriyle ne kadar ve nasıl iş birliği yaptığını anlamak için kullanılmaktadır. Atıf analizi bilimsel yayınlar arasındaki iş birliğini saptamak, yazarların araştırma alanlarının görüntüsünü haritalamak, araştırma çıktılarının etkisini değerlendirmek ve alanlar arasında bilgi transferini gözlemlemek için yaygın olarak kullanılmaktadır (Ding vd., 2014). Bir yayının başka bir yayına atıf yapması, alandaki önceki yayınlara saygı göstermek, bu yayınlar hakkında ayrıntılı bilgi iletmek, sonuç elde etme yöntemlerini değerlendirmek, teorilerini önceki çalışmalarla desteklemek veya önceki çalışmalardaki teorileri tartışmak ve eleştirmek için olabilmektedir. Atıf analizi, bir çalışmanın literatüre katkısının aldığı atıf sayısı ile doğru orantılı olduğu varsayımına dayanmaktadır. Başka bir deyişle, bir çalışma ne kadar çok atıf alırsa o kadar başarılıdır. Performansları, yayınların, yazarların ve dergilerin atıf analiziyle değerlendirilmektedir (Üsdiken ve Pasadeos, 1995). Bir yayına atıf yapmak, o yayının kalitesini ve etkisini gösterir (Csako, 2007). Atıf analizi, en çok atıf yapılan kaynakları, bu kaynakların ne

kadar süredir kullanıldığını ve bu kaynaklardaki en önemli yazarları bulma gibi amaçlara hizmet etmektedir (Al ve Tonta, 2004). Atıf analizi, belirli bir araştırma alanında yapılan çalışmaları haritalandırarak, bu alandaki önemli konuları, eğilimleri ve anahtar kaynakları ortaya koymaktadır. Bunlara ilaveten atıf analizi yazarların, üniversitelerin ve dergilerin performansını ölçmek için değil çalışmaların bilimsel kalitesini ölçmeye de yardımcı olmaktadır.

2.2.2. Ortak yazarlık (co-authorships) analizi

Ortak yazarlık analizi, akademik ve bilimsel çalışmaların üretim sürecindeki iş birliğini derinlemesine inceleyen önemli bir yöntemdir. Bu analiz, belirli bir konu alanında farklı yazarların nasıl etkileşimde bulunduğunu, iş birliği yaptığını ve bu etkileşimlerin araştırma sonuçlarına nasıl yansıdığını anlamaya yönelik bir yaklaşımdır. Ortak yazarlık, genellikle bir araştırma projesine katkıda bulunan araştırmacıların fikirlerinin birleşiminden doğan yenilikleri ve bilimsel ilerlemeyi teşvik etmektedir. Ortak yazarlık analizi, belli bir konu alanında çalışan yazarlar arasındaki iş birliğini ve etkileşimini ortaya koymaktadır. Yazarlar arasındaki işbirliği fikirleri zenginleştirilmesi bakımından olumlu değerlendirilmektedir (Duman, 2024). Ortak yazarlık analizi literatürde yapılan çalışmalarda, çoğunlukla bilimsel çalışmalar arasındaki iş birliği modellerini anlamaya, yazarlar arasındaki işbirlikçi istatistikleri yakalamaya ve çalışma konusu hakkında öne çıkan yazarları belirlemeye önem vermektedir (Uddin vd., 2012).

2.2.3. Anahtar kelimelerin birlikte bulunma (co-occurrence of author keywords) analizi

Anahtar kelimelerin birlikte bulunma (co-occurrence of author keywords) analizi metinlerdeki terimlerin birlikte geçme sıklığını analiz etmektedir. Bu analiz, belirli bir konu veya terimin diğer terimlerle olan ilişkisini belirlemek için kullanılmaktadır. Anahtar kelimelerin birlikte bulunma analizi ile çalışmaların kavramsal yapısını incelemek için kullanılmaktadır (Cobo vd., 2011). Aynı zamanda benzer konular ve araştırma trendleri belirlenmektedir.

2.2.4. Bibliyografik eşleştirme (bibliyographical coupling) analizi

Bibliyografik eşleştirme (bibliographic coupling) terimi ilk olarak Kessler, 1963 tarafından kullanılmıştır. Bibliyografik eşleştirme Şekil 2.10'da gösterildiği gibi iki ayrı çalışmanın ortak bir üçüncü çalışmaya atıfta bulunduğu ortaya çıkmaktadır. Diğer bir

ifadeyle bir veya daha fazla referansın iki belge tarafından paylaşılması denilmektedir (Small, 1973). Bibliyografik bağlantı, iki farklı yayının aynı kaynağa atıfta bulunmasıyla oluşmaktadır. Bu iki yayının referans listeleri ne kadar benzerse, aralarındaki bibliyografik bağlantı o kadar güçlüdür (Zupic ve Čater, 2015). Bibliyografik bağlantı ile ortak atıf arasındaki fark, hangi kaynaklara baktığıdır. Bibliyografik bağlantı, atıf yapan iki yayın arasındaki ilişkiye odaklanmaktadır. Bibliyografik eşleştirme yazarların çalışmalarında sahip oldukları ortak atıf sayısındaki artış ne kadar çoksa o kadar güçlüdür denilebilir. Bibliyografik eşleştirme, iki çalışmanın konusunun ne kadar benzer olduğunu tahmin etmek için kullanılır. Bibliyografik eşleştirme alıntı yapılmamış yeni yayınlanmış çalışmaların birbirleri ile benzerliği konusunda fikir verebilir. Bu çalışmaların önemli olup olmadığını bilmek zordur (Yılmaz, 2021).

2.2.5. Ortak atıf (co-citation) analizi

Ortak atıf analizi, birlikte atıf yapılan iki çalışmaya odaklanmaktadır. Bu analizdeki kritik nokta, iki makalenin üçüncü bir makale tarafından aynı anda ne kadar sık atıf yapılırsa, iki makalenin o kadar benzer olmasıdır. Başka bir deyişle, ana odak noktası iki çalışmaya veya yazara atıf yapmaktır (Zupic ve Čater, 2015). Small, 1973'deki makalesinde doğrudan atıf analizinin ve bibliyografik eşleştirme analizinin çok fazla ilgi gördüğünden bahsetmiş ortak atıf analizi kavramını tanıtmıştır. Ortak atıf analizinin bibliyografik eşleştirme analizinden önemli ölçüde farklı olduğu, ancak genel olarak doğrudan atıf analiziyle uyumlu olduğu bulunmuştur. Ortak atıf analizi atıf yapılan iki yazarı, çalışmayı analiz etmektedir. Bibliyografik eşleştirme atıf yapan iki yazarı, çalışmayı analiz etmektedir. Ortak atıf analizi bibliyografik eşleştirme analizinin tam tersidir denilebilir (Yılmaz, 2021). İki farklı çalışma ortak atıf analiz ve bibliyografik eşleşme analizi kuvvetli ise iki çalışma benzerdir denilmektedir (Zan, 2019).

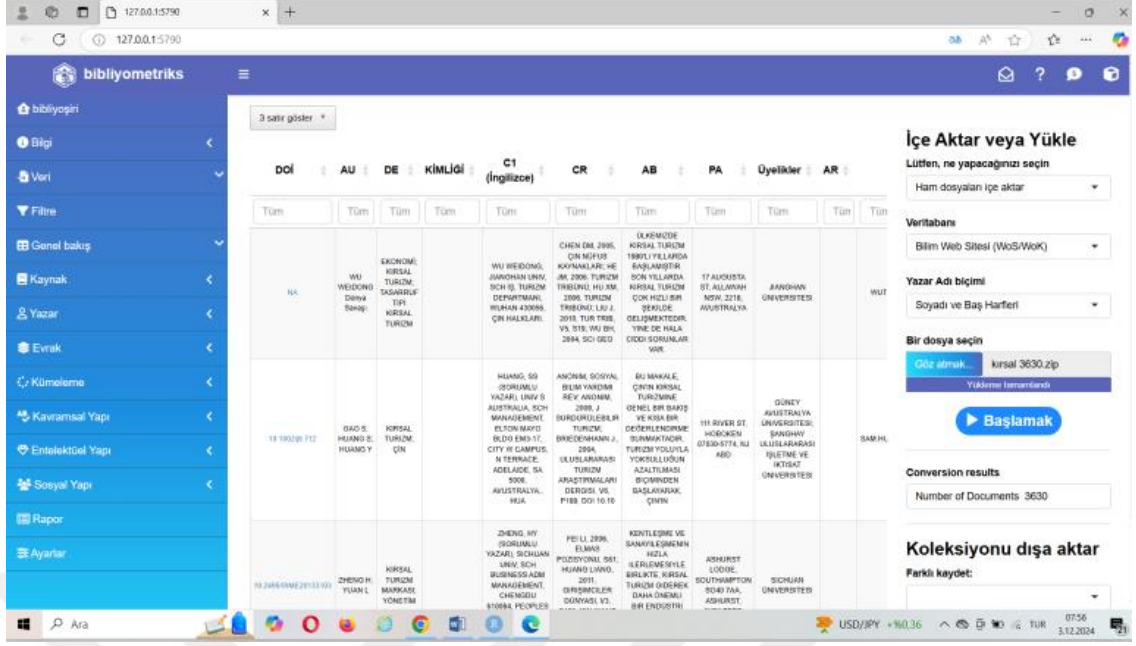
A ve B çalışmalarının her ikisine de C çalışması tarafından atıfta bulunduruluyorsa, A ve B çalışmaları birbirlerine doğrudan atıf yapmasalar bile birbirleriyle ilişkili oldukları söylenmektedir. A ve B çalışmaları her ikisi de ne kadar çok çalışma tarafından alıntılanıyorsa, ilişkileri o kadar güçlü olmaktadır. Ortak atıf sıklığı, iki belgenin birlikte alıntılanma sıklığı olarak tanımlanmaktadır (Duman, 2024). Ortak atıf analizi birbirleriyle ilişkili geçmiş çalışmaların saptanmasında kullanılmaktadır (Zan, 2019).

2.3. Bibliometrix (Biblioshiny)

Bibliyometrik analiz, Biblioshiny (Aria ve Cuccurullo, 2017) ve VOSviewer (van Eck ve Waltman, 2010) gibi birçok yazılım veya paket programla yapılmaktadır. Bunlardan yalnızca ikisi web tabanlı bir kullanıcı arayüzü sunmaktadır. Biblioshiny, R (R Core Team, 2021) işletim sistemine sahip ücretsiz bir web tabanlı arayüzdür. R, ücretsiz ve açık kaynaklı bir yazılımdır. Biblioshiny arayüzünü çalıştırma adımları sırayla şu şekildedir.

"Bibliometrix" paketini (Aria ve Cuccurullo,2017) kullanmak için önce R programları (R Core Team, 2021) indirilmelidir. Ücretsiz güncel R programlamını indirmek ve R programlamı hakkında bilgi edinmek için cran web sitesinden erişilmektedir. R programlama hakkında bilgi edinmek için Venables, Smith ve R Development Core Team (2021) tarafından hazırlanan R giriş belgesine erişilebilmektedir. R programlama dilini indirdikten sonra R Studio indirilmelidir. R Studio'nun ücretsiz sürümüne web adresinden erişilmektedir. R Studio kurulduktan sonra, `install. Packages ("bibliometrix")` komutu çalıştırılmaktadır. Bu aşamalarda bilgisayarınızın internete bağlı olması gerekmektedir. Daha sonra bibliometrix paketi etkinleştirilir. Bu amaçla kütüphane ("`bibliometrix`") komutu kullanılmaktadır. Kullanıcı dostu arayüzü açmak için `biblioshin` komutu da yazılmalı ve yürütülmelidir. Biblioshiny komutunu çalıştırdıktan sonra kullanıcı dostu biblioshiny arayüzü açılmaktadır (Büyükkıdık, 2022). Şekil 2.5. Bibliometrix (Biblioshiny) ekran görüntüsü verilmektedir.

Şekil 2.5: Bibliometrix (Biblioshiny) Ekran Görüntüsü

Kaynak: Bibliometrix (Biblioshing) yardımıyla yazar tarafından oluşturulmuştur.

2.4. Yöntem

Araştırmanın amacı, araştırmanın güvenilirliği, araştırmanın yöntemi, araştırmanın kısıtlılıkları ve sınırlılıkları verilmektedir.

2.4.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın pandemi ile beraber, son yıllarda önemli bir konuma sahip olan kırsal turizm alanında yapılan akademik çalışmaların geçmişteki ve mevcut entelektüel yapısını ortaya koymak amaçlanmıştır. Bu amaçla beraber kırsal turizm araştırmalarını, güvenilir bir veri tabanı olan Web of Science (WOS) veri tabanındaki kırsal turizm çalışmalarıyla alakalı araştırmaların bibliyometrik özelliklerini araştırmak ve bu özellikler için ağ haritalarını oluşturulması planlanmıştır. Bibliyometrik analizlerde herhangi bir tarih aralığı sınırlaması olmamasına rağmen çalışmalarda genellikle 5, 10, 15, 20, 25 yıl ve üzerindeki aralık şeklinde tercih edildiği sonucunda ulaşılmıştır. Bu nokta göz önüne alındığında araştırma 35 yıl ile sınırlandırılmıştır. Başka bir ifadeyle son 35 yıl içinde kaleme alınan kırsal turizm konulu araştırmalar değerlendirilmiştir. Web of Science (WOS) veri tabanından, veriler ((TI=("rural tourism")) OR AB=("rural tourism")) OR AK=("rural tourism") şeklinde taratılmış olup yıl kısıtlaması sonucunda 3630 araştırmaya ulaşılmıştır.

2.4.2. Araştırmanın Güvenirliği

Web of Science (WoS) Core Collection, dünya çapında bilimsel ve akademik yayınları kapsayan, seçici bir atıf dizini olarak önemli bir kaynak olarak kabul edilmektedir. Bu veri tabanı; makaleler, dergiler, bildiriler, kitaplar ve veri derlemeleri gibi çok çeşitli bilimsel içerikleri içermektedir (Birkle vd., 2020). WoS Core Collection'un temelleri, Dr. Eugene Garfield tarafından 1960 yılında atılmıştır. Dr. Garfield, Bilimsel Bilgi Enstitüsü (ISI) adı altında, araştırmacılar için önemli bir bilgi kaynakları oluşturmayı amaçlamıştır. ISI'nin ilk ürünü, Science Citation Index Expanded (SCI-Expanded) olarak tanıtılmıştır ve bu, bilimsel literatürdeki makalelere atıf yapabilmeyi sağlayan bir bilgi alma aracıdır. Sonrasında ISI, 1972 yılında Social Science Citation Index (SSCI) ve 1978'de Arts and Humanities Citation Index (A&HCI) dizinlerini kurarak, farklı disiplinlerden bilimsel verileri kapsamlı bir şekilde sunmaya devam etmiştir (Duman, 2024).

Web of Science (WoS) veri tabanı, kırsal turizm üzerine yapılan çalışmaların araştırılması için seçilmiştir. Bunun nedeni, Web of Science'ın araştırmacılara farklı disiplinlerden dokümanlara erişim sağlama imkanı sunan, güvenilir bir platform olması ve ayrıca veri tabanları arasında önde gelen bir konumda bulunmasıdır (Çuhadar vd., 2022; Ongun, 2023). Web of Science, bilimsel atıf indekslerini (SSCI, ESCI, SCI-EXPANDED, CPCI-SSH, CPCI-S, BKCISSH, AveHCI vb.) kapsayan kapsamlı bir veri tabanıdır (Goodman ve Deis, 2005). Ayrıca, bu platform aracılığıyla yayınlara ve bibliyografik verilere kolayca erişim sağlanabilmektedir (Fang vd., 2018). Web of Science, bibliyometrik analizler için güvenilir bir kaynak olarak kabul edilmektedir (Ongun, 2023; Çuhadar, 2024a).

2.4.3. Araştırmanın Yöntemi

Bibliyometrik analiz ilk olarak 1969 yılında Pritchard tarafından tanımlanmıştır (Çuhadar vd., 2022) ve tanımı şu şekildedir: “matematiksel ve istatistiksel yöntemlerin kitaplara ve diğer iletişim araçlarına uygulanması” (Pritchard, 1969). Bu tanımı Al ve Tonta (2004) çalışmasında, makaleler, kitap incelemeleri, bildiri makaleleri ve kitap bölümleri gibi bilimsel yayınların, konu, yazar, ülke, dergi, anahtar kelimeler, kurum bilgileri gibi matematiksel ve istatistiksel yöntemler kullanılarak nicel veri analizi olarak genişletilmiştir. Bibliyometriğin bir alan olarak varlığı, Science Citation Index'in (SCI)

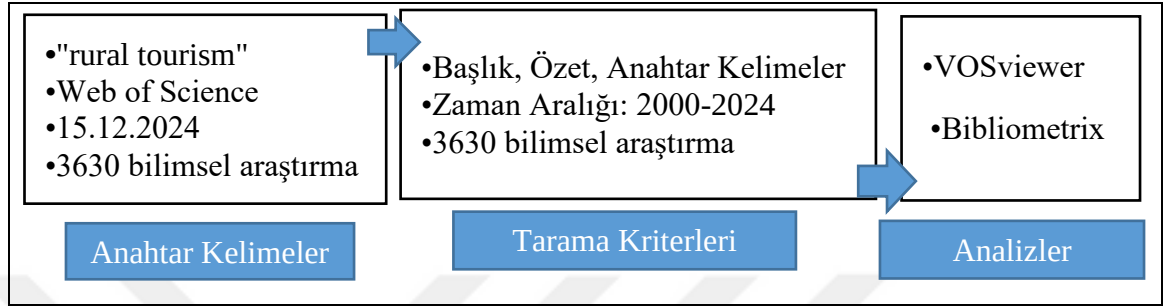
kurulmasıyla başlamıştır. Zamanla, bilgi ve iletişim teknolojilerindeki ilerlemeler veritabanlarına erişimi ve bunları kullanmayı kolaylaştırmış, bu da bibliyometrik analize olan ilgiyi artırmıştır (Jacobs, 2010). Yayınlar arasındaki ilişkiyi görsel olarak tanımlama isteği de bu yöntemin kullanımını teşvik eden bir şeydir (Thelwall, 2008; Zupic ve Čater, 2015).

Bibliyometrik analiz, büyük hacimli bilimsel verileri keşfetmek ve analiz etmek için kullanılan popüler ve titiz bir yöntemdir. Belirli bir alanın evrimsel nüanslarını açığa çıkarılmasını sağlarken, bu alandaki yeni alanlara ışık tutmaktadır. Daha da önemlisi, işletme araştırmalarında bibliyometrik analizin popüleritesi bir moda değil büyük miktarda bilimsel veriyi işleme ve yüksek araştırma etkisi üretme konusundaki faydasının bir yansımasıdır (Donthu vd., 2021). Başka bir ifadeyle, bibliyometrik analiz, büyük miktardaki akademik literatüre ilişkin makroskobik bir genel bakış sağlamayı mümkün kılan bir tekniktir. Yayın geçmişine ilişkin bilgilerin nicel analizi yoluyla, belirli bir araştırma alanındaki bilimsel çıktıların özellikleri ve gelişimi haritalandırmaktadır. Bibliyometrik yöntemler, yazarların, dergilerin, ülkelerin ve enstitülerin performansını ve araştırma modellerini değerlendirmek ve bunlar arasındaki iş birliği modellerini belirlemek ve ölçmek için kullanılmaktadır (van Nunen vd., 2018; Çuhadar, 2024b). Bibliyometrik analiz ile belirli bir konu hakkında yayın yapan etkili yazarlar ve yayınlar ile temel dergiler, ülkeler ve kurumlar belirlenmektedir. Belirli bir konu hakkında yayın yapan farklı dergilerin sayısı ve yayınlara tahsis edilen konu kategorileri, araştırma temalarının çeşitliliği ve bir araştırma alanının disiplinler arası karakteri hakkında bir gösterge sağlamaktadır. Bibliyometrik, belirli bir araştırma alanındaki en son gelişmeleri, araştırma yönlerini ve önde gelen konuları ortaya çıkarmaktadır (Wang vd., 2014). Bibliyometrik analiz ayrıca hem içerik açısından hem de coğrafi olarak belirli bir araştırma disiplinindeki mevcut boşlukların belirlenmesine olanak tanımaktadır (Gall vd., 2015). Bibliyometrik, bilimle ilgili karar alma sürecinde önemli bir rol oynamaktadır. Akademik pozisyonlar için başvuruları sıralamak ve dergilerin, ülkelerin ve kurumların performansını değerlendirmek için yaygın olarak kullanılmaktadır. Bibliyometrik sonuçlar, politika yapımcıların ve fon sağlayan kuruluşların araştırma fonlarını tahsis etmelerine yardımcı olmak için de düşünülmektedir (Ugolini vd., 2015).

Web of Science'den elde edilen veriler Excel, VOSviewer ve Bibliometrix (Biblioshing) R paket programları yardımıyla analiz edilmiştir. Bibliyometrik analizlerin

yapılabildiği bu programlar ücretsizdir. Bu programlar, araştırmaların bibliyometrik özelliklerini ve görsel ağ haritalamalarına olanak sağlayan programlardır. Bu çalışmada nicel araştırmalarda sıklıkla tercih edilen tarama modeli tercih edilmiştir. Çalışmanın akış diyagramı aşağıda verilmiştir (Diyagram 2.1).

Diyagram 2.1: Çalışmanın Akış Diyagramı

Araştırmada Web of Science veri tabanında yer alan kırsal turizm konulu çalışmalardan veriler elde edilmiştir. Web of Science veri tabanının tercih edilme sebebi; farklı disiplinlere ait dokümanlara erişilmesi konusunda araştırmacılara olanak tanıyan bir platform olması ve veri tabanları arasında ilk sıralarda yer almasıdır (Çuhadar vd., 2022; Ongun, 2023). Web of Science, bibliyometrik yöntemlerle yapılan araştırmalar için güvenilir bir veri tabanıdır (Ongun, 2023; Çuhadar, 2024a). Google Scholar, Scopus ve Web of Science gibi bilimsel veri tabanları, R, Leximancer ve VOSviewer gibi yazılımlarla birlikte kapsamlı bibliyometrik verilerin toplanmasını ve analizini kolaylaştırarak akademik ilgiyi artırmaktadır (Passas, 2024). Veriler VOSviewer (van Eck ve Waltman, 2010) ve R dili Bibliometrix (Aria ve Cuccurullo, 2017) paket program yazılımları vasıtasıyla analiz edilmiştir ve yorumlanmıştır. Veriler 15 Aralık 2024 tarihinde elde edilmiştir. Veriler ((TI=("rural tourism")) OR AB=("rural tourism")) OR AK=("rural tourism") şeklinde tarama sonucunda 3630 araştırmaya ulaşılmıştır. Tarama başlık, özet ve anahtar kelimelerde yapılmıştır. Araştırmada sadece yıl kısıtlamasına gidilmiştir. Arama sonucunda kaleme alınan ilk kırsal turizm konulu araştırmanın 1987 yılında ve son araştırmanın 2025 tarihli olduğu tespit edilmiştir. Ancak 35 yıllık araştırmaların bibliyometrik araştırmaların yapılması amaçlandığından dolayı 1987, 1988 ve 2025 yılı araştırmaları araştırma kapsamı dışında bırakılmıştır. Çalışmanın amacı doğrultusunda tablo, grafik ve şekillerin oluşturulmasında Microsoft Excel, görsel haritalama ve ağ (düğüm) analizleri için çevrimiçi VOSviewer ve Bibliometrix R paket programının Biblioshing arayüzü aracılığı ile gerçekleştirilmiştir. Çalışmada ikincil veri

kaynaklarının kullanılması nedeniyle etik kurul iznine gerek duyulmamıştır. Çalışmanın araştırma soruları şunlardır:

- 1) Kırsal turizm araştırmaları ile ilgili genel bilgilerin dağılımları nasıldır?
- 2) Kırsal turizm araştırmaların yayın, atıf sayıları ve yüzdelerinin dağılımları nasıldır?
- 3) Kırsal turizm araştırmaların yayınlandığı dergiler, mecralar ve yüzdelerinin dağılımları nasıldır?
- 4) Kırsal turizm araştırmalarına katkı sağlayan kurum/kuruluş ve yüzdelerinin dağılımları nasıldır?
- 5) Kırsal turizm araştırmalarına katkı sağlayan ülkeler/bölgeler ve yüzdelerinin dağılımları nasıldır?
- 6) Kırsal turizm araştırmalarının web of science kategorilerinin dağılımları nasıldır?
- 7) Kırsal turizm ile ilgili konuların araştırma alanlarına göre dağılımları nasıldır?
- 8) Kırsal turizm araştırmalarının yayınlandığı diller göre dağılımları nasıldır?
- 9) Kırsal turizm araştırmalarının ilk 20 yayıncı kuruluşlarına göre dağılımları nasıldır?
- 10) Kırsal turizm araştırmalarının türlerine göre dağılımları nasıldır?
- 11) Kırsal turizm araştırmalarının web of science indekslerine göre dağılımları nasıldır?
- 12) Kırsal turizm araştırmalarının atıf analizi görselleştirilmiş ağ haritalaması nasıldır?
- 13) Kırsal turizm araştırmalarının ortak yazarlık analizi görselleştirilmiş ağ haritalaması nasıldır?
- 14) Anahtar kelimelerin birlikte bulunma analizi görselleştirilmiş ağ haritalaması nasıldır?
- 15) Kırsal turizm araştırmalarının bibliyografik eşleştirme analizi görselleştirilmiş ağ haritalaması nasıldır?
- 16) Ortak atıf analizi görselleştirilmiş ağ haritalaması nasıldır?
- 17) Web of Science'dan elde edilen kırsal turizm araştırmaları Bradford Yasası'na uyuyor mu?
- 18) Web of Science'dan elde edilen kırsal turizm araştırmaları Lotka Yasası'na uyuyor mu?

- 19) Web of Science'dan elde edilen kırsal turizm araştırmaların anahtar kelimelerin görsel ağ dağılımı ve anahtar kelime dağılımları Zipf Yasası'na uyuyor mu?
- 20) Web of Science'dan elde edilen kırsal turizm araştırmalarına en çok katkı sağlayan ölkelerin uluslararası iş birliği dağılımı nasıldır?
- 21) Web of Science'dan elde edilen kırsal turizm araştırmalarının makale yazarlarının anahtar kelimelerinden oluşan tematik harita dağılımı nasıldır?
- 22) Öлке, yazar ve anahtar kelime ilişkini gösteren üç alan grafiği dağılımı nasıldır?
- 23) Fonsiyonel analiz ve anahtar kelimeler artı yoluyla oluşturulan kavramsal bir yapı haritası dağılımı nasıldır?

2.4.4. Araştırmanın Kısıtlılıkları ve Sınırlılıkları

VOSviewer ile verilerin hızlı bir şekilde incelenmesi ve görsel olarak haritalandırılmasına olanak sağlaması nedeniyle tercih edilmiştir. Çalışmanın verileri Web of Science'dan elde edilmiştir. Scopus, TR dizin veya YÖKSİS gibi platformlardaki veriler dışarıda bırakılması çalışmanın kısıtı olarak kabul edilebilir. Araştırmada sadece Web of Science veri tabanından elde edilen verilerin. 1990-2024 yılları arasında olması çalışmanın sınırlılığıdır.

2.5. İlgili Çalışmalar

Kırsal turizm alanında yapılan ve en çok atıf alan yazarlar ve yayınları tablo 2.1 'de verilmiştir. İlk beş yayın turizm dergilerinde yayınlanmıştır.

Tablo 2.1: Kırsal Turizm Alanında En Çok Atıf Alan Yazarlar ve Yayınlar

Yazar(lar)	Yayın Adı	Dergi	Yayın Yılı	Atıf Sayısı
Rebecca Sims	Food, place and authenticity: local food and the sustainable tourism experience	Journal of Sustainable Tourism	2009	758
Bessière, Jacinthe	Local development and heritage: traditional food and cuisine as tourist attractions in rural areas.	Sociologia Ruralis	1998	598
Duk-Byeong Park ve Yoo-Shik Yoon	Segmentation by motivation in rural tourism: A Korean case study	Tourism Management	2009	435
Briedenhann, Jenny ve Wickens, Eugenia	Tourism routes as a tool for the economic development of rural areas-vibrant hope or impossible dream?.	Tourism Management	2004	409
Sandra Maria Correia Loureiro,	The role of the rural tourism experience economy in place attachment and behavioral intentions.	International Journal of Hospitality Management	2014	384

Kaynak: Kırsal turizm araştırmalarının Web of Science’den elde edilen veriler doğrultusunda oluşturulmuştur.

Rebecca Sims’in 2009 yılında Journal of Sustainable Tourism dergisinde yayınlanan “Food, place and authenticity: local food and the sustainable tourism experience” isimli çalışması 758 atıf ile ilk sırada yer almaktadır. İkinci sırada ise 1998 yılında Sociologia Ruralis dergisinde yayınlanan “Local development and heritage: traditional food and cuisine as tourist attractions in rural areas” isimli çalışması 598 atıf almıştır. Üçüncü sırada Duk-Byeong Park ve Yoo-Shik Yoon’un 2009 yılında Tourism Management dergisinde yayınlanan Segmentation by motivation in rural tourism: A Korean case study isimli çalışması 435 atıf almıştır. Briedenhann, Jenny ve Wickens, Eugenia’nın 2004 yılında Tourism Management dergisinde yayınlanan “Tourism routes as a tool for the economic development of rural areas-vibrant hope or impossible dream?” isimli çalışması ise 409 atıf ile dördüncü sıradadır. Beşinci sırada ise Sandra Maria Correia Loureiro’nın 384 atıf alan ve 2014 yılında International Journal of Hospitality Management dergisinde yayınlanan “The role of the rural tourism experience economy in place attachment and behavioral intentions” isimli çalışmadır.

Ruiz-Real ve arkadaşlarının (2022) çalışmasında, kırsal turizm ve kalkınma üzerine araştırmanın son durumunu göstererek, eğilimleri belirleyerek ve gelecekteki

araştırma hatlarını ve konularını önererek bir katkı sunmayı amaçlamışlardır. Çalışmada, kırsal turizm ve kırsal alanların ekonomik kalkınması üzerindeki etkisi, 2004'ten bu yana önemli ve dinamik bir araştırma alanı olduğunu vurgulamışlardır. Bu amaçla, Web of Science'dan bu konuyla ilgili 892 bilimsel yayın türleri nicel bir bibliyometrik analizi gerçekleştirilmiştir. Sonuçlar, kırsal turizm üzerine yapılan çalışmaların esas olarak İspanya, Romanya ve Çin'e odaklandığını göstermektedir. Ancak, en üretken yazarlar Portekiz, Çin, Birleşik Krallık ve Amerika Birleşik Devletleri'ndendir. Esas olarak politik ve dini faktörler nedeniyle Afrika, Asya ve Latin Amerika ülkelerine odaklanan önemli bir çalışma eksikliği vardır. Kırsal turizm de özellikle Romanya ve Çin gibi ülkelerde önemli ve ortaya çıkan bir sektör olarak tespit edilmiştir.

Zeng ve arkadaşlarının (2022) çalışması, yoğun şehir hayatı ve küresel salgın nedeniyle artan sağlık endişeleri nedeniyle, dağ turizmi dünya çapında giderek daha popüler hale gelmiştir ve bu da ilgili araştırmaları artırmıştır. Price, Bradford, Lotka ve Zipf tarafından yazılanlar gibi geleneksel bibliyometrik yasalara dayanan bu çalışma, bibliyometrik analiz yoluyla 1413 dağ turizmi dergi makalesinden elde edilmiştir. 2010-2020 yılları arasında Web of Science (WoS) veritabanında indekslenen dağ turizmi araştırmalarındaki en etkili dergi makaleleri, araştırmacılar ve ülkeler belirlenmiştir. Anahtar kelime analizi, iklim değişikliği, sürdürülebilir kalkınma, sürdürülebilirlik, sürdürülebilir turizm, korunan alanlar, kırsal turizm ve koruma dahil olmak üzere dağ turizminin ortaya çıkan araştırma konularını ortaya koymuştur. En etkili Sustainability in the mountain tourism dergisidir. Araştırma sonuçlarına göre, Çin, ABD ve Romanya'nın WoS'de indekslenen en önemli dağ turizmi makalelerini ürettiği ortaya çıkmıştır. Avrupa'daki en gelişmiş ülkelerin çoğu en yüksek ortalama ve ortalama normalleştirilmiş atıflara sahiptir, bu da diğer ülkelere kıyasla bu alanda daha fazla etkiye sahip olabileceklerini göstermektedir. Hindistan, Nepal ve Çin gibi bazı gelişmekte olan ülkelerin diğer ülkelere göre daha yüksek atıflara, ortalama atıflara ve/veya ortalama normalleştirilmiş atıflara sahip oldukları tespit edilmiştir. Ana araştırma eğilimi COVID-19 salgını sırasında dağ tabanlı turizmin sürdürülebilir gelişim yönüdür. Bu çalışma, turizm alanlarında ulaşım ve iş birliği (yani iş birliği ve rekabetle birleştirme) gibi sürdürülebilir dağ turizmi konusundaki güncel tartışmanın kritik yönlerini özetlemektedir. Sonuçlar, hükümet kurumlarının ve destinasyon yöneticilerinin COVID-

19'dan sonra sürdürülebilir dağ turizmi gelişimi ile çevre ve doğal manzaranın korunması arasında bir denge kurması gerektiğini göstermiştir.

Wang ve arkadaşlarının (2022) çalışmasında, 1990'dan 2021'e kadar Kırsal peyzaj ekosistem hizmetlerinin (RLES) ilgili 4524 makale bibliyometrik yöntem ve ISI Web of Science veritabanı kullanılarak analiz edilmiştir. Sonuçlar, RLES araştırma odak noktalarının kademeli olarak "bitki örtüsü", "arazi kullanım değişikliği", "tarım", "kırsal eğimler" ve "modeller" gibi erken anahtar kelimelerden ortaya çıkan "kültürel ekosistem hizmetleri", "kırsal turizm", "manzara tercihleri" ve "politik rehberlik"e kaydığını göstermektedir. Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelere bilim insanları, araştırma geçmişlerindeki ve diğer yönlerdeki farklılıklar nedeniyle araştırma içeriği, ölçeği ve metodolojisi açısından araştırma odak noktalarına farklı vurgular yapmaktadır.

Shekhar (2023) çalışması, 1982 ile 2022 yılları arasında dağ turizmi üzerine yayınlanmış 1462 makaleden oluşan literatürü özetlemek için bibliyometrik analiz kullanmaktadır. Çalışma, betimleyici ve ağ analizi yapmak için bibliyografik verileri kullanmaktadır. Ortak yazarlık ağı, dağ turizmi araştırmalarına etkili katkıda bulunanları vurgulamak için kullanılmaktadır. Ayrıca, anahtar kelime eş zamanlılığı ve bibliyografik bağlantı ağları, dağ turizmi araştırmadaki temalar olarak ekonomik kalkınma, doğa koruma ve muhafaza, iklim değişikliği ve dağ turizminin geleceği ile turist memnuniyeti ve pazarlamanın belirlenmesine yardımcı olmuştur. Bu kümelerin içerik analizi, geçmiş araştırmalara ilişkin içgörü sağlar ve gelecekteki yollar için araştırma önerilmektedir. Çalışma, araştırmacılara ve uygulayıcılara gelecekteki araştırma yollarını ve politika eylemlerini önererek avantajlar sunmaktadır.

Seçilmiş ve Sarı (2023) çalışmasında, kırsal turizm alanındaki araştırma ilerlemesini anlamak amacıyla bibliyometrik bir inceleme yapmıştır. Web of Science veri tabanından elde edilen yayınlar, VOSviewer ve Bibliometrix yazılımları kullanılarak analiz edilmiştir. Elde edilen sonuçlar, kırsal turizmle ilgili çalışmaların 2000 yılından sonra hızla arttığını, özellikle sürdürülebilirlik ve kalkınma konularının son dönemde yoğun bir şekilde araştırıldığını ortaya koymaktadır. Ayrıca, ülkeler bazında yapılan değerlendirme, Çin ve İspanya'nın bu alanda en fazla çalışmayı yapan ülkeler olduğunu göstermektedir.

Ongun (2023) çalışması, kırsal turizm ve kırsal kalkınma kavramlarının birbirleriyle ilişkisini ve bu iki alanın turizm araştırmalarındaki önemini ele almaktadır. 1994-2023 yılları arasında Web of Science veri tabanından elde edilen 295 yayının, kırsal turizm ve kırsal kalkınma anahtar kelimeleriyle yapılan araştırmalara dair kapsamlı bir değerlendirme yapılmıştır. Veriler, Excel, Paintmaps ve VOSviewer 1.6.19 gibi programlar kullanılarak analiz edilmiştir. Çalışmanın bulgularına göre, son yıllarda kırsal turizm ve kırsal kalkınma ile ilgili yayınların arttığı, konunun sıklıkla ele alındığı, yüksek etkiye sahip dergilerde yayımlandığı ve anahtar kelimeler olarak kırsal turizm ile kırsal kalkınmanın yoğun şekilde kullanıldığı belirlenmiştir. Elde edilen yayınların çoğunun makale türünde olduğu, diğerlerinin ise bildiriler, derlemeler, kitap bölümleri ve erken görünüm belgeleri olduğu tespit edilmiştir. En fazla katkı sağlayan araştırmacılar arasında Sharpley, Lane, Saxena, Hall, Kastenholz, Bramwell, Fleischer Cawley ve Getz gibi isimler öne çıkmaktadır. Çalışmada ayrıca, kırsal turizm ve kırsal kalkınma alanında en fazla yayına sahip ülkeler arasında İspanya, Romanya, Çin, İtalya, Sırbistan, Amerika, Portekiz, Kanada, Rusya, Türkiye ve İngiltere yer almaktadır. En fazla katkı sağlayan kurumlar arasında ise University of Novi Sad, Universidad de Extremadura, University of Craiova, Bucharest University of Economic Studies, Universidad de Cordoba, Universidade de Aveiro ve University of Belgrade gibi akademik kuruluşlar bulunmaktadır. Bu çalışma, ulusal literatürde kırsal turizm ve kırsal kalkınma konularını ağ analizi ile görsel olarak haritalandıran ve kapsamlı bir şekilde inceleyen ilk girişimlerden biridir. Çalışmanın sonunda hem teorik hem de pratik açıdan öneriler sunulmuştur.

Akıncı (2023) çalışması, kırsal turizm alanındaki bilimsel literatürün analizini yaparak, bu alandaki bilgi yapısını değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Kırsal turizm son yıllarda farklı disiplinlerdeki araştırmacıların ilgisini çeken ve çok yönlü özelliklere sahip bir alan olarak öne çıkmaktadır. Çalışma, kırsal turizmle ilgili yapılan teorik ve ampirik araştırmaların yanı sıra Web of Science (WoS) platformunda bu alandaki yayınların durumunu incelemektedir. 2022 yılı sonu itibarıyla, Web of Science platformunda toplamda 1601 akademik yayının bulunduğu belirlenmiş ve bu çalışmanın kapsamını oluşturmak için 1075 bilimsel makale detaylı bir şekilde incelenmiştir. Bu bibliyometrik analiz, kırsal turizmle ilgili yapılan yayınların entelektüel etkilerini ortaya çıkarmayı ve bu alandaki bilgi birikimini şekillendiren önemli araştırma eğilimlerini tespit etmeyi

amaçlamaktadır. Çalışma, kırsal turizm literatürüne dair derinlemesine bilgi sunmakta ve bu alandaki boşlukları ve potansiyel araştırma fırsatlarını belirlemektedir. Bu sayede, gelecekteki kırsal turizm araştırmalarına yönelik yol haritaları çizilmekte ve araştırmacılara yeni çalışma alanları sunulmaktadır. Bu bibliyometrik analiz, kırsal turizm literatürünün evrimini anlamada ve bu alandaki bilgi eksikliklerini gidermede önemli bir kaynak oluşturmaktadır.

Ünal (2024) çalışmasının amacı, Türkiye genelinde DergiPark platformunda kırsal turizm konusuyla ilgili yayınlanan makalelerin bibliyometrik analizini yaparak, bu alandaki yayın eğilimlerini ortaya koymaktır. 2024 yılı itibarıyla, son 10 yıl içinde DergiPark'ta yayınlanan toplam 144 kırsal turizm konulu makale incelenmiştir. Analiz, makalelerin yayın yılı, anahtar kelimeler, yazar sayısı, 1. yazarların unvanları, 1. yazarların kurumları, makale türü, yayın dili ve dergi sahipliği gibi kriterler üzerinden yapılmıştır. Elde edilen bulgulara göre, DergiPark platformunda en fazla makale 2019-2020 yıllarında yayınlanmıştır (42 makale). Kırsal turizmle ilgili çalışmalara en çok katkı sağlayan üniversiteler arasında Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi ve Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi öne çıkmaktadır. Makale türleri açısından en fazla yayın türü bilinmeyen çalışmalardır. Bulutlama yöntemiyle yapılan analizde ise, anahtar kelimeler arasında "Kırsal Turizm" ve "Turizm ve Kırsal Kalkınma" gibi terimler sıklıkla öne çıkmıştır. Yayın dili olarak Türkçe ve İngilizce yaygın bir şekilde kullanılırken, dergilerin sahipliklerine göre %72.92 oranında özel dergilerde yayınlandığı tespit edilmiştir. Ayrıca, makalelerin çoğunluğunun (%51.38) iki yazarlı olduğu belirlenmiştir. Çalışmada, 1. yazarların unvanları arasında en fazla "öğrenci" unvanı ile 31 adet makale olduğu görülmüştür. Bu bibliyometrik analiz, kırsal turizmle ilgili Türkiye'deki akademik çalışmaları daha iyi anlamak ve bu alandaki araştırma eğilimlerini tespit etmek için önemli bir kaynak sunmaktadır.

BÖLÜM 3

ARAŞTIRMANIN ANALİZİ VE BULGULARI

Bu bölümde Web of Science veri tabanından kırsal turizm konulu bilimsel yayınların analizleri yapılmıştır. Analizler neticesinde bulgular açıklanmıştır.

3. Analiz ve Bulgular

Bu kısımda Web of Science'dan elde edilen veriler Excel, VOSviewer ve Bibliometrix (Biblioshing) R paket programlarına aktarılacak suretiyle analiz edilmiş ve bulgular ortaya konulmuştur.

3.1. Araştırma ile İlgili Genel Bulgular

Kırsal turizm aslında yeni bir kavram değildir, akademik literatürde yaklaşık olarak 50 yıldır tartışıldığı görülmektedir. Bu araştırmada son 35 yılda yapılan araştırmaların mevcut durumlarının incelenmesi amacıyla tarih aralığını 1990-2024 olarak belirlendi. Tablo 3.1'de Web of Science (WoS) veri tabanından 15 Aralık 2024 tarihinde, 1990-2024 yıllarına ait kırsal turizmi alanında 3630 araştırmaya ulaşılmıştır. 3630 adet araştırmaya toplam 21086 adet kaynakçadan faydalanılarak kaleme alınmıştır ve ortalama kaynakça sayısı 98637'dir. 1252 farklı yayın kaynağı (dergi, kitap vb.) üzerinden yayınlanan çalışmalar 7477 yazar tarafından kaleme alınmıştır. 3630 adet araştırma içerisinde tek yazarlı araştırma sayısı 736 adettir. Başka bir ifadeyle 7043 yazarın yer aldığı araştırmalarda tek yazarlı çalışma sayısı 736'dır. Kırsal turizm ile ilgili araştırmalarda yazarların kullandıkları kelime sayısı 7433 adettir. Çalışmaların ortalama yaşı 7.31 ve yıllık büyüme oranı ise %3.19'dur. Araştırma başına düşen ortalama atıf sayısı 12.14'dür. Uluslararası ortak yazarlı yayın sayısının genele oranı %15.26'dır ve araştırma başına düşen ortak yazarların oranı 2.79'dur. Ayrıca yazar başına düşen çalışma sayısı 0.486 çalışma başına düşen yazar sayısı ise 2.060'dır.

Tablo 3.1: Kırsal Turizm Araştırmaları İle İlgili Genel Bilgiler

ARAŞTIRMA İLE İLGİLİ GENEL BİLGİLER	
Zaman aralığı	1990-2024
Kaynaklar (Dergiler, Kitaplar vb.)	1252
Evrak	3630
Yıllık Büyüme Oranı %	3.19
Belge Ortalama Yaş	7.31
Doküman başına ortalama atıf sayısı	12.14
Başvuru	98637
BELGE İÇERİĞİ	
Anahtar Kelimeler Artı (ID)	2148
Yazarın Anahtar Kelimeleri (DE)	7586
YAZAR	
Yazar	7477
Tek yazarlı belgelerin yazarları	736
YAZARLARIN İŞBİRLİĞİ	
Tek yazarlı dokümanlar	906
Doküman Başına Ortak Yazarlar	2.79
Uluslararası ortak yazarlıklar %	15.26

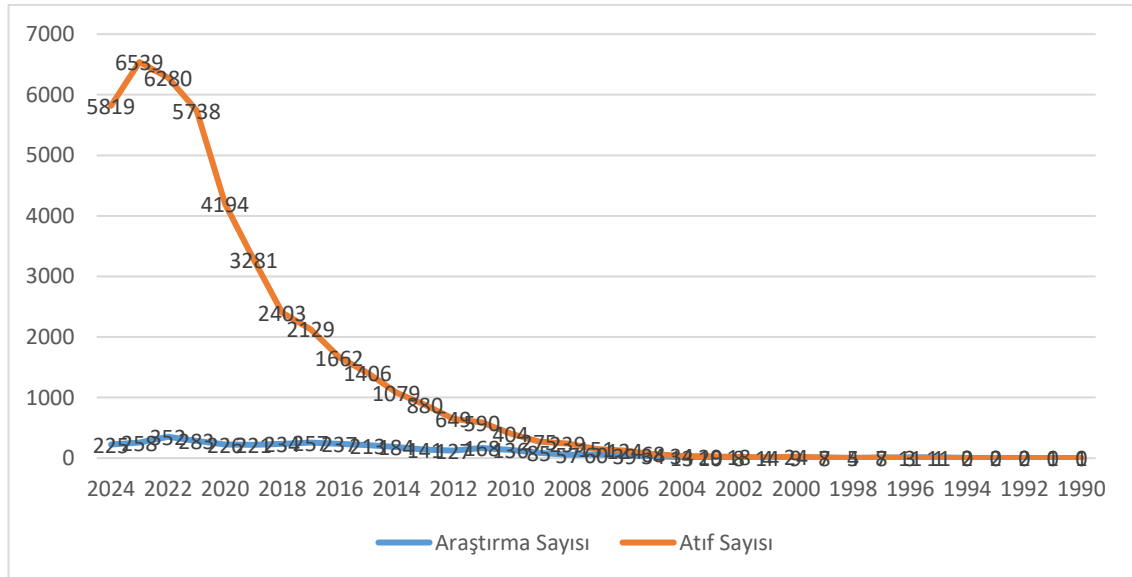
Kaynak: Kırsal turizm araştırmaları Web of Science'dan elde edilen veriler ile Bibliometrix R (Biblioshing) arayüzü kullanılarak elde edilmiştir.

Web of Science veri tabanında yer alan kırsal turizm ile ilgili araştırmaların 1990-2024 tarihleri arasındaki çalışmaların yıllara göre dağılımları, yüzdeleri ve atıf sayıları Tablo 3.2 ve Grafik 3.1'de verilmiştir. Web of Science akademik/bilimsel dizininde tespit edilen konuyla ilgili 3630 araştırma, belirli bir araştırma alanı için yeterli sayıda çalışma olduğunu gösterir. Bu yayınlara yapılan 44.080 atıf, bu alandaki çalışmaların diğer araştırmacılar tarafından sıklıkla referans alındığını ve alanın akademik toplulukta geniş bir etkisinin olduğunu göstermektedir. Ortalama atıf sayısının yüksekliği, bu konudaki çalışmaların bilimsel topluluk için ne kadar önemli olduğunu bir göstergesidir. Konuyla ilgili kaleme alınan çalışmalara 7043 farklı yazarın katkıda bulunması, bu alandaki araştırmaların geniş bir araştırmacı kitlesi tarafından ilgi gördüğünü ve multidisipliner bir yaklaşımın benimsendiğini düşündürmektedir. Bu da konunun farklı perspektiflerden ele alındığını işaret etmektedir. 1252 farklı mecrada yayımlanan araştırmalar, kırsal turizm konusunun çeşitli bilimsel platformlarda tartışıldığını ve bu alanda çeşitli bakış açıları sunan çok sayıda yayın organı bulunduğunu gösterir. 2935 farklı kurumun/kuruluşun bu alanda çalışma yapması, kırsal turizm konusunun küresel bir araştırma alanı olduğunu ve birçok farklı akademik ve araştırma kurumunun bu alana katkıda bulunduğunu göstermektedir. 113 farklı ülkeden araştırmaların yapılmış olması, kırsal turizm

konusunun küresel bir boyut taşıdığını ve farklı kültürel, sosyal ve ekonomik bağlamlarda incelendiğini ortaya koymaktadır. 7433 anahtar kelimenin varlığı, bu alandaki araştırmaların geniş bir yelpazede farklı konuları kapsadığını ve araştırmaların çeşitliliğini göstermektedir. Bu çeşitlilik, konunun ne kadar kapsamlı bir şekilde ele alındığının da bir göstergesidir. Genel olarak, tablo, kırsal turizm konusundaki akademik çalışmaların zamanla arttığını, çeşitli disiplinlerden araştırmacılar tarafından ele alındığını ve geniş bir küresel etki yarattığını göstermektedir. Web of Science (WOS) akademik veri tabanı üzerinde gerçekleştirilen inceleme ve taramalar neticesinde kırsal turizm konulu çalışmaların yıllara göre, yayın ve atıf sayısı dağılımı ve bunların yüzdeleri Tablo 3.2’de verilmiştir.

Grafik 3.1’de kırsal turizm araştırmalarının sayısı ve atıf sayılarını gösteren şekil verilmiştir. Grafik 1 incelendiğinde kırsal turizm konulu ilk çalışmanın 1990 yılında kaleme alındığı saptanmıştır. 352 araştırma ile en fazla 2022 yılında yapıldığı ve 6539 atıf ile 2023 yılı en fazla atıf yılı olarak tespit edilmiştir. 2024'te yayınlanan çalışmaların sayısının, şu anda 6198'de kalması ve devam eden yıl nedeniyle eksik kalması ve cari yıl içinde daha fazla makalenin yayınlanmasının beklenmesi dikkate değerdir (Tablo 2 ve Grafik 1).

Grafik 3.1: Araştırmaların Yıllara Göre Yayın ve Atıf Sayılarının Dağılımı

Kaynak: Kırsal turizm araştırmalarının Web of Science’den elde edilen veriler doğrultusunda Excel’den oluşturulmuştur.

Tablo 3.2: 1991-2024 Yılları Arasındaki Araştırmaların Yayın, Atıf Sayıları ve Yüzdeleri

Yıl	Araştırma Sayısı	Yüzdesi	Yıl	Atıf Sayısı	Yüzdesi
2024	225	6.198	2024	5819	13.201
2023	258	7.107	2023	6539	14.834
2022	352	9.697	2022	6280	14.247
2021	283	7.796	2021	5738	13.017
2020	226	6.226	2020	4194	9.515
2019	221	6.088	2019	3281	7.443
2018	234	6.446	2018	2403	5.452
2017	257	7.080	2017	2129	4.830
2016	237	6.529	2016	1662	3.770
2015	213	5.868	2015	1406	3.190
2014	184	5.069	2014	1079	2.448
2013	141	3.884	2013	880	1.996
2012	127	3.499	2012	649	1.472
2011	168	4.628	2011	590	1.338
2010	136	3.747	2010	404	0.917
2009	85	2.342	2009	275	0.624
2008	57	1.570	2008	239	0.542
2007	60	1.653	2007	151	0.343
2006	39	1.074	2006	124	0.281
2005	34	0.937	2005	68	0.154
2004	13	0.358	2004	34	0.077
2003	10	0.275	2003	29	0.066
2002	8	0.220	2002	18	0.041
2001	4	0.110	2001	14	0.032
2000	9	0.248	2000	24	0.054
1999	7	0.193	1999	8	0.018
1998	4	0.110	1998	5	0.011
1997	8	0.220	1997	7	0.016
1996	11	0.303	1996	3	0.007
1995	11	0.303	1995	1	0.002
1994	2	0.055	1994	0	0
1993	2	0.055	1993	0	0
1992	2	0.055	1992	0	0
1991	1	0.028	1991	0	0
1990	1	0.028	1990	0	0

Kaynak: Kırsal turizm araştırmaları Web of Science'dan elde edilen veriler doğrultusunda elde edilmiştir.

Bibliometrik analizde, en fazla katkırı yapan dergileri ve dolayısıyla en fazla katkırı yapan kurumları/kuruluşları ve ülkeleri/bölgeleri vurgulamak önemlidir (Yagmur vd., 2020; Alsmadi vd., 2022; Chen vd., 2022; Mukherjee vd., 2022; Ayaviri-Nina vd., 2023; Bahuguna vd., 2023). Kırsal turizm araştırmalarının yayınlandıkları dergiler, mecralar ve yüzdelik oranları Tablo 3.3'te verilmiştir.

Tablo 3.3: Kırsal Turizm Araştırmaların Yayınlandığı Dergiler, Mecralar ve Yüzdelikleri

Sıra	Dergi ve Mecra İsimleri	Yayın Sayısı	Yayın Yüzdesi
1	Sustainability	237	6.529
2	Scientific Papers Series Management Economic Engineering in Agriculture and Rural Development	114	3.140
3	Ekonomika Poljoprivreda Economics of Agriculture	100	2.755
4	Tourism Management	77	2.121
5	Pasos Revista De Turismo Y Patrimonio Cultural	69	1.901
6	Journal of Sustainable Tourism	63	1.736
7	Rosa Dos Ventos Turismo E Hospitalidade	54	1.488
8	Advances in Social Science Education and Humanities Research	48	1.322
9	Land	42	1.157
10	Tourism Geographies	41	1.129
11	Annals of Tourism Research	34	0.937
12	Cuadernos De Turismo	34	0.937
13	Current Issues in Tourism	34	0.937
14	Worldwide Hospitality and Tourism Themes	32	0.882
15	Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development	30	0.826
16	Tourism Management Perspectives	28	0.771
17	Asia Pacific Journal of Tourism Research	27	0.744
18	Iop Conference Series Earth and Environmental Science	26	0.716
19	International Journal of Tourism Research	25	0.689
20	Journal of Rural Studies	25	0.689

Kaynak: Kırsal turizm araştırmaları Web of Science'dan elde edilen veriler doğrultusunda oluşturulmuştur.

Kırsal turizm araştırmalarının yayınlandığı toplam 1252 mecra olduğu görülmektedir. Her bir mecrada yayınlanan çalışma sayısı 1 ile 237 arasında değişmektedir. Tablo 3.3'te ilk 25 dergi ve mecra yer almaktadır. Tabloya göre araştırma konusu ile ilgili en fazla çalışmanın yayınlandığı ilk 25 dergi ve mecra sırasıyla birinci sırada 237 araştırma ve yüzde 6.529 oranı ile Sustainability dergisi gelmektedir. İkinci sırada 114 araştırma ve yüzde 3.140 oranı ile Scientific Papers Series Management Economic Engineering in Agriculture and Rural Development dergisi yer almaktadır. Üçüncü sırada 100 araştırma ve yüzde 2.755 oran ile Ekonomika Poljoprivreda Economics of Agriculture dergisi yer almaktadır. Dördüncü sırada 77 araştırma ve yüzde 2.121 oran ile Tourism Management dergisi yer almaktadır. Beşinci sırada ise 69 araştırma ve yüzde 1.901 oranıyla Pasos Revista De Turismo Y Patrimonio Cultural dergisi yer almaktadır. İlk beş dergi ve mecrayı takiben sırasıyla; Journal of Sustainable Tourism (63 araştırma ve %1.736), Rosa Dos Ventos Turismo E Hospitalidade (54 araştırma ve %1.488), Advances in Social Science Education and Humanities Research

(48 araştırma ve %1.322), Land (42 araştırma ve %1.157), Tourism Geographies (41 araştırma ve %1.129) dergi ve mecralar gelmektedir. 34 araştırma ve yüzde 0.937 oranı ile gelen üç dergi sırasıyla, Annals of Tourism Research, Cuadernos De Turismo ve Current Issues in Tourism dergisidir. On dördüncü sırada 32 araştırma ve yüzde 0.882 oranı ile Worldwide Hospitality and Tourism Themes gelmektedir. Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development 30 araştırma ve yüzde 0.826 oranı ile on beşinci sıradadır. Tourism Management Perspectives (28 araştırma ve %0.771), Asia Pacific Journal of Tourism Research (27 araştırma ve %0.744) ve Iop Conference Series Earth and Environmental Science (26 araştırma ve %0.716) ise on altı, on yedi ve on sekizinci sırada yer almaktadırlar. Bunları 25 araştırma ve yüzde 0.689 oranı ile sırasıyla; International Journal of Tourism Research, Journal of Rural Studies ve Journal of Travel Research dergiler yer almıştır. Takiben 24 araştırma (%0.661) ile European Countryside ve Procedia Social and Behavioral Sciences gelmektedir. Yirmi dördüncü sırada 23 araştırma ve yüzde 0.634 oran ile Journal of Rural and Community Development dergisi yer almaktadır. Yirmi beşinci sırada ise Fresenius Environmental Bulletin 22 araştırma ve yüzde 0.606 oranı ile yer almıştır. Kırsal turizm konulu araştırmaların ağırlıklı olarak turizm konularının sıklıkla yayınlandığı dergilerde ve mecralarda yayınlanmıştır. Ayrıca bu dergilerin ve mecraların etki faktörlerinin yüksek olması araştırmacılar tarafından tercih edilmesinde önemli olmaktadır. Kırsal turizm konulu araştırmalarına katkı sağlayan ilk 20 kurum ve kuruluşların ve bunların yüzdelik dağılımları Tablo 3.4'te verilmiştir.

Tablo 3.4'te kırsal turizm konulu araştırmalarına katkı sağlayan ilk 20 kurum/kuruluş yer almaktadır. Tablo, kırsal turizm alanında yapılan araştırmalarda öncü olan kurum/kuruluşları (üniversiteler ve enstitüler) ortaya koymaktadır. Özellikle University of Agronomic Science Veterinary Medicine Bucharest, Universidad de Extremadura, Universidade de Aveiro, University of Novi Sad ve Bucharest University of Economic Studies gibi kurumların/kuruluşların bu alanda yoğunlaştıkları ve önemli çalışmalar ürettikleri görülmektedir. Romanya Bükreş üniversitesi olan, University of Agronomic Science Veterinary Medicine Bucharest, ziraat ve veterinerlik alanında köklü bir üniversitedir. Universidad de Extremadura İspanya'da bir devlet üniversitesidir. Universidade de Aveiro ise Portekiz üniversitesidir. Sırbistan'da yer alan University of Novi Sad'dir. Bucharest University of Economic Studies Romanya'da bir üniversitedir.

Tablo 3.4: Kırsal Turizm Araştırmalarına Katkı Sağlayan Kurum/Kuruluş ve Yüzdelikleri

Sıra	Kurum/Kuruluş	Yayın Sayısı	Yayın Yüzdesi
1	University of Agronomic Science Veterinary Medicine Bucharest	66	1.818
2	Universidad de Extremadura	51	1.405
3	Universidade de Aveiro	46	1.267
4	University of Novi Sad	45	1.240
5	Bucharest University of Economic Studies	38	1.047
6	Taylor S University	35	0.964
7	Vytautas Magnus University	30	0.826
8	Chinese Academy of Sciences	29	0.799
9	Zhejiang University	27	0.744
10	University of Belgrade	25	0.689
11	University of Johannesburg	25	0.689
12	Ministry of Education Science of Ukraine	24	0.661
13	Sichuan University	24	0.661
14	University of Granada	24	0.661
15	Babes Bolyai University From Cluj	22	0.606
16	Universidad De Castilla La Mancha	22	0.606
17	Institute of Geographic Sciences Natural Resources Research Cas	21	0.579
18	Univ Autonoma Estado Mexico	21	0.579
19	Hong Kong Polytechnic University	20	0.551
20	Sun Yat Sen University	20	0.551

Kaynak: Kırsal turizm araştırmaları Web of Science'dan elde edilen veriler doğrultusunda oluşturulmuştur.

Tabloda yer alan üniversitelerin coğrafi dağılımı, kırsal turizm konusunun dünya genelinde ilgi gören bir araştırma alanı olduğunu göstermektedir. Bu tablo, gelecekte yapılacak çalışmalar için önemli bir başlangıç noktası sunmaktadır. Tabloda yer alan üniversitelerin yayınlarını detaylı olarak incelemek, araştırma konuları, metodolojiler ve gelecekteki araştırma trendleri hakkında önemli bilgiler sağlayabilir. Kırsal turizm konulu araştırmalarına katkı sağlayan ülkeler/bölgeler ve yüzdelik dağılımları Tablo 3.5'te verilmiştir.

Tablo 3.5'te kırsal turizm araştırmalarına katkı sağlayan ilk 25 ülke yer almaktadır. Toplamda kırsal turizm araştırmalarına katkı sağlayan 113 ülke olduğu belirlenmiştir. Tabloya göre, Çin 939 araştırma ve %25.868 oranı ile bu alanda en fazla yayın yapan ülkeler olarak öne çıkmaktadır. Bu ülkeyi, sırasıyla İspanya 401 araştırma ve %11.047, Romanya 237 araştırma ve %6.529, Amerika Birleşik Devletleri 188 araştırma ve %5.179 ve Sırbistan 141 araştırma ve %3.884 oranı ile takip etmektedir.

Türkiye ise 48 araştırma ve %1.322 oranıyla yirmi birinci sırada ve kırsal turizm araştırmalarında dikkate değer bir paya sahiptir.

Tablo 3.5: Kırsal Turizm Araştırmalarına Katkı Sağlayan Ülkeler/Bölgeler ve Yüzdelikleri

Sıra	Ülkeler/Bölge	Yayın Sayısı	Yayın Yüzdesi
1	Peoples R China	939	25.868
2	Spain	401	11.047
3	Romania	237	6.529
4	USA	188	5.179
5	Serbia	141	3.884
6	Italy	136	3.747
7	Portugal	135	3.719
8	England	127	3.499
9	Brazil	119	3.278
10	Malaysia	118	3.251
11	Mexico	88	2.424
12	Poland	79	2.176
13	Australia	74	2.039
14	Croatia	73	2.011
15	Indonesia	69	1.901
16	Canada	68	1.873
17	Russia	57	1.570
18	Czech Republic	50	1.377
19	Lithuania	49	1.350
20	South Korea	49	1.350
21	Türkiye	48	1.322
22	Japan	43	1.185
23	Tawan	41	1.129
24	Germany	40	1.102
25	India	40	1.102

Kaynak: Kırsal turizm araştırmaları Web of Science'dan elde edilen veriler doğrultusunda oluşturulmuştur.

Tablodaki bu dağılım, kırsal turizm konusundaki araştırmaların büyük ölçüde küresel bir ilgi gördüğünü ve belirli ülkelerde yoğunlaştığını ortaya koymaktadır. Çin ve İspanya'nın lider konumları, bu ülkelerdeki akademik ilgiyi ve turizm sektörünün büyüklüğünü yansıtabilir. Diğer yandan, Türkiye'nin de bu alandaki katkıları da dikkate değerdir. Kırsal turizm konulu araştırmaların yer aldığı Web of Science kategorileri ve yüzdelik dağılımları Tablo 3.6'da verilmiştir. Kategorilerdeki çalışma sayısı incelendiğinde, bir çalışmanın birden fazla kategoride yer almış olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 3.6: Kırsal Turizm Araştırmalarının Web of Science Kategorileri

Sıra	Kategoriler	Yayın Sayısı	Yayın Yüzdesi
1	Hospitality Leisure Sport Tourism	1214	33.444
2	Environmental Studies	489	13.471
3	Environmental Sciences	439	12.094
4	Green Sustainable Science Technology	363	10.000
5	Management	357	9.835
6	Economics	290	7.989
7	Agricultural Economics Policy	284	7.824
8	Geography	279	7.686
9	Business	252	6.942
10	Social Sciences Interdisciplinary	193	5.317
11	Regional Urban Planning	152	4.187
12	Sociology	132	3.636
13	Education Educational Research	73	2.011
14	Development Studies	68	1.873
15	Computer Science Information Systems	62	1.708
16	Agriculture Multidisciplinary	56	1.543
17	Business Finance	51	1.405
18	Multidisciplinary Sciences	51	1.405
19	Humanities Multidisciplinary	50	1.377
20	Urban Studies	38	1.047

Kaynak: Kırsal turizm araştırmaları Web of Science'dan elde edilen veriler doğrultusunda oluşturulmuştur.

Tablo 3.6 incelendiğinde, 1214 araştırma (%33.444) ile araştırmaların büyük çoğunluğunun Hospitality, Leisure, Sport Tourism kategorisinde yoğunlaştığı tespit edilmiştir. 3630 araştırmanın yaklaşık olarak %30'u Hospitality, Leisure, Sport Tourism kategorisinde yer almaktadır. Kırsal turizm konusunun, turizm ve misafirperverlik sektörleriyle güçlü bir ilişki içinde olduğunun bir göstergesidir. 489 araştırma ve yüzde 13.471 oranı ile ikinci sıradaki kategoride yer alan Environmental Studies'dır. Environmental Sciences kategorisi 439 araştırma ve yüzde 12.094 oranıyla üçüncü sıradadır. Bunları sırasıyla Green Sustainable Science Technology (363 araştırma %10.000), Management (357 araştırma ve %9.835) ve Economics (290 araştırma ve %7.989) kategorileri takip etmektedir. İlk beş kategoride de önemli sayıda çalışma yer almaktadır. Tablo 6 verileri neticesinde, kırsal turizm araştırmalarının disiplinler arası bir yaklaşımla ele alındığını ve turizm, çevresel araştırmalar, çevre bilimleri, işletme, ekonomi, coğrafya, sosyoloji, bölgesel şehir planlaması ve eğitim araştırmaları gibi pek çok önemli kategorilerde yer aldığı görülmektedir. Kırsal turizm araştırma alanlarına göre dağılımları Tablo 3.7'de verilmiştir.

Tablo 3.7: Kırsal Turizm ile İlgili Konuların Araştırma Alanlarına Göre Dağılımı

Sıra	Araştırma Alanları	Yayın Sayısı	Yayın Yüzdesi
1	Social Sciences Other Topics	1401	38.595
2	Business Economics	702	19.339
3	Environmental Sciences Ecology	677	18.650
4	Science Technology Other Topics	414	11.405
5	Agriculture	388	10.689
6	Geography	279	7.686
7	Public Administration	156	4.298
8	Sociology	132	3.636
9	Engineering	121	3.333
10	Computer Science	117	3.223
11	Education Educational Research	74	2.039
12	Development Studies	68	1.873
13	Arts Humanities Other Topics	56	1.543
14	Urban Studies	38	1.047
15	Area Studies	35	0.964
16	Food Science Technology	35	0.964
17	Geology	32	0.882
18	Physical Geography	31	0.854
19	Telecommunications	31	0.854
20	Construction Building Technology	28	0.771
21	Public Environmental Occupational Health	28	0.771
22	Energy Fuels	23	0.634
23	Psychiatry	23	0.634
24	Psychology	23	0.634
25	Mathematics	22	0.606

Kaynak: Kırsal turizm araştırmaları Web of Science'dan elde edilen veriler doğrultusunda oluşturulmuştur.

Tablo 3.7 incelendiğinde, kırsal turizm araştırmalarının yer aldığı 25 adet araştırma alanı verilmiştir. Tablo 3.7, kırsal turizm araştırmaların geniş bir yelpazede dağıldığı görülmektedir. Tabloya göre, çalışmaların büyük çoğunluğu 1401 araştırmanın (%38.595) Sosyal Bilimler-Diğer Konular alanında yer aldığı tespit edilmiştir. Tabloya göre Sosyal Bilimler-Diğer Konular alanının kırsal turizm konusundaki çalışmaların merkezinde olduğunu ortaya koymuştur. İkinci sırada 702 araştırma ve %19.339 oranı ile Business Economics alanı gelmektedir. Üçüncü sırada, 677 araştırma ve %18.650 oranı ile Environmental Sciences Ecology alanı gelmektedir. Dördüncü sırada, Science Technology Other Topics (414 araştırma ve %11.405) ve beşinci sırada Agriculture (388 araştırma ve %10.689) alanları gelmektedir. Tabloya göre kırsal turizm araştırmalarının çoğunlukla sosyal bilimler ekseninde yoğunlaştığını, ancak diğer disiplinlerdeki

araştırmaların olduğunu ortaya koymaktadır. Tablo 3.8’de kırsal turizm araştırmaların yayın dilleri verilmiştir.

Tablo 3.8: Kırsal Turizm Araştırmalarının Yayınlandığı Diller

Sıra	Dil	Yayın Sayısı	Yayın Yüzdesi
1	English	3102	85.455
2	Spanish	306	8.430
3	Portuguese	81	2.231
4	Croatian	20	0.551
5	Chinese	17	0.468
6	Russian	16	0.441
7	Czech	13	0.358
8	Lithuanian	11	0.303
9	Slovak	10	0.275
10	Italian	9	0.248
11	Turkish	9	0.248
12	Serbian	8	0.220
13	French	7	0.193
14	Polish	5	0.138
15	Catalan	3	0.083
16	German	3	0.083
17	Hungarian	2	0.055
18	Malay	2	0.055
19	Unspecified	2	0.055
20	Japanese	1	0.028
21	Latvian	1	0.028
22	Swedish	1	0.028
23	Ukrainian	1	0.028

Kaynak: Kırsal turizm araştırmaları Web of Science’den elde edilen veriler doğrultusunda oluşturulmuştur.

Tablo 3.8 incelendiğinde, araştırma kapsamındaki kırsal turizm araştırmaları İngilizce, İspanyolca ve Portekizce olmak üzere toplam 23 dilde yayınlandığı görülmektedir. Buna göre Web of Science bilimsel veri tabanında yer alan kırsal turizm konusuyla ilgili araştırmaların %85.455’i, yani 3102 araştırma İngilizce dilinde yayınlamıştır. İngilizce dilinin kırsal turizm araştırmalarında tercih edilmesi, İngilizce dilinin evrenselliğini ortaya koymaktadır. Daha sonra bu araştırmalar sırasıyla 306 araştırma ve %8.430 oran ile İspanyolca ikinci sırada yer almaktadır. Üçüncü sırada ise Portekizce dili yer almaktadır. Portekizce yazılan araştırma sayısı yüzde 2.231 oranı ile 81 araştırmadır. Türkçe dilinde yazılan 9 araştırma sayısı ile yazılan diller arasında 11. Sırada yer almaktadır. Kırsal turizm araştırmalarının en fazla yayınlandığı dergiler ve

mecraların bağılı bulunduğu ilk 20 yayıncı kuruluşların dağılımları Tablo 3.9’da verilmiştir.

Tablo 3.9: Kırsal Turizm Araştırmalarının İlk 20 Yayıncı Kuruluşlarına Göre Dağılımı

Sıra	Yayıncı Kuruluş	Yayın Sayısı	Yayın Yüzdesi
1	Taylor & Francis	384	10.579
2	Mdpi	359	9.890
3	Elsevier	329	9.063
4	Emerald Group Publishing	112	3.085
5	Springer Nature	111	3.058
6	Balkan Scientific Assoc Agrarian Economists	100	2.755
7	Univ Agricultural Sciences & Veterinary Medicine Bucharest	91	2.507
8	Sage	90	2.479
9	Atlantis Press	79	2.176
10	Wiley	70	1.928
11	Gobierno Canarias, Consejeria Educacion Cultura & Deportes	69	1.901
12	Univ Caxias Sul, Programa Pos-Graduacao & Turismo	54	1.488
13	Hindawi Publishing Group	42	1.157
14	Sciendo	33	0.909
15	Wissenschaftlicher Verlag Berlin	32	0.882
16	Channel View Publications	30	0.826
17	Iop Publishing Ltd	29	0.799
18	Edit Um-Ediciones Univ Murcia	27	0.744
19	Aleksandras Stulginskis Univ	26	0.716
20	Univ Agronomic Sciences & Veterinary Medicine Bucharest - Usamv	25	0.689

Kaynak: Kırsal turizm araştırmaları Web of Science’den elde edilen veriler doğrultusunda oluşturulmuştur.

Tabloya 3.9’a göre, Taylor ve Francis kırsal turizm ile ilgili yayınlanan araştırmaların 384’i (%10.579) üstlenerek en fazla tercih edilen yayıncı olarak öne çıkmaktadır. İkinci sıradaki yayıncı 359 araştırma (%9.890) ile MDPI gelmektedir. Üçüncü sıradaki yayın kuruluşu 329 araştırma (%9.063) ile Elsevier gelmektedir. Emerald Group Publishing ise 112 araştırma (%3.085) ile dördüncü sıradadır. Beşinci sırada 111 araştırma (%3.058) ile Springer Nature gelmektedir. Bu beş yayın kuruluşu, toplam çalışmaların %35.675’ini yayımlayarak alandaki literatürün büyük bir kısmını yayımlayan başlıca aktörler olarak karşımıza çıkmaktadır. Diğer yandan, Balkan Scientific Assoc Agrarian Economists, Univ Agricultural Sciences & Veterinary Medicine Bucharest, Sage, Atlantis Press ve Wiley gibi yayıncılar da kırsal turizm araştırmalarını yayınlamak suretiyle önemli katkılar sağlamaktadır. Kırsal turizm araştırmalarının türlerine (makale, bildiri, kitap bölümü vb.) göre dağılımı Tablo 3.10’da verilmiştir.

Tablo 3.10: Kırsal Turizm Araştırmalarının Türlerine Göre Dağılımı

Sıra	Araştırma Türleri	Yayın Sayısı	Yayın Yüzdesi
1	Makale	2497	68.79
2	Makale; Kitap Bölümü	99	2.73
3	Makale; Erken Erişim	58	1.60
4	Makale; Erken Erişim; Geri çekilen yayın	2	0.06
5	Makale; Bildiri Özeti	21	0.58
6	Makale; Geri çekilen yayın	18	0.50
7	Kitap	6	0.17
8	Kitap İncelemesi	55	1.52
9	Düzeltilme	1	0.03
10	Editoryal materyal	24	0.66
1	Editoryal materyal; Kitap Bölümü	10	0.28
12	Toplantı Özeti	38	1.05
13	Not	1	0.03
14	Bildiri Özeti	708	19.50
15	Retraksiyon	2	0.06
16	Eleştiri	89	2.45
17	Eleştiri; Kitap Bölümü	1	0.03

Kaynak: Kırsal turizm araştırmaları Web of Science'dan elde edilen veriler doğrultusunda oluşturulmuştur.

Tablo 3.10 incelendiğinde, ilgili alanda en fazla çalışmanın makale türünde 2497 adet (%) kaleme alındığı anlaşılmaktadır. Sırasıyla bildiri özeti 708 adet, kitap bölümü 99 adet, eleştiri 89 adet ve erken erişim makale 58 adet olarak sıralanmaktadır. Tabloda en büyük oranı makaleler oluşturmaktadır. Kırsal turizm araştırmalarının tarandığı Web of Science dizinlerine göre dağılımları Tablo 3.11'de verilmiştir.

Tablo 3.11: Kırsal Turizm Araştırmalarının Web of Science İndekslerine Göre Dağılımları

Sıra	Web of Science İndeks	Yayın Sayısı	Yayın Yüzdesi
1	Emerging Sources Citation Index (ESCI)	1286	35.427
2	Social Sciences Citation Index (SSCI)	1190	32.782
3	Science Citation Index Expanded (SCI-EXPANDED)	682	18.788
4	Conference Proceedings Citation Index-Social Science & Humanities (CPCI-SSH)	575	15.840
5	Conference Proceedings Citation Index -Science (CPCI-S)	242	6.667
6	Book Citation Index-Social Sciences & Humanities (BKCI-SSH)	115	3.168
7	Arts & Humanities Citation Index (A&HCI)	33	0.909
8	Book Citation Index-Science (BKCI-S)	4	0.110

Kaynak: Kırsal turizm araştırmaları Web of Science'dan elde edilen veriler doğrultusunda oluşturulmuştur.

Tablo 3.11 incelendiğinde, kırsal turizm konulu 1286 adet (%35.427) araştırma ESCI (Emerging Sources Citation Index) ve 1190 adet (%32.782) araştırma SSCI (Social Sciences Citation Index) kapsamında taranan dizinlerde yayınlandıkları görülmektedir. Üçüncü sırada 682 adet (%18.788) ile SCI-EXPANDED (Science Citation Index Expanded) yer almakta, bu da kırsal turizm araştırmalarının bir kısmının fen-doğa bilimleriyle ilişkili olduğunu sonucuna ulaşılmaktadır. Dördüncü sırada 575 araştırma ve yüzde 15.840 oran ile Conference Proceedings Citation Index-Social Science & Humanities (CPCI-SSH)'dir. Beşinci sırada 242 araştırma ve yüzde 6,667 oran ile CPCI-S (Conference Proceedings Citation Index-Science) yer almaktadır. Daha sonra sırasıyla, BKCI-SSH (Book Citation Index-Social Sciences, Arts & Humanities Citation Index (A&HCI) ve Book Citation Index -Science (BKCI-S) gelmektedir. Tablo 3.11'e göre, kırsal turizm araştırmalarının ağırlıklı olarak sosyal bilimler alanında ve gelişmekte olan bilimsel mecralarda ele alındığını göstermektedir ve diğer disiplinlerden de farklı yayın türlerinden çalışmalara yer verildiği görülmektedir.

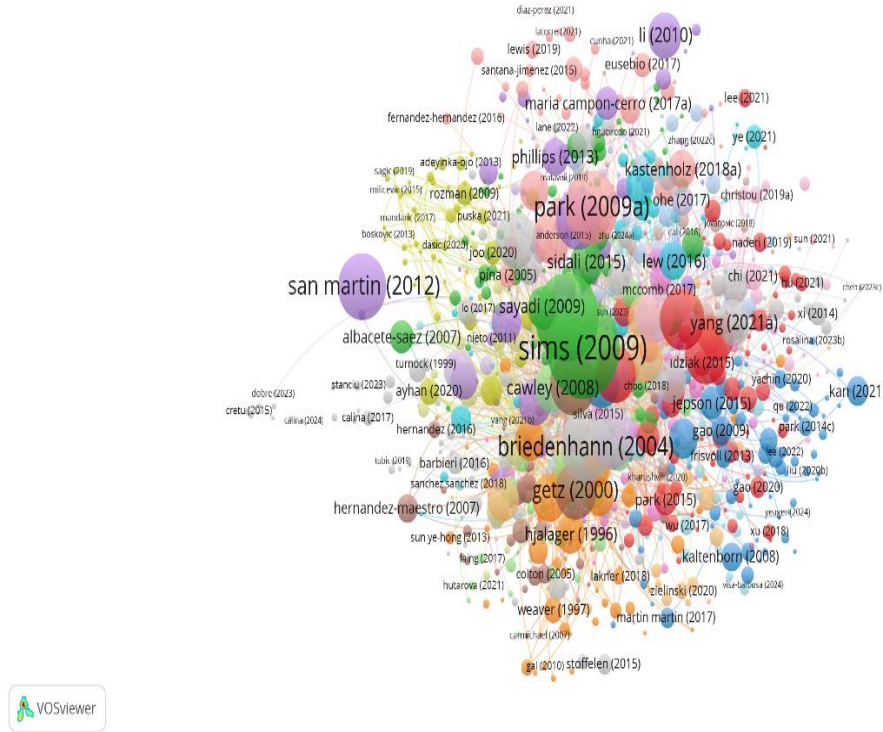
3.2. VOSviewer ile Atıf Analizi

Çalışmaların, yazarların, yazarın bağlı olduğu kurumların ve yazarın bağlı olduğu ülkelerin/bölgelerin olmak üzere atıf analizi dört başlık şeklinde sunulmuştur.

3.2.1. Araştırmalarının Atıf Analizi

3630 araştırmadan bağlantı gücü ve atıf sayısı yüksek 1000 çalışma 24 küme ve 6231 bağlantı sayısı ağırlıklı harita oluşturulmuştur. Şekil 3.1'de Web of Science'dan indirilen kırsal turizm araştırmalarının verileri VOSviewer programına aktararak araştırmaların atıf analizi (atıf ağırlıklı) gerçekleştirilmiştir. Dairelerin büyüklüğünün bağlantı sayılarıyla doğru orantılı olduğu belirtilmektedir. Bu, belirli bir çalışmanın daha büyük bir daireyle temsil edilmesinin, o çalışmanın diğer çalışmalarla daha fazla atıf ilişkisi kurduğunu veya daha fazla atıf aldığını gösterdiğini ifade etmektedir. van Eck ve Waltman (2010) çalışmasında, haritalama ve kümeleme süreçlerinin birbirini tamamlayıcı olduğunu vurgulanmıştır. Haritalama, araştırma alanının ağ yapısının ayrıntılı bir resmini sunarken, kümeleme bu yapının daha genel ve kaba bir görünümünü sağlamaktadır. Bu sayede, araştırmaların genel yapısı ve ilişkileri daha iyi anlaşılabilir.

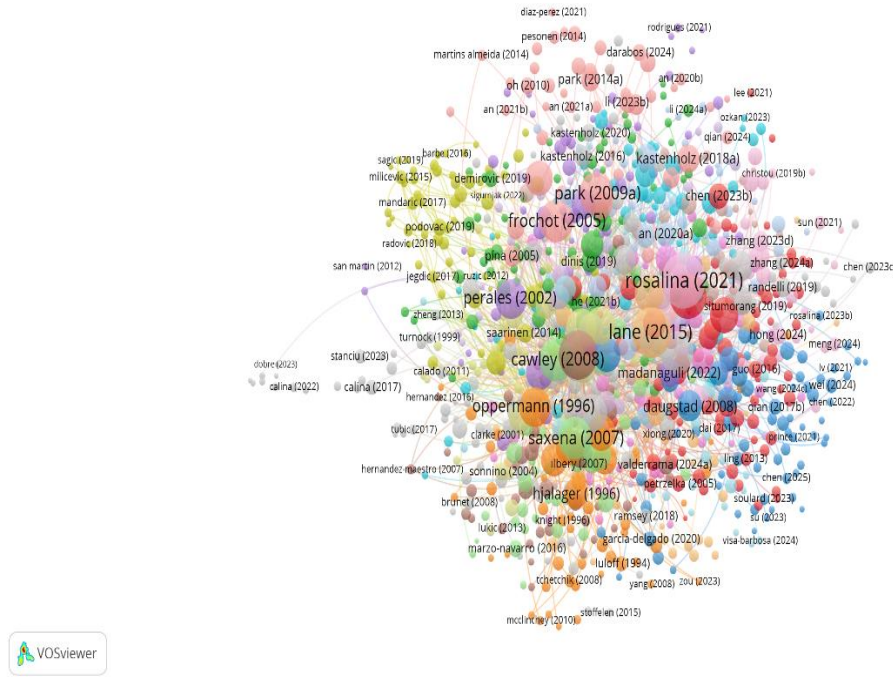
Şekil 3.1: Kırsal Turizm Araştırmalarının Atıf Analizi (Atıf Ağırlıklı)

Kaynak: VOSviewer yardımıyla yazar tarafından oluşturulmuştur.

Şekil 3.1'de, aynı renkli kümede yer alan çalışmaların, benzer konular üzerinde yoğunlaştığı belirtilmektedir. Bu kümeleme, araştırmalar arasındaki tematik benzerlikleri görsel olarak belirginleştirir. Aynı renk, belirli bir tema etrafında kümelenmiş çalışmaları simgelemektedir. Daireler arasındaki mesafenin, çalışmalar arasındaki benzerlik ile ters orantılı olduğunu ifade etmektedir. Yani, iki çalışma arasındaki daireler ne kadar yakınsa, o kadar benzer oldukları anlaşılmaktadır. Ayrıca, daireler arasındaki çizginin kalınlığı da bu iki çalışma arasındaki atıf ilişkisinin gücünü göstermektedir. Kalın çizgiler, güçlü bir atıf ilişkisini belirtirken, ince çizgiler zayıf bir ilişkiyi ifade etmektedir (Duman, 2024). Atıf ağırlıklı biçimde oluşturulan Şekil 3.1 incelendiğinde 758 atıf ile Sims (2009), 598 atıf ile Bessière (1998), 435 atıf ile Park ve Yoon (2009), 409 atıf Briedenhann ve Wickens (2004) ve 384 atıf ile Correia Loureiro (2014) ait araştırmalar en yüksek atıf almış çalışmalardır.

Şekil 3.2: Kırsal Turizm Araştırmalarının Atıf Analizi (Bağlantı Gücü Ağırlıklı)

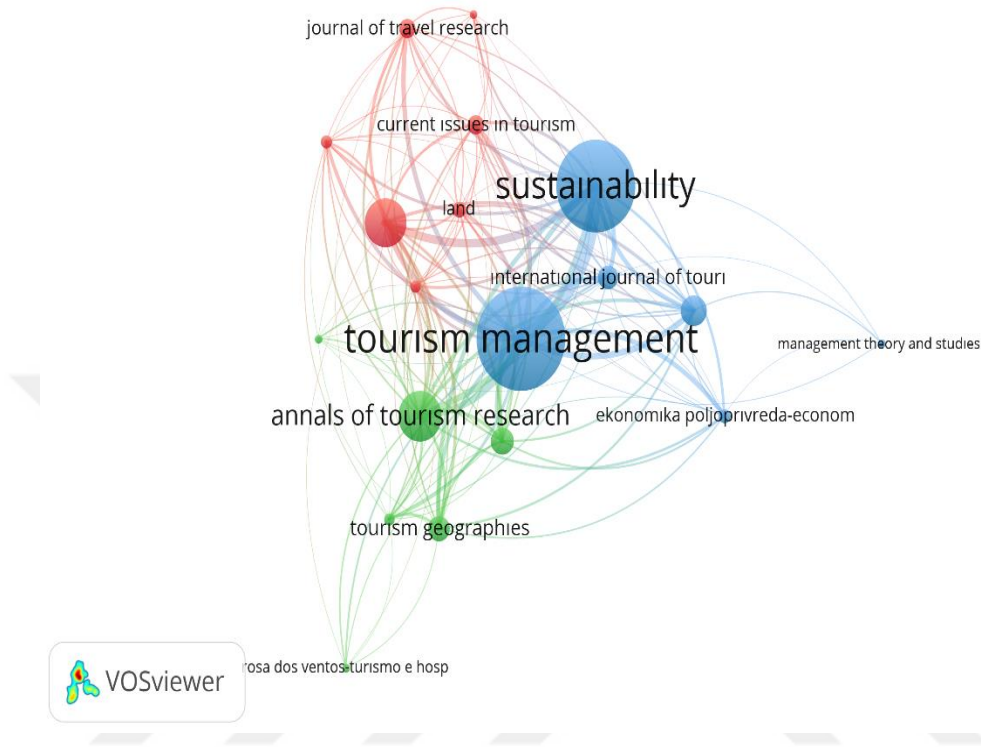
Kaynak: VOSviewer yardımıyla yazar tarafından oluşturulmuştur.

Şekil 3.2’de Web of Science’den indirilen kırsal turizm araştırmalarının verileri VOSviewer programına aktararak araştırmaların atıf analizi (bağlantı gücü ağırlıklı) gerçekleştirilmiştir. Bağlantı gücü açısından oluşturulan Şekil 3.2 incelendiğinde, 155 bağlantı gücü ve 130 atıf ile (Rosalina vd., 2021) ilk sırada yer almaktadır. İkinci sırada ise 126 bağlantı gücü ve 206 atıf sayısı ile Lane (2015) yer almaktadır. Üçüncü sırada, 122 bağlantı gücü ve 337 atıf ile Sharples (2002) yer almaktadır. Dördüncü sırada 109 bağlantı gücü ve 320 atıf ile Gao (2017) yer almaktadır. Beşinci sırada 102 bağlantı gücü ve 211 atıf sayısı ile Cawley (2008) yer almaktadır.

3.2.2. Kaynakların Atıf Analizi

1252 kaynaktan en az 25 araştırma ve en az 25 atıf kısıtlaması yapıldığında 19 kaynak birlikteliği oluşmaktadır. Görselleştirilen 19 kaynak, 3 kümede, 138 bağlantı gücünden ve 1852 toplam bağlantı uzunluğundan oluşmaktadır.

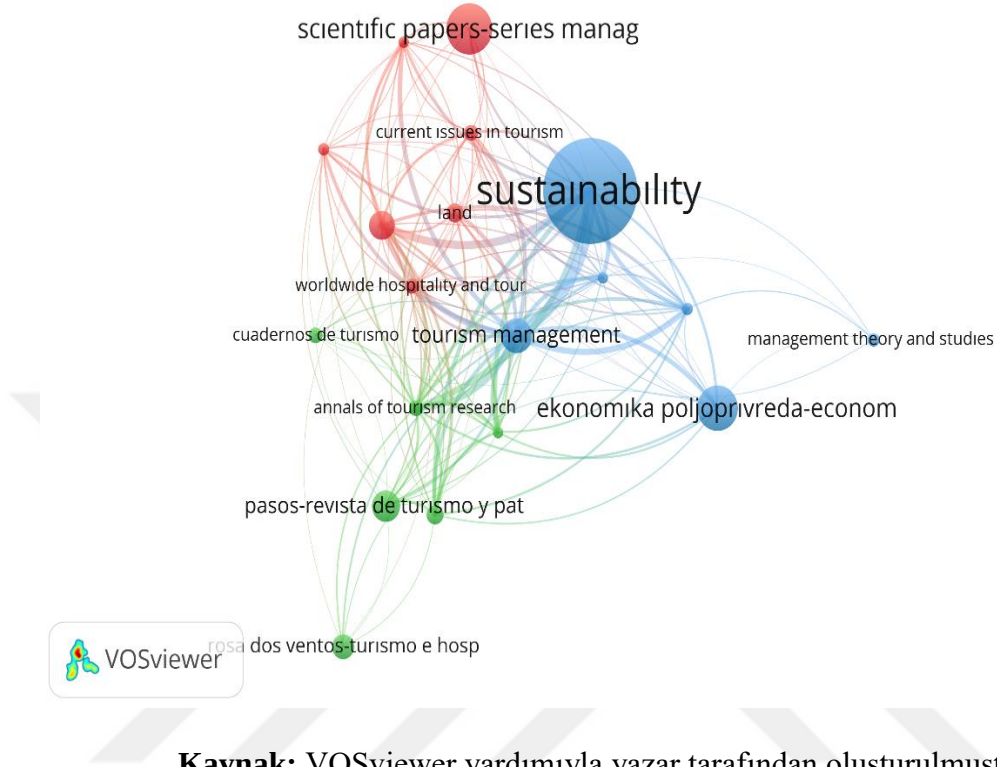
Şekil 3.3: Kırsal Turizm Araştırmalarının Yayınlandığı Kaynakların Atıf Analizi (Toplam Bağlantı Uzunluğu)

Kaynak: VOSviewer yardımıyla yazar tarafından oluşturulmuştur.

Şekil 3.3'te Web of Science'dan indirilen kırsal turizm araştırmalarının verileri VOSviewer programına aktararak araştırma kaynakların atıf analizi (toplam bağlantı uzunluğu) gerçekleştirilmiştir. Kırsal turizm araştırmalarının yayınlandığı kaynakların atıf analizi toplam bağlantı uzunluğu açısından ele alındığında Tablo 3.12'de de görüldüğü üzere ilk sırada 747 toplam bağlantı uzunluğu ile Tourism Management dergisi yer almaktadır. Sustainability 667 toplam bağlantı uzunluğu ile ikinci sıradadır. Üçüncü sıradaki Annals of Tourism Research 361 toplam bağlantı uzunluğuna sahiptir. Dördüncü sırada Journal of Sustainable Tourism dergisi 347 toplam bağlantı uzunluğuna sahiptir. Beşinci sırada ise 219 toplam bağlantı gücü ile Tourism Management Perspective yer almaktadır. Şekil 3.3'teki düğüm büyüklükleri de bu sıralamayı göstermektedir.

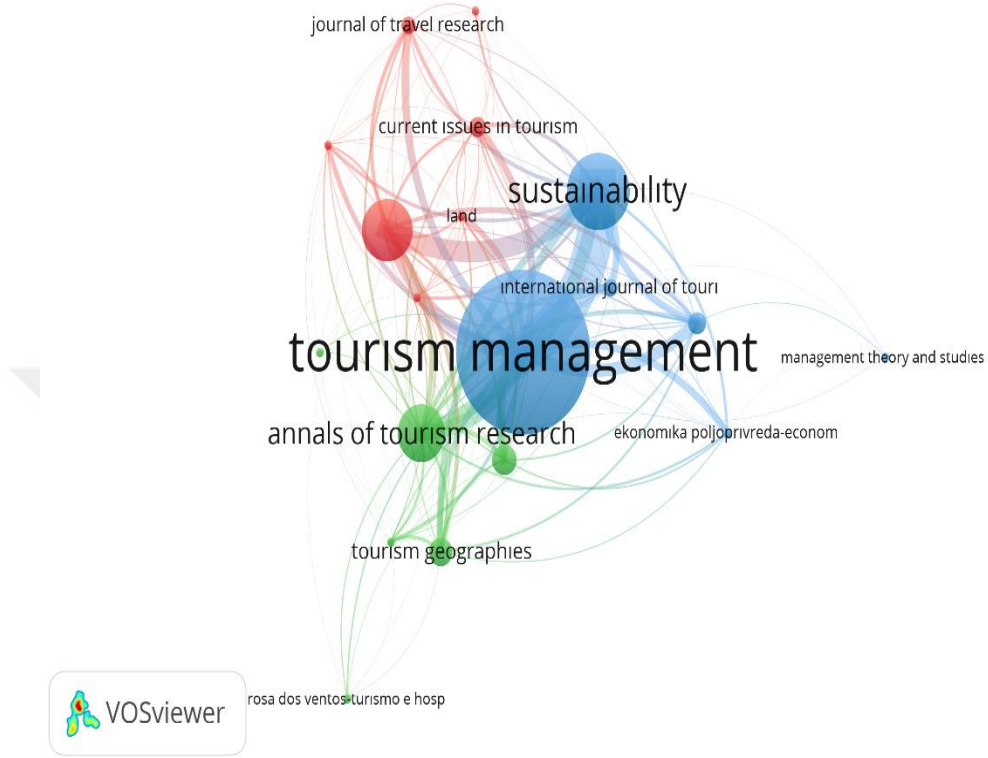
Şekil 3.4: Kırsal Turizm Araştırmalarının Yayınlandığı Kaynakların Atıf Analizi (Araştırma Ağırlıklı)

Kaynak: VOSviewer yardımıyla yazar tarafından oluşturulmuştur.

Şekil 3.4'te Web of Science'dan indirilen kırsal turizm araştırmalarının verileri VOSviewer programına aktararak araştırma kaynakların atıf analizi (araştırma ağırlıklı) gerçekleştirilmiştir. Kırsal turizm araştırmalarının yayınlandığı kaynakların atıf analizi araştırma ağırlığı açısından ele alındığında Tablo 3.12'de ve Şekil 3.4'te görüldüğü üzere ilk sırada 237 araştırma ile Sustainability yer almaktadır. İkinci sırada 114 araştırma ile Scientific Papers-Series Management Economic Enginnering in Agriculture and Rural Development gelmektedir. Üçüncü sırada 100 araştırma Ekonomika Poljoprivreda-Economics of Agriculture yer almaktadır. Dördüncü sırada 77 araştırma ile Tourism Management yer almaktadır. Beşinci sırada ise 69 araştırma ile Pasos-Revista de Turismo Y Patrimonia Cultural yer almaktadır. Şekil 3.4'teki düğüm büyüklükleri de bu sıralamayı göstermektedir.

Şekil 3.5: Kırsal Turizm Araştırmalarının Yayınlandığı Kaynakların Atıf Analizi (Atıf Ağırlıklı)

Kaynak: VOSviewer yardımıyla yazar tarafından oluşturulmuştur.

Şekil 3.5'te Web of Science'dan indirilen kırsal turizm araştırmalarının verileri VOSviewer programına aktararak araştırma kaynakların atıf analizi (atıf ağırlıklı) gerçekleştirilmiştir. Kırsal turizm araştırmalarının yayınlandığı kaynakların atıf analizi atıf açısından ele alındığında Tablo 3.12'de de görüldüğü üzere ilk sırada 7418 atıf ile Tourism Management dergisi yer almaktadır. Sustainability 3435 atıf ile ikinci sıradadır. Üçüncü sırada Journal of Sustainable Tourism 2764 atıf almıştır. Annals of Tourism Research ise 2578 atıf ile dördüncü sıradadır. Beşinci sırada ise 1359 atıf ile Journal of Rural Studies yer almaktadır. Şekil 3.3'teki düğüm büyüklükleri de bu sıralamayı göstermektedir.

Tablo 3.12: Kırsal Turizm Araştırmalarının Yayınlandığı Kaynakların Atıf Analizi

Create Map ×

 Verify selected sources

Selected	Source	Documents	Citations	Total link strength
☒	tourism management	77	7418	747
☒	sustainability	237	3435	664
☒	annals of tourism research	34	2578	361
☒	journal of sustainable tourism	63	2764	347
☒	tourism management perspectives	28	969	219
☒	journal of rural studies	25	1359	191
☒	tourism geographies	41	1262	178
☒	international journal of tourism research	25	778	164
☒	journal of travel research	25	781	135
☒	current issues in tourism	34	882	134
☒	land	42	364	109
☒	ekonomika poljoprivreda-economics o...	100	305	101
☒	asia pacific journal of tourism research	27	412	96
☒	pasos-revista de turismo y patrimonio ...	69	190	85
☒	worldwide hospitality and tourism the...	32	335	84
☒	scientific papers-series management e...	114	233	35
☒	rosa dos ventos-turismo e hospitalidade	54	34	24
☒	cuadernos de turismo	34	153	20
☒	management theory and studies for rur...	30	34	10

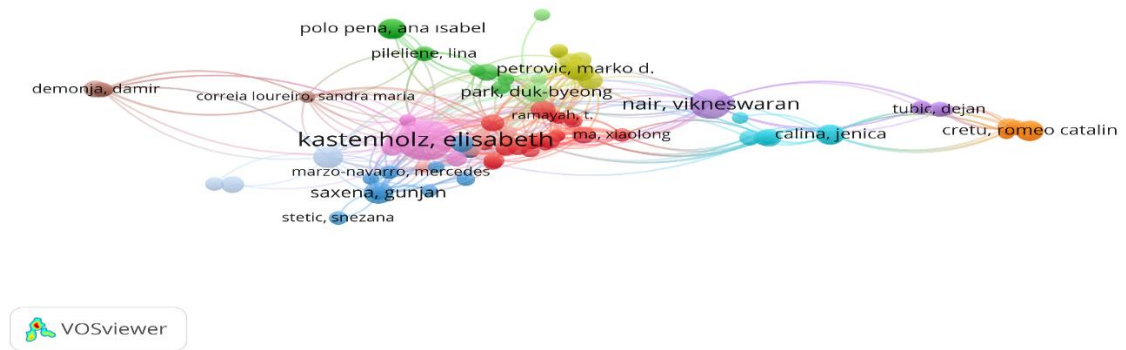
< Back Next > Finish Cancel

Kaynak: VOSviewer yardımıyla yazar tarafından oluşturulmuştur.

3.2.3. Yazarlarının Atıf Analizi

7477 yazar en az 5 araştırma ve en az 5 atıf kısıtlaması yapıldığında 104 yazar birlikteliği oluşmaktadır. Kısıtlama sonucunda 96 yazar görselleştirilmiştir. Görselleştirilen 96 yazar, 12 kümede, 473 bağlantı gücünden ve 1342 toplam bağlantı uzunluğundan oluşmaktadır.

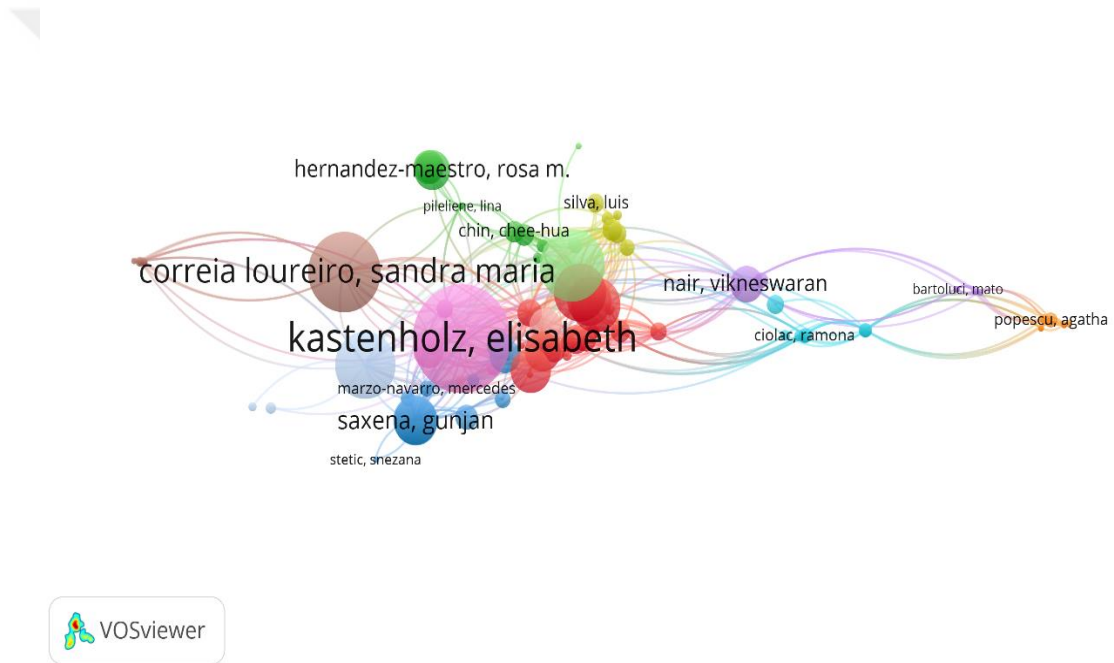
Şekil 3.6: Kırsal Turizm Araştırmalarının Yapan Yazarların Atıf Analizi (Araştırma Ağırlıklı)

Kaynak: VOSviewer yardımıyla yazar tarafından oluşturulmuştur.

Şekil 3.6’da Web of Science’den indirilen kırsal turizm araştırmalarının verileri VOSviewer programına aktararak araştırma yazarlarının atıf analizi (araştırma ağırlıklı) gerçekleştirilmiştir. Kırsal turizm araştırmalarını yapan yazarların atıf analizi araştırma açısından ele alındığında ilk sırada 31 yayın ile Elisabeth Kastenholtz yer almaktadır. İkinci sırada 19 yayın ile Vikneswaran Nair gelmektedir. 12 yayın ile Maria Joao Carneiro ve Gunjan Saxena yer almaktadır. 11 araştırma ile ise sırasıyla; Marco D Patrović, Jemica Calina, Romeo Catalin Cretu ve Ana Isabel Polo Pena yer almaktadır.

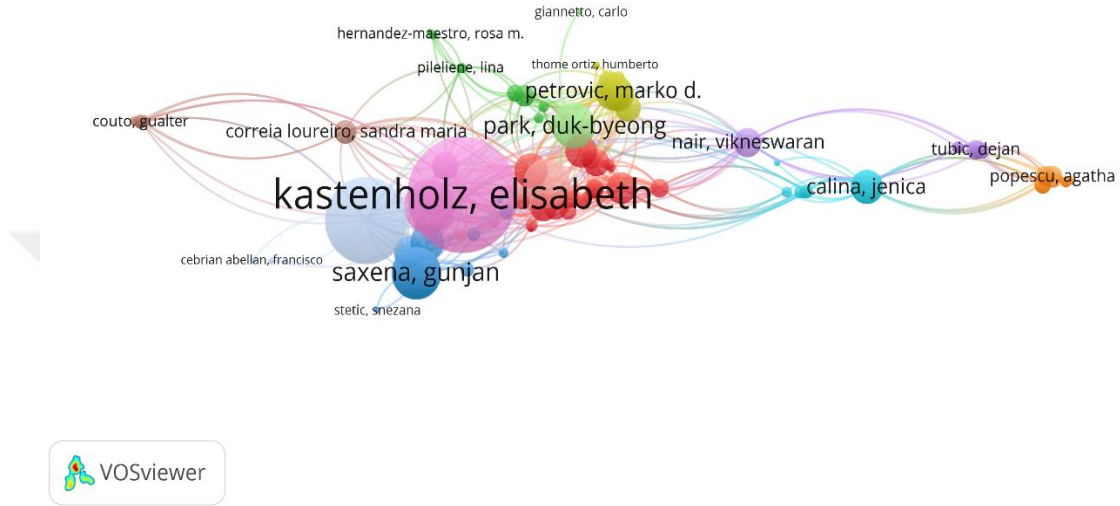
Şekil 3.7: Kırsal Turizm Araştırmalarının Yapan Yazarların Atıf Analizi (Atıf Ağırlıklı)

Kaynak: VOSviewer yardımıyla yazar tarafından oluşturulmuştur.

Şekil 3.7’de Web of Science’den indirilen kırsal turizm araştırmalarının verileri VOSviewer programına aktararak araştırma yazarlarının atıf analizi (atıf ağırlıklı) gerçekleştirilmiştir. Kırsal turizm araştırmalarını yapan yazarların atıf analizi atıf açısından ele alındığında ilk sırada 1498 atıf ile Elisabeth Kastenholtz yer almaktadır. İkinci sırada 959 atıf ile Sandra Maria Correia Loureiro yer almaktadır. Üçüncü sırada 815 atıf ile Duk-Byeong Park yer almaktadır. Dördüncü sırada 731 atıf ile Maria Joao Carneiro gelmektedir. Beşinci sırada ise 582 atıf ile Mastura Jaafar yer almaktadır.

Şekil 3.8: Kırsal Turizm Araştırmalarının Yapan Yazarların Atıf Analizi (Toplam Bağlantı Uzunluğu)

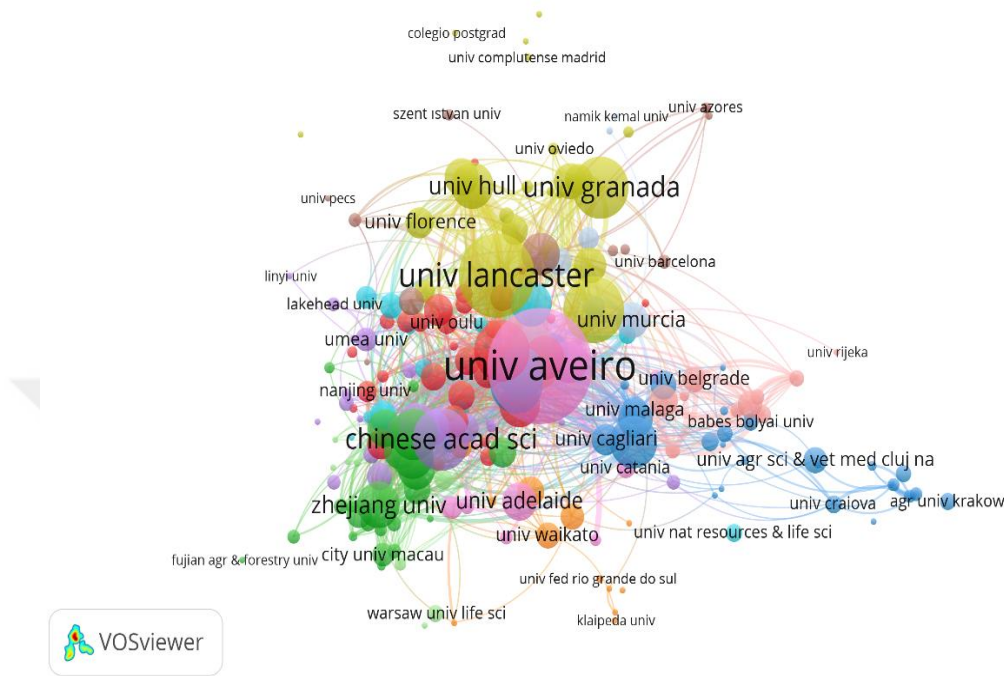
Kaynak: VOSviewer yardımıyla yazar tarafından oluşturulmuştur.

Şekil 3.8’de Web of Science’den indirilen kırsal turizm araştırmalarının verileri VOSviewer programına aktararak araştırma yazarlarının atıf analizi (toplam bağlantı uzunluğu) gerçekleştirilmiştir. Kırsal turizm araştırmalarını yapan yazarların atıf analizi toplam bağlantı uzunluğu açısından ele alındığında ilk sırada 334 toplam bağlantı uzunluğu ile Elisabeth Kastenholtz yer almaktadır. İkinci sırada 215 toplam bağlantı uzunluğu ile Maria Joao Carneiro yer almaktadır. Üçüncü sırada 107 bağlantı uzunluğu ile Celeste Eusebio yer almaktadır. 101 bağlantı uzunluğu ile sırasıyla Gunjan Saxena ve Brian Ilbery gelmektedir.

3.2.4. Yazarların Bağlı Olduğu Kurumların/Kuruluşların Atıf Analizi

2935 kurum/kuruluş en az 5 araştırma ve en az 5 atıf kısıtlaması yapıldığında 221 kurum/kuruluş birlikteliği oluşmaktadır. Kısıtlama sonucunda 218 kurum/kuruluş görselleştirilmiştir. Görselleştirilen 218 kurum/kuruluş, 12 kümede, 2947 bağlantı gücünden ve 5138 toplam bağlantı uzunluğundan oluşmaktadır.

Şekil 3.9: Kırsal Turizm Araştırmalarını Yapan Yazarların Bağlı Oldukları Kurum/Kuruluşların Atıf Analizi (Atıf Ağırlıklı)

Kaynak: VOSviewer yardımıyla yazar tarafından oluşturulmuştur.

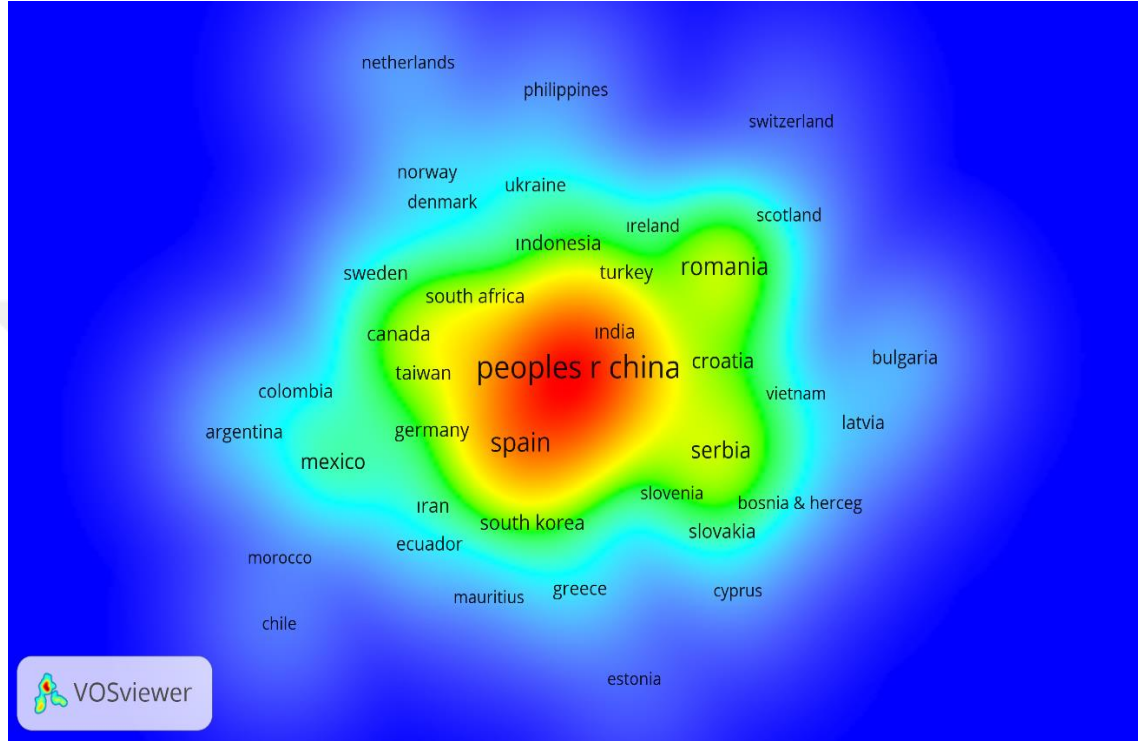
Şekil 3.9’da Web of Science’den indirilen kırsal turizm araştırmalarının verileri VOSviewer programına aktararak araştırma yapan yazarlarının kurum/kuruluşlarının atıf analizi (atıf ağırlıklı) gerçekleştirilmiştir. Kırsal turizm araştırmalarını yapan yazarların kurum/kuruluşlarının atıf analizi atıf açısından ele alındığında ilk sırada 1951 atıf ile Aveiro Üniversitesi yer almaktadır. Aveiro Üniversitesi Portekiz’de köklü bir devlet üniversitesidir. İkinci sırada ise 1158 atıf ile Lancaster Üniversitesi gelmektedir. Lancaster Üniversitesi 1964 tarihinde İngiltere’de Lancaster’de kurulmuş bir üniversitedir. İspanya’da yer alan Extremadura Üniversitesi 804 atıf ile üçüncü sıradadır. Dördüncü sırada 728 atıf ile Chinese Acad SCI gelmektedir. Beşinci sırada yine İspanya’da yer alan 711 atıf ile Granada Üniversitesi gelmektedir.

3.2.5. Yazarların Bağlı Olduğu Ülkelerin/Bölgelerin Atıf Analizi

113 ülke en az 5 araştırma ve en az 5 atıf kısıtlaması yapıldığında 69 ülke birlikteliği oluşmaktadır. Kısıtlama sonucunda 68 ülke görselleştirilmiştir.

Görselleştirilen 68 ülke, 8 kümede, 1329 bağlantı gücünden ve 11818 toplam bağlantı uzunluğundan oluşmaktadır.

Şekil 3.10: Kırsal Turizm Araştırmalarını Yapan Yazarların Bağlı Oldukları Ülkelerin/Bölgelerin Yoğunluk Görselleştirilmiş Atıf Analizi (Araştırma Ağırlıklı)

Kaynak: VOSviewer yardımıyla yazar tarafından oluşturulmuştur.

Şekil 3.10'da Web of Science'dan indirilen kırsal turizm araştırmalarının verileri VOSviewer programına aktararak araştırma yapan yazarlarının ülkelerinin/bölgelerinin yoğunluk görselleştirilmiş atıf analizi (atıf ağırlıklı) haritalandırılmıştır. Kırsal turizm araştırmalarını yapan yazarların ülkelerinin/bölgelerinin atıf analizi atıf açısından ele alındığında ilk sırada 7128 atıf ile Çin yer almaktadır. İkinci sırada ise 6157 atıf ile İspanya gelmektedir. Amerika 4402 atıf ile üçüncü sıradadır. Dördüncü sırada 4102 atıf ile İngiltere gelmektedir. Beşinci sırada 3622 atıf ile Portekiz gelmektedir.

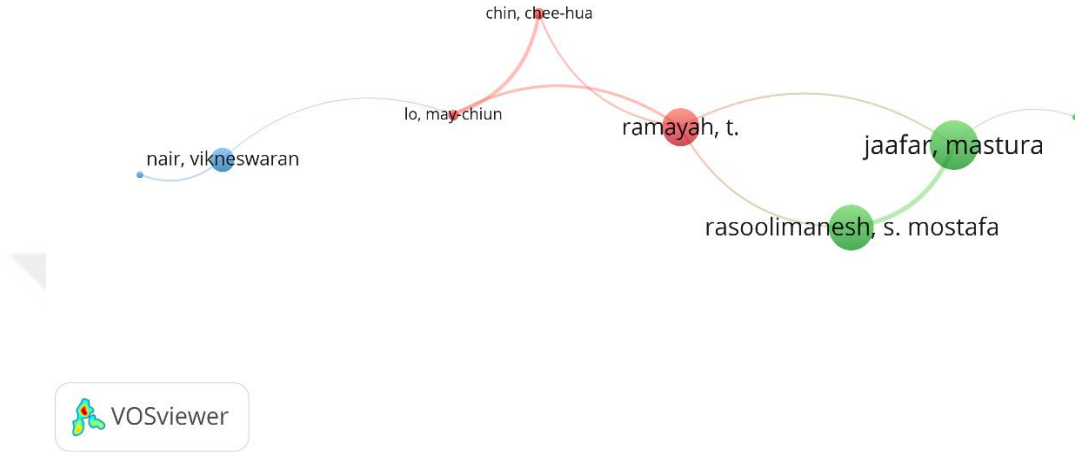
3.3. Kırsal Turizm Araştırmalarının Ortak Yazarlık Analizi

Ortak yazarlık analizi üç başlık şeklinde sunulmuştur. Bunlar yazarların, yazarların bağlı olduğu kurumların/kuruluşların ve yazarın bağlı olduğu ülkelerin/bölgelerin ortak yazarlık analizidir.

3.3.1. Yazarların Ortak Yazarlık Analizi

Şekil 3.11’de toplam 7477 yazardan en az 5 araştırması ve en az 5 atıfı olan 104 yazar birlikteliği atıf ağırlıklı olarak oluşturulmuştur. Ancak bu kısıtlamalar sonucunda 8 yazar birlikteliği görselleştirilmiştir. 8 yazar birlikteliğinde, 3 küme, 9 bağlantı gücü ve 22 toplam bağlantı uzunluğu saptanmıştır. Ortak yazarlık analizi ilk olarak 1981 yılında ortaya atılmıştır. Temel varsayımı, iki yazarın bir makalede birbirlerine atıfta bulunma sıklığı arttıkça, bu yazarlar arasındaki işbirliğinin ve ilişkinin de güçleneceği varsayımına dayanmaktadır (White ve Griffith, 1981). Görsel haritalandırmada her bir renk, farklı bir kümeyi işaret eder ve bu kümeler, aynı veya benzer araştırma alanlarında çalışan yazar gruplarını temsil eder. Yani, aynı temada veya benzer konularda araştırmalar yapan yazarlar, görselde aynı renk ile gruplanır. Bu sayede, bir araştırma alanında kimlerin çalıştığını ve hangi araştırma topluluklarının hangi konularda yoğunlaştığını görmek kolaylaşır. İki daire arasındaki yakınlık, bu dairelerin temsil ettiği yazarlar arasındaki ortak yazarlık ilişkisini simgelmektedir. Yani, iki yazar arasındaki yakınlık, onların birlikte çalıştıkları veya ortak yayınlar yaptıkları anlamına gelmektedir. Yazarlar arasındaki mesafe ne kadar yakınsa, o kadar fazla işbirliği yapmışlardır. Bu, iş birliği ağlarının görselleştirilmesi açısından çok faydalıdır çünkü hangi yazarların en çok etkileşimde olduğunu veya hangi yazarlık ilişkilerinin daha güçlü olduğunu göstermektedir. Daireler arasındaki çizgilerin kalınlığı, iki öge (örneğin, iki yazar veya iki çalışma) arasındaki ilişkinin gücünü veya yoğunluğunu göstermektedir. Daha kalın çizgiler, güçlü veya sıkı bir ilişkiyi temsil ederken, ince çizgiler, daha zayıf veya daha az sıkı ilişkileri işaret etmektedir. Bu, atıf ilişkilerinin veya işbirliklerinin yoğunluğunu görsel olarak anlaşılmasını sağlamaktadır (Duman, 2024).

Şekil 3.11: Kırsal Turizm Araştırmalarını Yapan Yazarların Ortak Yazarlık Analizi (Atıf Ağırlıklı)

Kaynak: VOSviewer yardımıyla yazar tarafından oluşturulmuştur.

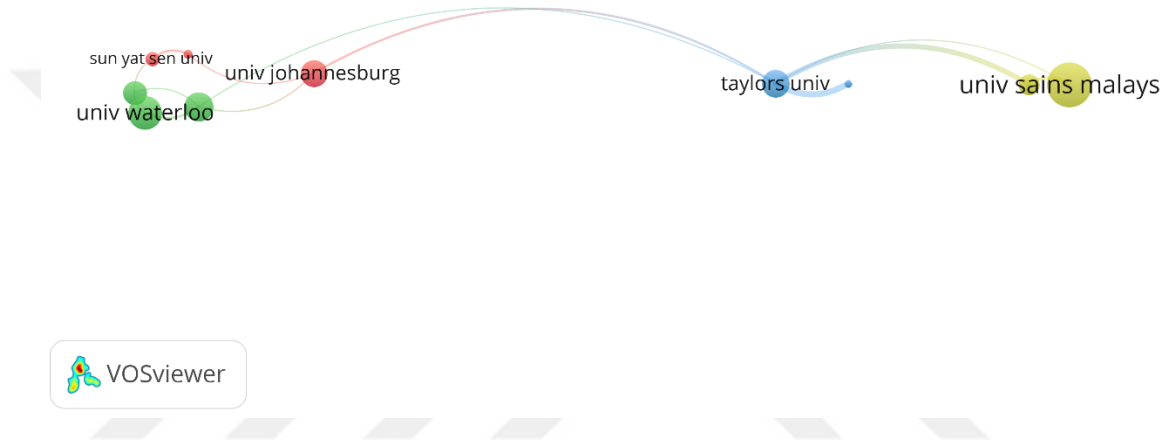
Şekil 3.11 kırsal turizm araştırmalarını yapan yazarların ortak yazarlık analizi 3 kümeden oluşmaktadır. Kırmızı renkteki birinci kümede Chee-Hua Chin, May-Chiun Lo ve Thurasamy Ramayah yer almaktadır. Yeşil olan ikinci kümede Mastura Jaafar, Kalsom Kayat ve S. Mostafa Rasoolimanesh yer almaktadır. Mavi olan üçüncü kümede ise Vikneswaran Nair ve Sridar Ramachandram yer almaktadır. Aynı renkteki yazarlar benzer konulara çalıştıkları için ortak yazarlık ilişkisinden söz edilmektedir. Thurasamy Ramayah kırmızı kümede yer almasına rağmen Mastura Jaafar ve S. Mostafa Rasoolimanesh ile benzer konuları çalışmaktadırlar. May-Chiun Lo kırmızı kümede yer almasına rağmen Vikneswaran Nair ile benzer konular üzerinde çalışmaktadır. Bu yazarlar arasında bazı çalışmalarında ortak yazarlık ilişkisinden söz edilmektedir.

3.3.2. Yazarın Bağlı Olduğu Kurumların/Kuruluşların Ortak Yazarlık Analizi

Şekil 3.12’de yazarların bağlı olduğu kurumların/kuruluşların ortak yazarlık haritası atıf ağırlıklı olarak oluşturulmuştur. Şekil 3.12’de 2935 kurumdan/kuruluştan en az 15 çalışması ve en az 50 atıfı olan kurum/kuruluş atıfı en yüksek 27 kurum/kuruluş birlikteliği oluşmuştur. Ancak 27 kurum/kuruluşun 10 kurum/kuruluş görselleştirilmiştir.

10 kurumda/kuruluştta, 4 küme, 13 bağlantı gücü ve 27 toplam bağlantı uzunluğuna tespit edilmiştir.

Şekil 3.12: Kırsal Turizm Araştırmalarını Yapan Yazarların Bağlı Olduğu Kurumların/Kuruluşların Ortak Yazarlık Analizi (Atıf Ağırlıklı)

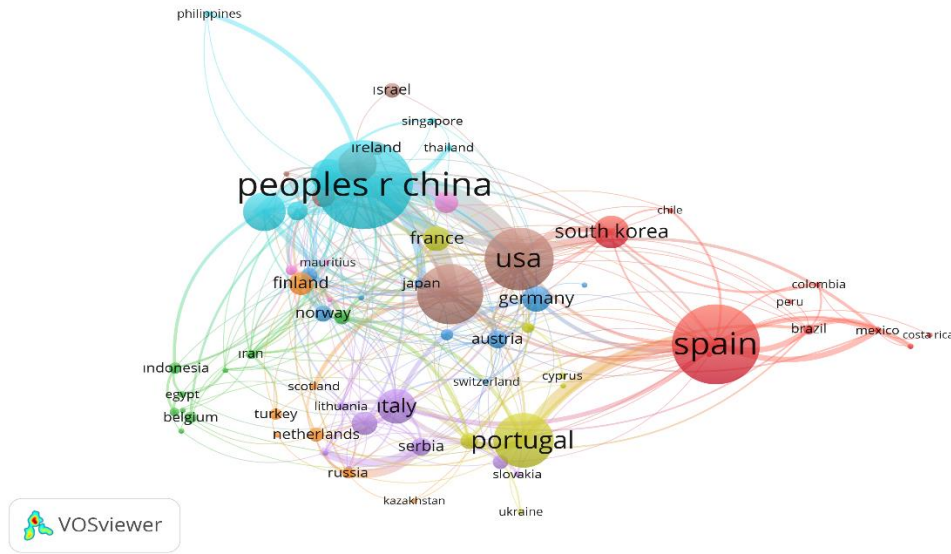
Kaynak: VOSviewer yardımıyla yazar tarafından oluşturulmuştur.

Şekil 3.12 incelendiğinde kırmızı olan birinci kümede, San Yat Sen Üniversitesi, Girona Üniversitesi ve Johannesburg Üniversitesi yer almaktadır. Yeşil olan İkinci kümede ise Hong Kong Polytech Üniversitesi, Waterloo Üniversitesi ve Zhejiang Üniversitesi yer almaktadır. Mavi olan üçüncü kümede, Taylors Üniversitesi ve Malaysia Putra Üniversitesi yer almaktadır. Sarı olan dördüncü kümede ise Malaysia Sarawak Üniversitesi ve Malaysia Sains Üniversitesi yer almaktadır. Aynı renkte yer alan üniversiteler benzer çalışmalar yapmaktadır ve kendi aralarında iş birliğinden söz edilebilir. Ayrıca San Yat Sen Üniversitesi ile Hong Kong Polytech Üniversitesi ile arasında iş birliği mevcuttur ve benzer konuları çalışmaktadırlar. Johannesburg Üniversitesi ise Zhejiang Üniversitesi ve Taylors Üniversitesi ile iş birliği içerisinde ve benzer konuları çalışmaktadır. Aynı şekilde Taylors Üniversitesi, Johannesburg Üniversitesi, Zhejiang Üniversitesi ve Malaysia Sains Üniversitesi ile iş birliği içerisinde ve benzer konuları çalışmaktadır. Malaysia Sains Üniversitesi ise Taylors Üniversitesi ile iş birliği içerisinde.

3.3.3. Yazarın Bağlı Olduğu Ülkelerin/Bölgelerin Ortak Yazarlık Analizi

Şekil 3.13'te yazarların bağlı olduğu ülkelerin/bölgelerin ortak yazarlık haritası atıf ağırlıklı olarak oluşturulmuştur. Şekil 3.13'te 113 kurumdan/kuruluştan en az 5 çalışması ve en az 5 atıfı olan ülkelerin/bölgelerin atıfı en yüksek 69 ülkelerin/bölgelerin birlikteliği oluşmuştur ve 69 ülkelerin/bölgelerin haritalanması görselleştirilmiştir. 69 ülkeden/bölgeden, 9 küme, 369 bağlantı gücü ve 851 toplam bağlantı uzunluğuna tespit edilmiştir. Yazarın bağlı olduğu ülkelerin/bölgelerin ortak yazarlık analizi ve VOSviewer verileri incelendiğinde en fazla çalışma sayısına sahip ve atıf sayısı açısından en yüksek ülke Çin (7128 atıf) olduğu söylenebilir. Ortak yazarlık olarak birçok ülke ile bağlantıya sahiptir. Çin'i İspanya (6157 atıf), Amerika (4402 atıf), İngiltere (4102 atıf) ve Portekiz (3622 atıf) takip etmektedir. Çok ülke birbirleri ile iş birliği içerisinde ve benzer konuları ortak çalışmaktadırlar.

Şekil 3.13: Kırsal Turizm Araştırmalarını Yapan Yazarların Ükelere/Bölgelere Göre Ortak Yazarlık Analizi (Atıf Ağırlıklı)

Kaynak: VOSviewer yardımıyla yazar tarafından oluşturulmuştur.

3.4. Anahtar Kelimelerin Birlikte Bulunma Analizi

Kırsal turizm araştırmalarında yer alan anahtar kelimelerin birlikte bulunma dağılımı Tablo 3.13'te verilmiştir. 7433 anahtar kelime, en az 25 kez tekrar eden

kelimeler 37 birliktelik oluşturmuştur. 37 kelime birlikteliği, 7 küme, 326 bağlantı gücü ve 1883 toplam bağlantı gücü tespit edilmiştir.

Tablo 3.13: Kırsal Turizm Araştırmalarındaki Anahtar Kelimelerin Birlikte Bulunma Dağılımı

Verify selected keywords			
Selected	Keyword	Occurrences	Total link strength
☒	rural tourism	1882	1145
☒	sustainable development	205	271
☒	tourism	254	257
☒	rural development	177	221
☒	agritourism	117	152
☒	sustainability	101	147
☒	rural areas	86	103
☒	sustainable tourism	98	101
☒	china	80	92
☒	development	74	92
☒	agrotourism	60	81
☒	entrepreneurship	52	70
☒	ecotourism	43	63
☒	local development	47	56
☒	agriculture	35	55
☒	romania	35	54
☒	rural	42	52
☒	heritage	25	47
☒	community-based tourism	28	46

Kaynak: VOSviewer yardımıyla yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 3.13 incelendiğinde kırsal turizm anahtar kelimesinin sıklıkla araştırmaların çoğunluğunda kullanıldığı tespit edilmiştir. Kırsal turizm kelimesi 1882 kez tekrar etmiş ve 1145 toplam bağlantı uzunluğuna sahiptir. İkinci olarak tekrar eden kelime ise 254 kez turizm olmuştur. Sürdürülebilir kalkınma 205 kez, kırsal kalkınma 177 kez, agriturizm 117 kez ve sürdürülebilirlik 101 kez tekrar eden kelimelerdir. Zipf Yasası, dilbilimde ve bibliyometrik analizlerde önemli bir yer tutmaktadır. Bu yasa, bir metindeki kelimelerin sıklıklarının dağılımını açıklamakta ve genellikle, kelime sıklığının ters orantılı bir dağılım gösterdiğini belirtmektedir (Souza vd., 2024). Başka bir deyişle, metindeki en sık kullanılan kelimeler çok yaygınken, daha az kullanılan kelimeler ise daha seyrek bir şekilde ortaya çıkmaktadır. Zipf Yasası, özellikle kelime frekansları üzerine yapılan analizlerde, kelimelerin sıklıkları ile sıralamaları arasındaki ilişkiyi matematiksel olarak tanımlanmaktadır. Zipf Yasası'nın temel önerisi, bir metindeki kelimeleri sıklıklarına göre azalan sırayla dizildiğinde, kelimenin sırası ile sıklığı arasındaki çarpımın sabit bir değere eşit olmasıdır. Bu ilişki şu şekilde ifade edilir:

3.5. Kırsal Turizm Araştırmalarının Bibliyografik Eşleştirme Analizi

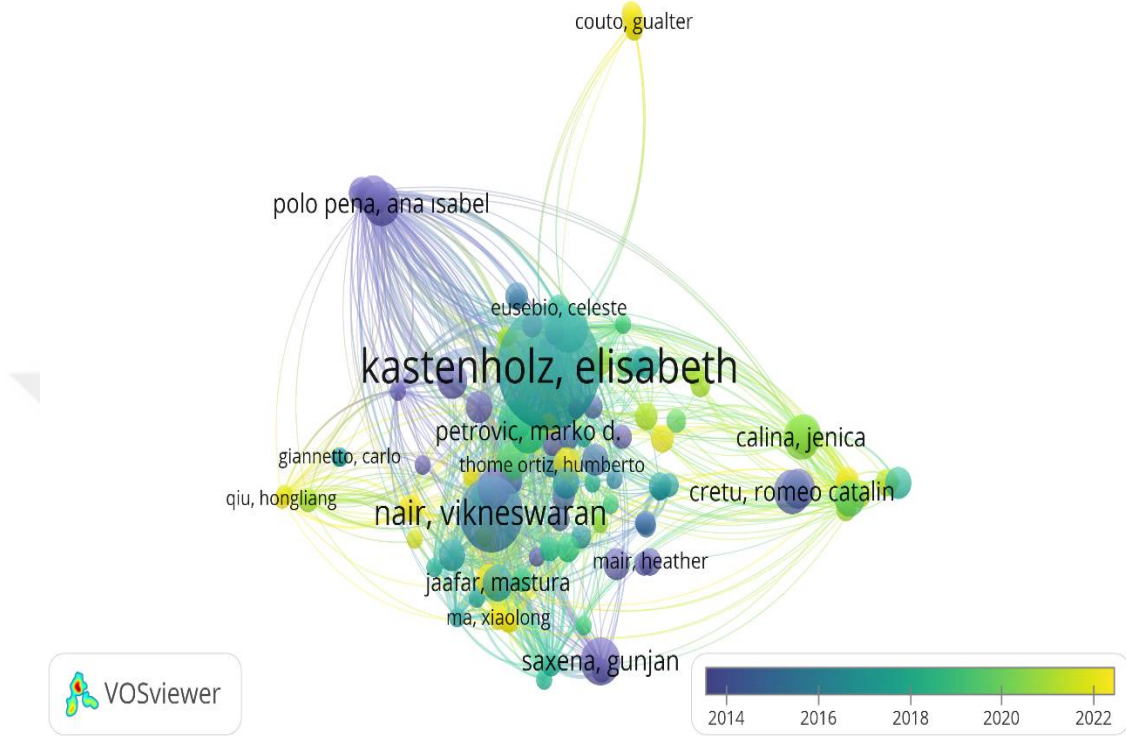
Bibliyografik eşleştirme farklı iki çalışmanın aynı çalışmaya atıf yapması olarak tanımlanabilir. İki ayrı çalışma bibliyografik olarak eşleşebilmesi için üçüncü bir çalışmaya ortak atıf yapmaları gerekmektedir (van Eck ve Waltman, 2014). Ortak atıf yapılan çalışmalar arttıkça bibliyografik eşleşme ilişkisi de doğru orantılı olarak artmaktadır. Bibliyografik eşleştirme analizinde kısaca kaynakça ilişkisi incelenmektedir.

Bibliyografik eşleştirme alıntı yapılmamış yeni yayınlanmış çalışmaların birbirleri ile benzerliği konusunda fikir vermekte ancak önemi konusunda bilgi vermemektedir. Bibliyografik eşleştirme analizi literatürdeki gelişmeleri ve eğilimleri anlamak için güçlü bir araç olduğu söylenebilir (Duman, 2024). Yazarların, çalışmaların, kurumların ve ülkelerin/bölgelerin bibliyografik eşleştirme analizi başlıklar halinde verilmiştir.

3.5.1. Kırsal Turizm Araştırmalarında Yazarlarının Bibliyografik Eşleştirme Analizi

Bibliyografik bağlantı terimi ilk olarak Kessler (1963) tarafından ortaya atılmıştır. Bibliyografik bağlantı kavramı, her ikisi de ortak bir belgeye atıfta bulunan iki belgeyle ilgilidir ve iki belge ortak bir üçüncü belgeye atıfta bulunduğunda ortaya çıkmaktadır. Genellikle belgeler arasındaki benzerliğin bir ölçüsü olarak kullanılmaktadır. Aynı zamanda, bibliyografik bağlantı analizi, bağlantılı olmayan belgeleri de gösterdiği için önemlidir (Ma vd., 2022). Şekil 3.15'te toplam 7477 yazardan en az 5 araştırması ve en az 5 atfı olan 104 yazarların bibliyografik eşleştirme analizi toplam bağlantı uzunluğu ağırlıklı olarak verilmiştir. Bu kısıtlamalar sonucunda 104 yazarların bibliyografik eşleştirme analizi üst üste bindirilmiş biçimde görselleştirilmiştir. 104 yazarın bibliyografik eşleştirme analizinde, 8 küme, 3876 bağlantı gücü ve 88620 toplam bağlantı uzunluğu saptanmıştır. Mor renk grubundaki yazarlar 2014 yılındaki yazarlar olup renk sarıya doğru kaymaya başladığında ise son yıllardaki yani 2022 yılında güçleri ortaya konulmaktadır.

Şekil 3.15: Kırsal Turizm Araştırmalarında Yazarlarının Bibliyografik Eşleştirme Analizi (Toplam Bağlantı Uzunluğu Ağırlıklı)

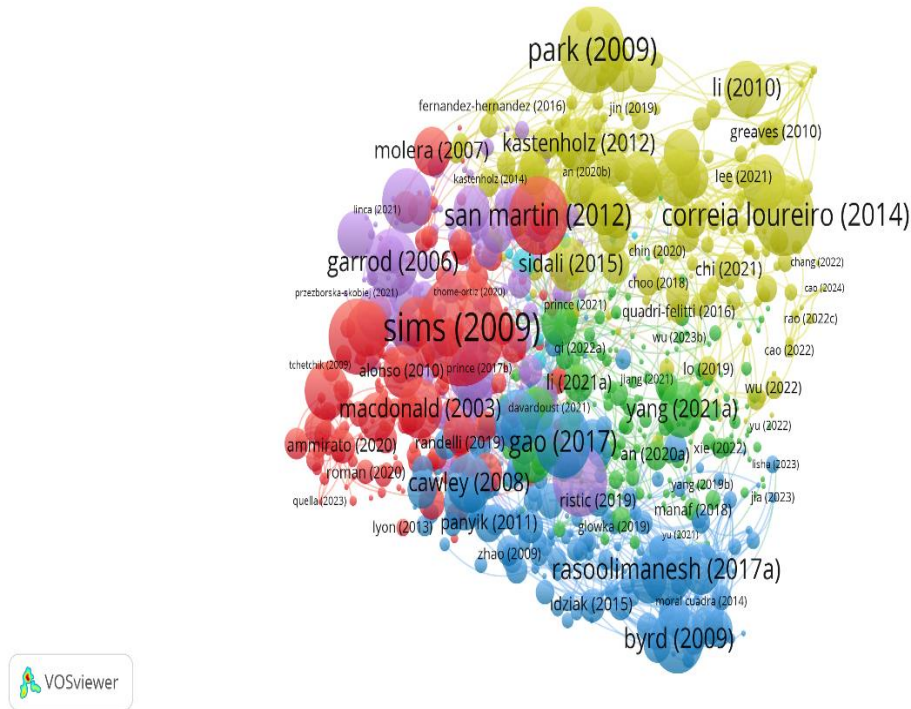
Kaynak: VOSviewer yardımıyla yazar tarafından oluşturulmuştur.

Şekil 3.15'te kırsal turizm araştırmalarında yazarlarının bibliyografik eşleştirme analizi toplam bağlantı uzunluğu ağırlıklı olarak haritalanmıştır. Elisabeth Kastenholz 12457 toplam bağlantı uzunluğu, 1498 atıf ve 31 araştırma ile ilk sırada yer almaktadır. Maria Joao Carneiro 7901 toplam bağlantı uzunluğu, 731 atıf ve 12 araştırma ile ikinci sıradadır. Ana Isabel Polo Pena 6736 toplam bağlantı uzunluğu, 265 atıf ve 11 araştırma ile üçüncü sırada yer almaktadır. Dolores Maria Frias Jamilena 6285 toplam bağlantı uzunluğu, 214 atıf ve 10 araştırma ile dördüncü sıradadır. Beşinci sıradaki Miguel Angel Rodriguez Molina ise 5832 toplam bağlantı uzunluğuna, 216 atıf ve 8 araştırmaya sahiptir. Farklı renkteki yazarların çalışmaları incelendiği zaman kırsal turizm araştırmalarının ortak temaları anlamak mümkündür. Aynı renk kümesi içindeki yazarların benzer konuları çalıştığı söylenebilir. Elisabeth Kastenholz, Ana Isabel Polo Pena ve Janica Calina vb. yazarlar farklı konularda çalıştığı ancak aynı kaynağa atıfta bulunduklarından söz edilebilir.

3.5.2. Kırsal Turizm Araştırmalarının Bibliyografik Eşleştirme Analizi

Kırsal turizm araştırmalarının bibliyografik eşleştirme analizi toplam bağlantı uzunluğu ağırlıklı olarak şekil 3.16’da verilmiştir. 3630 araştırma toplam bağlantı uzunluğu en yksek 1000 çalışmada, 6 kme, 170574 bağlantı gcu ve 283344 toplam bağlantı uzunluğu tespit edilmiştir. Aynı renkte kmelenmiş çalışmalar dairelerin birbirlerine olan yakınlığı ve renk kmelerine gce konular arasındaki benzerlik ilişkisinden sz edilebilir.

Şekil 3.16: Kırsal Turizm Araştırmalarının Bibliyografik Eşleştirme Analizi (Toplam Bağlantı Uzunluğu Ağırlıklı)

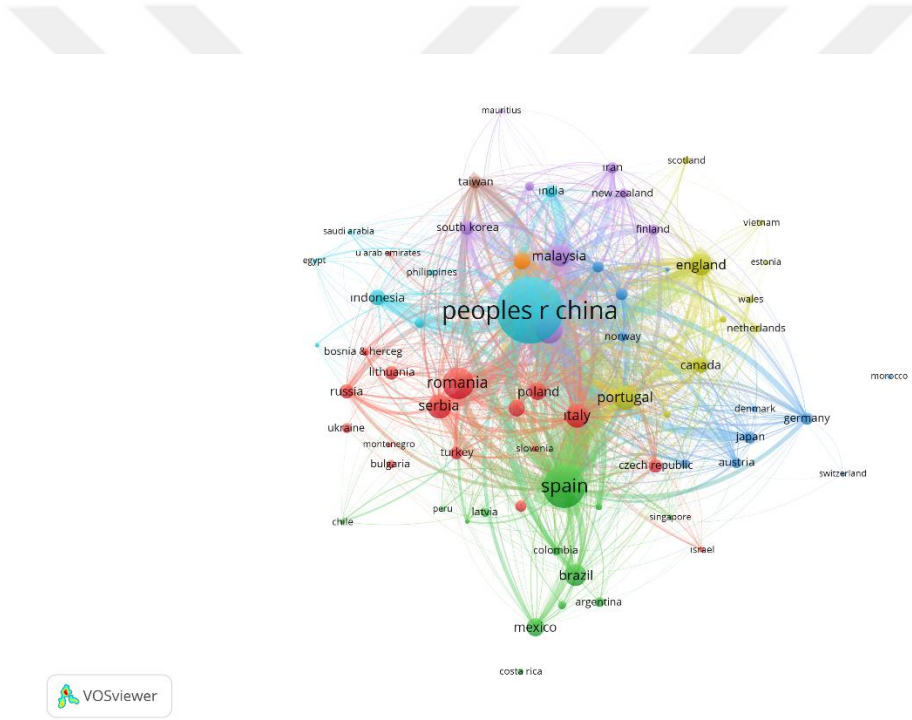
Kaynak: VOSviewer yardımıyla yazar tarafından oluşturulmuştur.

Şekil 3.16 incelendiğinde bibliyografik eşleştirme ilişkisi en yüksek çalışmalar Rosalina (2021), Saxena (2016), Kasemsap (2017), Park (2014a) ve Chirieleison (2022)'dir. Kasemsap (2017) hiç atıf almamıştır, ancak toplam bağlantı sırasında üçüncü sıradadır. Bibliyografik eşleştirme analizleri atıf sayısından bağımsız olarak değerlendirilmektedir ve önemi hakkında bilgi vermemektedir. Bibliyografik eşleşen çalışmaların kaynakça ilişkilerinin fazla olduğu söylenebilir (Duman, 2024).

3.5.4. Kırsal Turizm Araştırmaları Yazarlarının Bağlı Olduğu Ülkelerin/Bölgelerin Bibliyografik Eşleştirme Analizi

Kırsal turizm araştırmalarını yapan yazarların bağlı oldukları ülkelerin/bölgelerin bibliyografik eşleştirme analizi toplam bağlantı uzunluğu ağırlıklı olarak Şekil 3.18’de verilmiştir. 113 ülke/bölge en az 5 yayın ve 5 atıf kısıtlaması sonucunda 69 ülke/bölge birlikteliği oluşmuştur. 69 ülke/bölge, 8 küme, 2255 bağlantı gücü ve 671764 toplam bağlantı uzunluğu tespit edilmiştir ve Şekil 3.18’de görselleştirilmiştir.

Şekil 3.18: Kırsal Turizm Araştırmalarına Yapan Yazarların Bağlı Oldukları Ülkelerin/Bölgelerin Bibliyografik Eşleştirme Analizi (Toplam Bağlantı Uzunluğu Ağırlıklı)

Kaynak: VOSviewer yardımıyla yazar tarafından oluşturulmuştur.

Şekil 3.18 incelendiği zaman bibliyografik eşleştirme ilişkisi yüksek ülkeler sırasıyla Çin, İspanya, Amerika, Portekiz, Malezya, İtalya, İngiltere ve Sırbistan’dır. Aynı renkteki ülkeler benzer konulara çalışan bibliyografik eşleştirmesi yüksek olan ülkelerdir.

3.6. Ortak Atıf Analizi

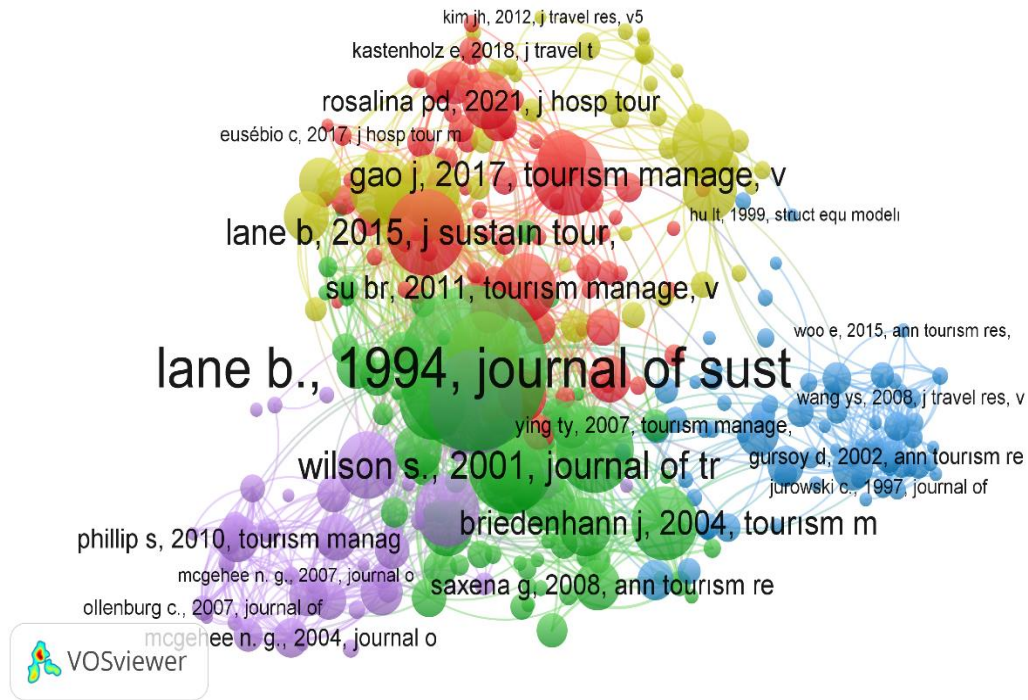
Ortak atıf analizi, akademik literatürde birden fazla çalışmanın, aynı kaynaklara atıfta bulunarak arasındaki konu benzerliklerini ortaya koymaya yarayan bir yöntemdir.

Bu yöntem, iki veya daha fazla çalışmanın hangi ortak kaynaklara atıfta bulunduğunu inceleyerek, bu çalışmalardaki ilişkiyi veya benzer temaları belirlemeye yardımcı olmaktadır. Ortak atıf analizi, araştırmacıların geçmiş çalışmalar arasındaki bağlantıları daha iyi anlamalarına ve konu benzerliklerini keşfetmelerine olanak sağlamaktadır (Zan, 2019). Ortak atıf analizlerinde çalışmanın önemli olduğunu söylemek mümkündür. Atıf yapılan referansların, kaynakların ve yazarların ortak atıf analizi başlıklar halinde verilmiştir.

3.6.1. Atıf Yapılan Referansların Ortak Atıf Analizi

Şekil 3.19’da kırsal turizm araştırmalarında atıf yapılan referansların ortak atıf analizi verilmiştir. 98637 referansın en az 20 atıf yapılmış kısıtlamasına gidilmiştir. Bu kısıtlama neticesinde 306 referans birlikteliği gerçekleşmiştir. 306 referans birlikteliği, 5 küme, 22610 bağlantı gücü ve 57163 toplam bağlantı uzunluğuna sahiptir.

Şekil 3.19: Kırsal Turizm Araştırmalarında Atıf Yapılan Referansların Ortak Atıf Analizi

Kaynak: VOSviewer yardımıyla yazar tarafından oluşturulmuştur.

Şekil 3.19 incelendiğinde her bir renk kırsal turizm konulu araştırmalarda bir temayı temsil etmektedir. Şekil 3.18 ve Tablo 3.14 incelendiğinde yeşil kümede yer alan

Lane B. (1994) çalışması, hem atıf (236) hem de toplam bağlantı uzunluğu (2235) açısından birinci sıradadır. Bu çalışmanın önemli olduğu söz edilebilir. Aynı şekilde kırmızı kümede yer alan Lane B. (2015) çalışması da 1342 toplam bağlantı uzunluğu ve 124 atıf ile üçüncü sıradadır. Bu çalışmanın da kırsal turizm çalışmaları açısından önemli bir çalışma olduğu bahsedilebilir. Mor renkteki Sharpley R. (2002) çalışması, 1459 toplam bağlantı uzunluğu ve 148 atıf ile mevcut çalışmada önemli diğer çalışmalardan biridir. En önemli çalışmalar bu konudaki literatürde klasik çalışmaları oluşturmaktadır.

Tablo 3.14: Kırsal Turizm Araştırmalarında Atıf Yapılan Referansların Ortak Atıf Analizi (Atıf ve Toplam Bağlantı Uzunlukları)

Create Map ×

 Verify selected cited references

Selected	Cited reference	Citations	Total link strength
☒	lane b., 1994, journal of sustainable tourism, v2, p7, do...	236	2235
☒	sharpley r, 2002, tourism manage, v23, p233, doi 10.10...	148	1459
☒	lane b, 2015, j sustain tour, v23, p1133, doi 10.1080/096...	124	1342
☒	cawley m, 2008, ann tourism res, v35, p316, doi 10.101...	124	1326
☒	wilson s., 2001, journal of travel research, v40, p132, do...	135	1266
☒	park db, 2009, tourism manage, v30, p99, doi 10.1016/j...	102	1219
☒	frochot i, 2005, tourism manage, v26, p335, doi 10.101...	102	1176
☒	saxena g, 2007, tourism geogr, v9, p347, doi 10.1080/1...	102	1121
☒	perales rmy, 2002, ann tourism res, v29, p1101, doi 10.1...	114	1120
☒	su br, 2011, tourism manage, v32, p1438, doi 10.1016/j...	99	1079
☒	garrod b, 2006, j rural stud, v22, p117, doi 10.1016/j.jrur...	106	1009
☒	kastenholz e, 2012, tour manag perspect, v4, p207, doi ...	79	980
☒	gao j, 2017, tourism manage, v63, p223, doi 10.1016/j.t...	115	979
☒	oppermann m, 1996, ann tourism res, v23, p86, doi 10....	96	950
☒	fornell c, 1981, j marketing res, v18, p39, doi 10.2307/3...	100	930
☒	briedenhann j, 2004, tourism manage, v25, p71, doi 10....	106	888
☒	andereck kl, 2005, ann tourism res, v32, p1056, doi 10.1...	65	882
☒	cánoves g, 2004, geoforum, v35, p755, doi 10.1016/j.ge...	103	880
☒	macdonald r, 2003, ann tourism res, v30, p307, doi 10.1...	84	877

Kaynak: VOSviewer yardımıyla yazar tarafından oluşturulmuştur.

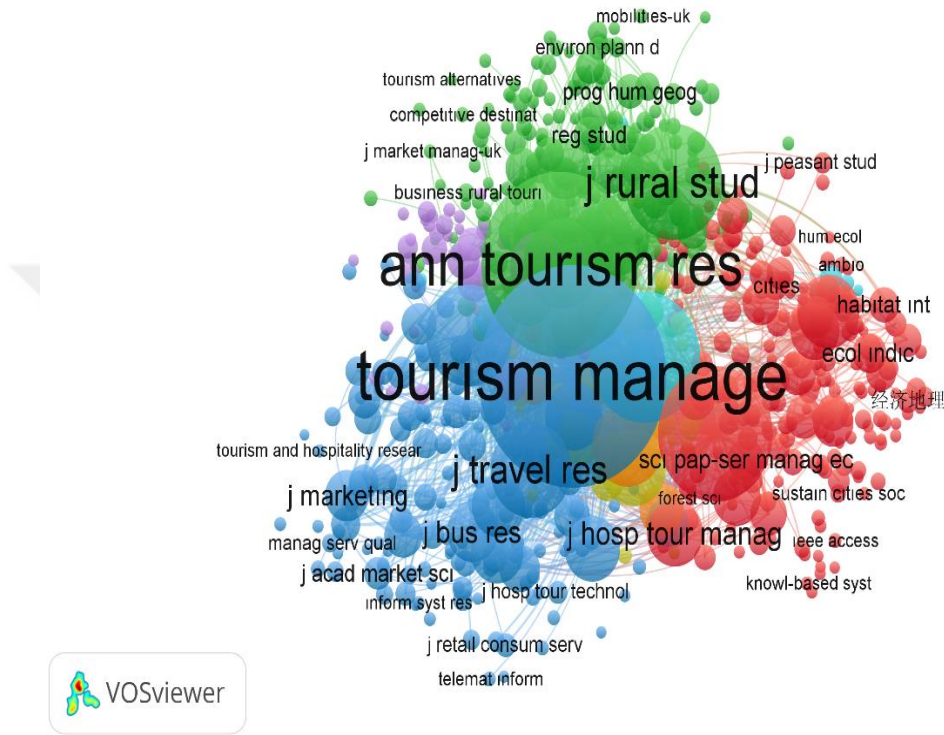
Tablo 3.14'te yer alan Lane B. (1994), Sharpley R. (2002), Lane B. (2015), Cawley M. (2008) ve Wilson S. (2001) ait çalışmaların toplam bağlantı gücü yüksek yüksek ve kırsal turizm alanında önemli çalışmalardır.

3.6.2. Atıf Yapılan Kaynakların Ortak Atıf Analizi

Şekil 3.20'de kırsal turizm araştırmalarında atıf yapılan kaynakların ortak atıf analizi verilmiştir. 48491 kaynak en az 20 atıf yapılmış kısıtlamasına gidilmiştir. Bu

kısıtlama neticesinde 640 kaynak birlikteliği gerçekleşmiştir. 640 kaynak birlikteliğinden ancak 639 kaynak görselleştirilmiştir. 639 kaynak birlikteliği, 7 küme, 93227 bağlantı gücü ve 1493368 toplam bağlantı uzunluğuna sahiptir.

Şekil 3.20: Kırsal Turizm Araştırmalarında Atıf Yapılan Kaynakların Ortak Atıf Analizi

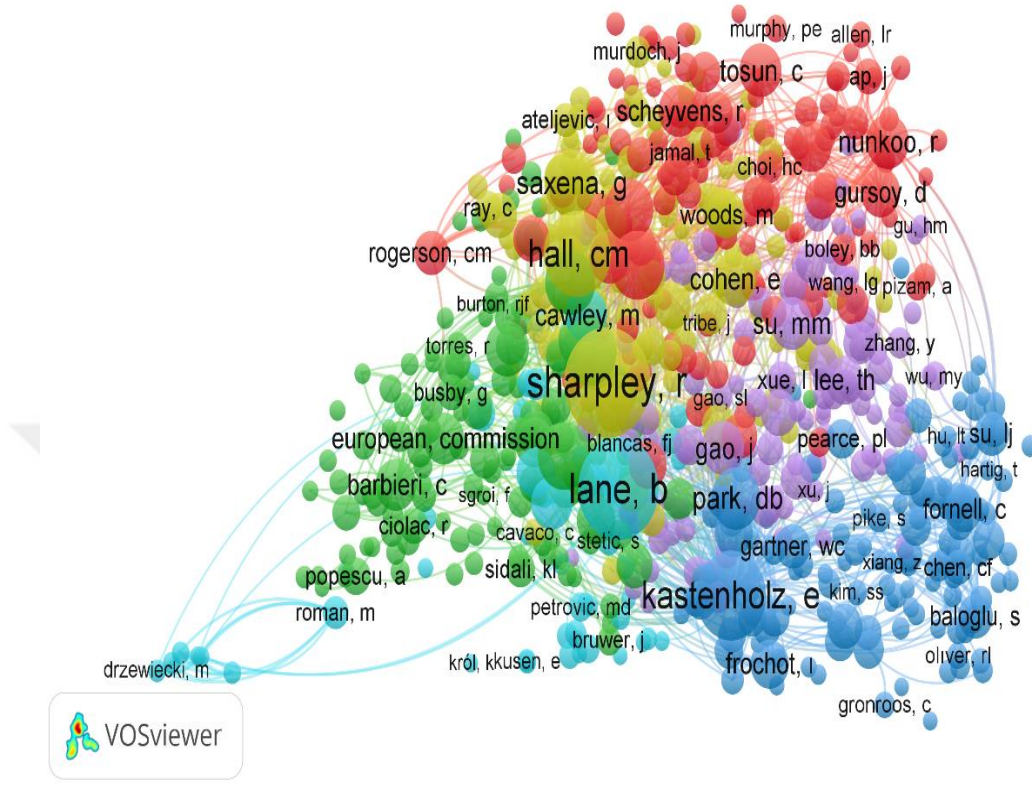
Kaynak: VOSviewer yardımıyla yazar tarafından oluşturulmuştur.

Şekil 3.20 incelendiğinde, Tourism Management, Annals of Tourism Research, Journal of Sustainable Tourism, Sustainability-Basel, Journal of Rural Studies ve Journal of Travel Research dergileri hem atıf açısından hem de toplam bağlantı uzunluğundan dolayı önemli kaynaklar arasında gösterilebilir.

3.6.3. Atıf Yapılan Yazarların Ortak Atıf Analizi

Şekil 3.21’de kırsal turizm araştırmalarında atıf yapılan yazarların ortak atıf analizi verilmiştir. 60770 yazar en az 20 atıf yapılmış kısıtlamasına gidilmiştir. Bu kısıtlama neticesinde 693 yazar birlikteliği gerçekleşmiştir ve görselleştirilmiştir. 639 yazar birlikteliği, 6 küme, 99287 bağlantı gücü ve 350777 toplam bağlantı uzunluğuna sahiptir.

Şekil 3.21: Kırsal Turizm Araştırmalarında Atıf Yapılan Yazarların Ortak Atıf Analizi

Kaynak: VOSviewer yardımıyla yazar tarafından oluşturulmuştur.

Şekil 3.21 incelendiğinde, Sharpley R., 15020 toplam bağlantı uzunluğuna ve 673 atıf ile birinci sıradadır. Lane B., 130288 toplam bağlantı uzunluğuna ve 588 atıf ile ikinci sıradadır. Kastenholz E., 11394 toplam bağlantı uzunluğuna ve 446 atıf ile üçüncü sıradadır. Hall C. M., 8358 toplam bağlantı uzunluğu ve 405 atıf ile dördüncü sıradadır. Bramwell B., 6377 toplam bağlantı uzunluğuna ve 259 atıf ile beşinci sıradadır. Renk kümeleri incelendiğinde , Sharpley R., (sarı renk), Lane B., (açık mavi renk), Kastenholz E., (koyu mavi renk), Hall C.M., (sarı renk) ve Bramwell B., (kırmızı renk) farklı temalarda çalışan toplam bağlantı uzunluklarının yüksek yazarlar olduğu, konu alanının klasikleri ve önemli yazarları olduğunu söylemek mümkündür. Kırsal turizm yayınlarındaki dergi üretkenliğini gösteren Bradford Yasası Şekil 3.22’de verilmiştir.

Core Sources by Bradford's Law

The graph illustrates the distribution of articles across different sources, categorized into three zones based on Bradford's Law:

- Core Sources (Shaded Gray):** This zone represents the most influential sources, where a small number of sources (the top 10) produce a large number of articles (approximately 250).
- Saturated Sources:** This zone represents sources that produce a moderate number of articles, typically between 10 and 20 articles per source.
- Insular Sources:** This zone represents sources that produce a small number of articles, typically fewer than 10 articles per source.

The X-axis represents the Source log(Rank) and the Y-axis represents the number of Articles. The graph shows a steep decline in the number of articles as the rank of the source increases, indicating a high concentration of articles in the top sources.

Bradford Yasasına göre literatürdeki kaynakların ve verilerin dağılımını Şekil 22’de gösterilmektedir. Bradford Yasası, bilimsel literatürde belirli bir konu veya alanla ilgili önemli dergileri tanımlamaya yardımcı olmaktadır (Souza vd., 2024). Bradford Yasası, bilimsel yayınların dağılımını anlamak için etkili bir araçtır. Bu yasa, belirli bir sayıda yayınların belirli bir yapıda toplandığını ortaya koymaktadır. İlk grup olan "çekirdek bölge", en üretken dergileri içermekte ve bu gruptaki dergi sayısı sınırlıdır. İkinci grup, orta derecede üretken dergileri barındırırken, sayıca artmaktadır. Üçüncü grup ise daha düşük üretkenliğe sahip en çok dergiyi içermektedir. Bradford Yasası, bilimsel yaşam insanı Samuel C. Bradford tarafından 1934 yılında önerilmiştir ve çekirdek dergi kavramını literatüre kazandırmıştır (Tripathi ve Sen, 2016). Bu yapı, araştırmacıların kaynakları daha verimli bir şekilde belirlemelerine yardımcı olmaktadır. Çekirdek dergiler, konuya ilişkin makalelerin üçte birini sağlarken, ikinci grup dergiler toplam makalelerin bir diğer üçte birine katkıda bulunmaktadır. Üçüncü grup ise en fazla dergiye sahip olmakla birlikte, yayınları daha az üretkendir (Rajeswari vd., 2021; Damar Hancerliogullari Koksalmis, 2024). Bradford Yasası, araştırmacıların belirli bir alanda kaynakça oluştururken hangi dergilere odaklanmaları gerektiği konusunda rehberlik eden önemli bir kılavuzdur (Aslantürk ve Baltacı, 2023).

80

sayısına oranı ile hesaplanmaktadır. Yani, çarpan faktörü $1:n:n^2$ şeklinde ifade edilmektedir (Mercy Clarence ve Raja, 2020). Kırsal turizm konulu yayınlar ile ilişkin çekirdek dergiler, Şekil 3.22’de gösterilmektedir. Şekil 3.22 incelendiğinde, yazarların çalışmalarını yayınlamak için en çok kullandıkları dergiler: Sürdürülebilirlik (n=237), Bilimsel Makaleler-Dizi Yönetimi Tarım ve Kırsal Kalkınmada Ekonomi Mühendisliği (n=114), Ekonomika Polioprivreda-Tarım Ekonomisi (n=100), Turizm İşletmeciliği (n=77), Pasos-Revista De Turismo Y Patrimonio Cultural (n=69), Sürdürülebilir Turizm Dergisi (n=63), Rosa Dos Ventos-Turismo E Hospitalidade (n=54), Kara (n=42), Turizm Coğrafyaları (n=41), Turizm Araştırmaları Yıllıkları (n=34), Cuadernos De Turismo (n=34), Turizmde Güncel Konular (n=34), Dünya Çapında Misafirperverlik ve Turizm Temaları (n=32), Kırsal İşletme ve Altyapı Geliştirme İçin Yönetim Teorisi ve Çalışmaları (n=30), Turizm İşletmeciliği Perspektifleri (n=28), Asya Pasifik Turizm Araştırmaları Dergisi (n=27), Uluslararası Turizm Araştırmaları Dergisi (n=25), Kırsal Araştırmalar Dergisi (n=25), Seyahat Araştırmaları Dergisi (n=25), Avrupa Kırsal (n=24), Kırsal ve Toplumsal Kalkınma Dergisi (n=23), Fresenius Çevre Bülteni (n=22), Turizm Planlama & Geliştirme (n=21) ve Otelcilik ve Turizm İşletmeciliği Dergisi (n=20) takip etmektedir. Çalışmada kullanılan verilerin Bradford Yasası kapsamında değerlendirilmesi Tablo 3.15’te verilmiştir.

Tablo 3.15: Bradford Yasası Bölgeleri

Bölge	Dergi Sayısı	%	Makale Sayısı	%	k
I	24	1.917	1201	33.085	-
II	212	16.933	1233	33.967	8.83
III	1016	81.150	1196	32.948	4.79
Toplam	1252	100	3630	100	

Kaynak: Bibliometrix (Biblioshing) yardımıyla yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 3.15 incelendiğinde, Bölge I, toplam yayınların %33.085'inden sorumlu olan 24 dergiden oluşmaktadır. II. Bölgede 1233 yayın (%33.967) ve III. bölgede ise 1016 yayın (%32.948) ile katkıda bulunduğu tespit edilmiştir. Bradford'un çarpan faktörü (k), bir bölgedeki dergi sayısının bir önceki bölgedeki dergi sayısına bölünmesiyle hesaplanmaktadır.

$$k = \frac{(8.83 + 4.79)}{2} = 6.81$$

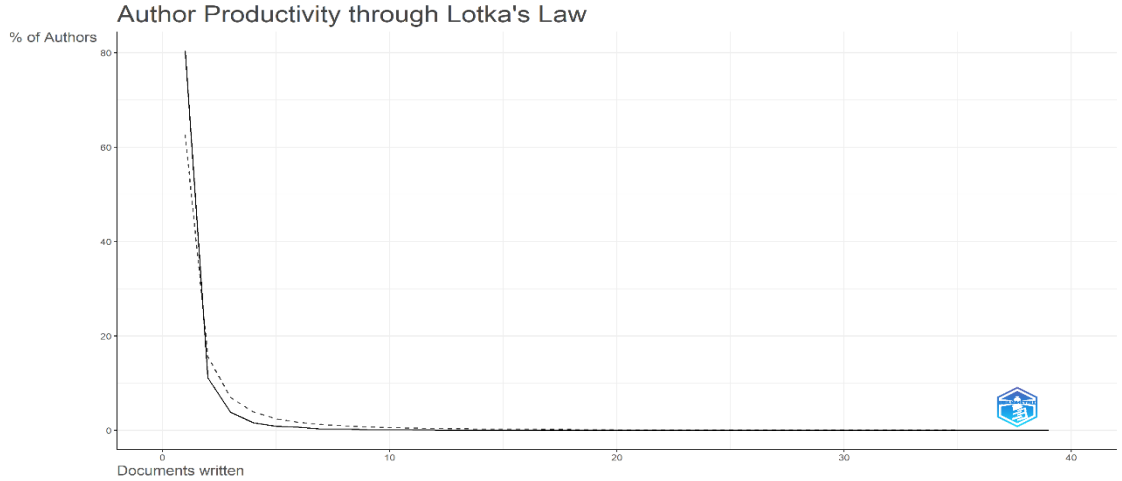
Bölge I için hesaplanan değer ise;

$$= 24 : 24 * 6.81 : 24 * 46.3761$$

$$= 24:163.44:1113.0264 \gg 1300.4664$$

Bu nedenle, hata yüzdesi $|(1300.4664 - 1252)/1300.4664| * 100 = 3.727\%$, bu da Bradford Yasasının düşük hata yüzdesi nedeniyle bu çalışmaya uygulandığını gösterir (Tablo 3.15). Elde edilen verilere göre, Bradford Yasası'nda öngörülen ve gerçekleşen değerlerin birbirlerine yakın oldukları, kırsal turizmle ilişkili verilerin yayın sayıları yönünden Bradford Yasası'na uyum sağladığı belirlenmiştir. Sonuçlar, Bradford Yasası'na uygundur ve yayınların yoğunluğu yaklaşık birbirlerine eşittir. Yazarların bilimsel üretkenliğini ölçen (Lotka Yasası) bilimsel üretkenlik dağılımı ve değerlendirilmesi Şekil 3.23'te gösterilmektedir.

Şekil 3.23: Lotka Yasasına Göre Bilimsel Üretkenlik Dağılımı ve Değerlendirilmesi

Kaynak: Bibliometrix (Biblioshing) yardımıyla yazar tarafından oluşturulmuştur.

Lotka Yasası bibliyometrik analizde önemli bir araçtır ve bilimsel literatürde yazarların üretkenliğini anlamak için kullanılmaktadır. Alfred J. Lotka tarafından 1926 yılında önerilen bu yasa, bilimsel araştırmaların yazarlar arasındaki dağılımını açıklamaktadır (Aslantürk ve Baltacı, 2023). Bu yasa, belirli bir alandaki yazarların yayın sıklığını belirlemektedir (Damar ve Hancerliogullari Koksalmis, 2024). Lotka Yasası, bir alandaki yazarların çoğunluğunun az sayıda yayına sahip olduğunu, yalnızca küçük bir kısmının çok sayıda yayına sahip olduğunu öne sürmektedir (Torun ve Bozkuş, 2022). Başka bir deyişle, bu yasa “az sayıda yazar çok sayıda yayın yapar” şeklinde özetlenmektedir. Daha basit bir ifadeyle, yazarların küçük bir kısmı yayınların çoğunluğunu üretirken, daha büyük bir yazar grubu yalnızca ara sıra katkıda

bulunmaktadır (Güleç Bilgili ve Yılmaz, 2024). Lotka'nın matematiksel formülü, yazarların üretkenliğini belirli bir dağılıma yerleştirilmektedir. Bu formüle göre, bir alandaki yazarların n sayıda makale yayınlama olasılığı, bu yazarların toplam yazar sayısının ters orantılı bir fonksiyonu olarak azalmaktadır. Örneğin, çoğu yazar sadece bir veya iki makale yayınlıyor, ancak çok az sayıda yazar daha fazla sayıda makale yayınlamaya alanın büyük bir bölümünü temsil etmektedir. Bu dağılım birçok bilimsel alanda gözlemlenen ortak bir özelliktir. Lotka Yasası, özellikle akademik alanlarda yazarların üretkenliğini analiz etmek, alanlar arasındaki etkiyi değerlendirmek ve en üretken araştırmacıları belirlemek için kullanılmaktadır. Ayrıca bu yasa, bilimsel üretkenliğin ve araştırma çıktılarının zaman içinde nasıl değiştiğini ve hangi araştırmacıların veya kurumların daha fazla katkıda bulunduğunu anlamak için de yararlı bir araçtır.

Tablo 3.16: Lotka Yasası

Makale Sayısı	Tespit Edilen Yazar Sayısı	Tespit Edilen Yazarların Oranı %	Beklenen Yazarların Oranı % ¹
1	5663	80.4	60.79
2	785	11.1	15.20
3	272	3.9	6.75
4	116	1.6	3.80
5	62	0.9	2.43
6	48	0.7	1.69
7	22	0.3	1.24
8	21	0.3	0.95
9	13	0.2	0.75
10	9	0.1	0.61
11	10	0.1	0.50
12	6	0.1	0.42
13	2	0	0.36
14	2	0	0.31
16	2	0	0.27
17	1	0	0.24
19	3	0	0.21
21	1	0	0
22	1	0	0
23	1	0	0
27	1	0	0
31	1	0	0
39	1	0	0

Kaynak: Bibliometrix (Biblioshing) yardımıyla yazar tarafından oluşturulmuştur.

¹ Ayrıntılı bilgi için bakınız, Lotka, A. (1926). The Frequency distribution of scientific productivity, Journal of the Washington Academy of Sciences 16 (12), 317-323.

Lotka'nın yasasına göre, yazarların yayın sayılarıyla ilgili dağılım şu şekildedir (Lotka, 1926; Arıcı ve Pelit, 2021; Torun ve Bozkuş, 2022):

- Tek bir yayımla katkı yapan yazarlar, tüm yazarlar arasındaki toplamın %60'ını oluşturmaktadır.
- İki yayımla katkı yapan yazarlar, tek yayımla katkı yapan yazarların sayısının $1/n^2$ ($n=2$ için $1/4$) kadarını oluşturmaktadır.
- Üç yayımla katkı yapan yazarlar ise bu oranı $1/n^2$ ($n=3$ için $1/9$) kadar daha da azaltmaktadır.

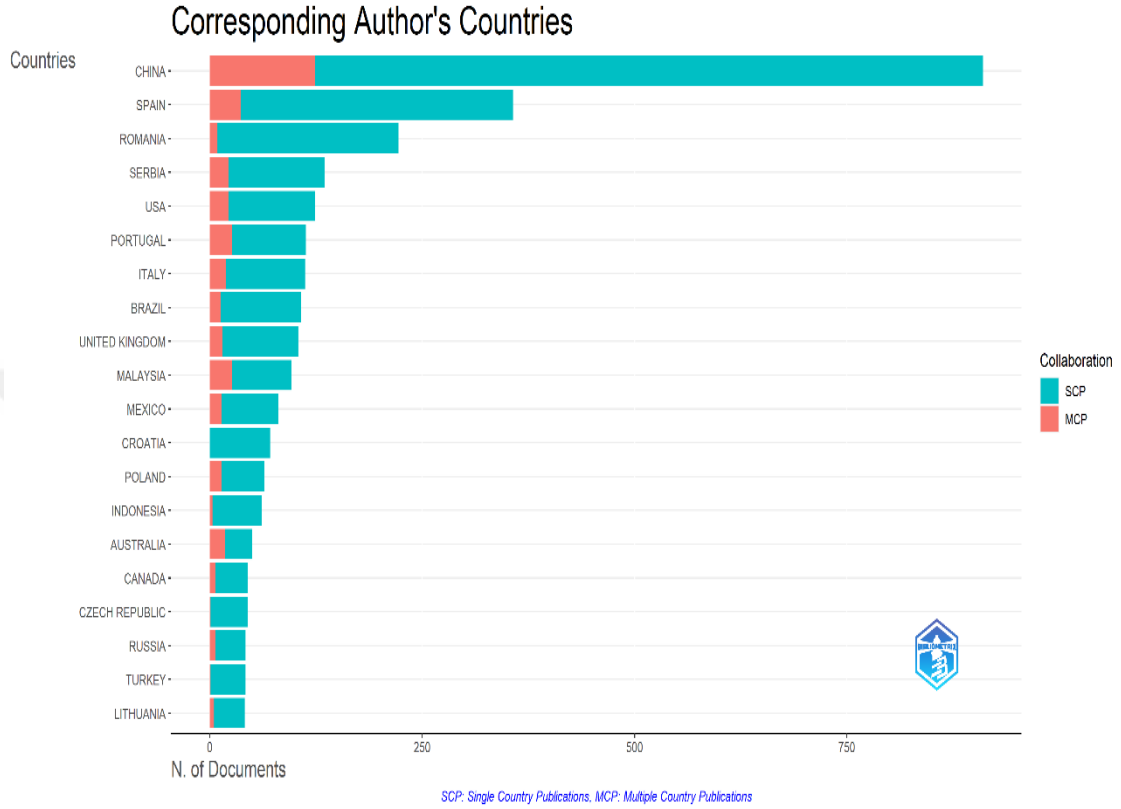
Başka bir ifadeyle, tüm katkıda bulunan yazarlar arasında tek bir katkısı olan yazarların oranı en fazla %60 olmalıdır (Güler, 2023). Lotka Yasası, yazarların üretkenliğinin bir ters kare dağılım gösterdiğini öngörür. Yani, her yeni yayıml sayısı, önceki yayıml sayısına göre daha az sayıda yazar tarafından yapılmaktadır. Bu dağılımın sonuçları, bilimsel alandaki katkıların çoğunluğunun, az sayıda yazar tarafından yapıldığını ve büyük bir kısmının ise yalnızca tek bir katkı sağladığını göstermektedir (Khanam vd., 2023). Buna karşılık yüzde 15'i iki, yüzde 7'si üç makale yayımlayacak gibi olmalıdır (Elango ve Rajendran, 2012; Ahmad ve Batcha, 2020). Yatay eksen yazarların ürettikleri makale sayısını dikey eksen ise yüzdelerini göstermektedir.

$$y(x) = \frac{y(1)}{x^2}$$

formülündeki $y(1)$, bir makalesi olan yazar sayısı ve $y(x)$ ise x makalesi olan yazar sayısıdır. Frekans tabanlı yazar sıralamasıyla karakterize edilen Lotka yasası, makale yoğunluğunu ve dağılımını kısıtlayan kare ters bir ilişki ortaya koymaktadır (Qiu vd., 2017). Lotka Yasası'na göre, araştırma konusu ile ilgili yazar ve makaleler ele alındığında; %80.4'lük kısmın bir makale ile katkıda bulunan yazarlardan oluşmuştur. Daha fazla yayımlı olan yazarlara doğru ilerledikçe, oranları keskin bir şekilde azalmakta ve yalnızca %11.1'lik kısmın iki makalesi, yalnızca %3.9'luk kısmın ise üç makale ve yalnızca %1.6'lık kısmı ise dört makale ile katkıda bulunan yazarlardan oluştuğu tespit edilmiştir. Geri kalan %3'lük kısımda ise araştırmacıların alana ilişkin 4 ile 39 arasında çalışma yayımlandığı görülmektedir. Tespit edilen ve beklenen yazar sayılarının birbirini tutmadığı Tablo 3.24'te görülmektedir. Bu sonuçlar doğrultusunda, kırsal turizm konulu çalışmaların Lotka Yasası'na uyum sağlamadığı ve önemli ölçüde saptığı anlaşılmıştır

(Tablo 3.16). Şekil 3.24'te kırsal turizm konusunda en çok yayın yapan 20 ülkenin uluslararası iş birliği derecesi verilmiştir.

Şekil 3.24: En Çok Yayın Yapan 20 Ülkenin Uluslararası İş Birliği

Kaynak: Bibliometrix (Biblioshing) yardımıyla yazar tarafından oluşturulmuştur.

Şekil 3.24'teki, SCP (Single-Country Production) ve MCP (Multi-Country Production), üretim süreçlerini ve bu süreçlerin coğrafi kapsamını ifade eden terimlerdir. SCP; ülkenin kendi içindeki üretimi anlamına gelirken, MCP birden fazla ülkenin iş birliği ile yapılan üretimi anlamına gelmektedir (Seyran, 2021). Buna göre Çin 910 yayın ile en fazla üretim yapan ülke olduğu görülse bile MCP iş birliği oranının ancak %13.6 olduğu anlaşılmaktadır. Aynı şekilde en fazla araştırmaya sahip olan İspanya, Romanya, Sırbistan ve Amerika da MCP iş birliği oranların düşük olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Oysaki kırsal turizm konusunda 50 yayına sahip olan Avustralya %36.0 MCP iş birliği oranına sahip en yüksek ülke olduğu görülmektedir. Daha sonra ortak iş birliği yüksek olan ülkeler Malezya %27.1 ve Portekiz %23.0'lük oranla ilk üç ülke içerisinde. Ülkelerin iş birliğinde yaptıkları yayın sayıları ve iş birliği oranları Tablo 3.17'de verilmiştir.

Tablo 3.17: Ülkenin Uluslararası İş Birliği Oranları

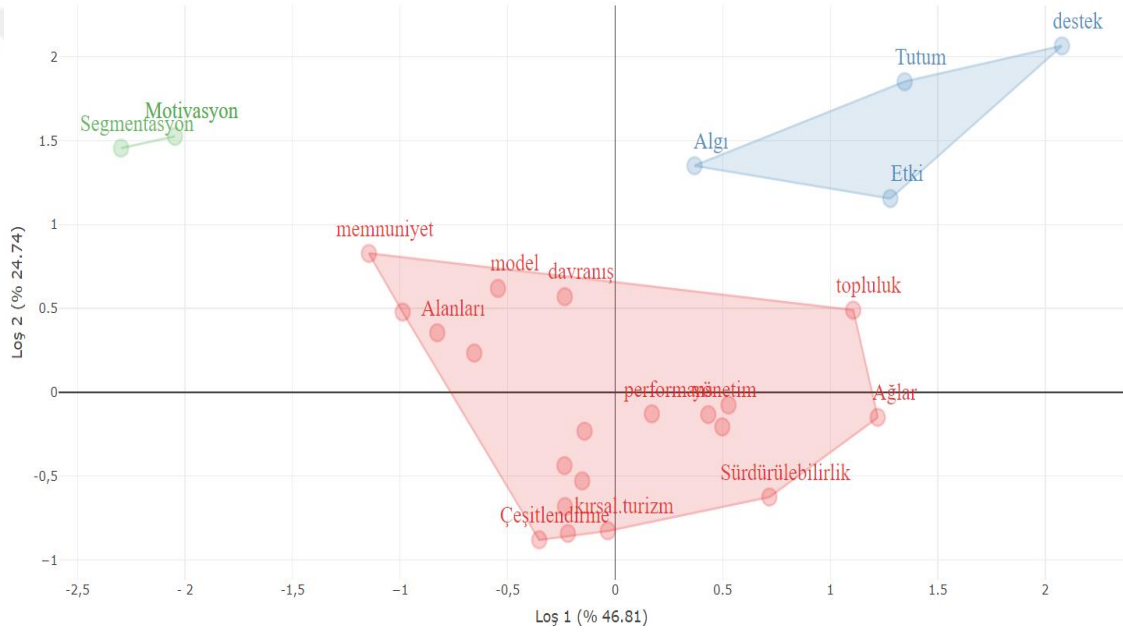
Ülke	Yayın Sayısı	Yayınların %	SCP	MCP	MCP %
Çin	910	25.1	786	124	13.6
İspanya	357	9.8	321	36	10.1
Romanya	222	6.1	213	9	4.1
Sırbistan	135	3.7	113	22	16.3
ABD	124	3.4	102	22	17.7
Portekiz	113	3.1	87	26	23.0
İtalya	112	3.1	93	19	17.0
Brezilya	107	2.9	94	13	12.1
Birleşik Krallık	104	2.9	89	15	14.4
Malezya	96	2.6	70	26	27.1
Meksika	81	2.2	67	14	17.3
Hırvatistan	71	2.0	71	0	0.0
Polonya	64	1.8	50	14	21.9
Endonezya	61	1.7	58	3	4.9
Avustralya	50	1.4	32	18	36.0
Kanada	45	1.2	38	7	15.6
Çek Cumhuriyeti	45	1.2	44	1	2.2
Rusya	42	1.2	35	7	16.7
Türkiye	42	1.2	41	1	2.4
Litvanya	41	1.1	36	5	12.2

Kaynak: Bibliometrix (Biblioshing) yardımıyla yazar tarafından oluşturulmuştur.

Şekil 3.25, yayıncıların anahtar kelimelerini araştırma alanlarının yatkınlık düzeyi ve gelişmişlik derecesine göre gruplandıran tematik bir haritayı göstermektedir. Dikey eksen yoğunluk derecesini, yatay eksen ise merkezilik derecesini göstermektedir. Tematik harita, araştırma temalarını görsel olarak anlamak ve analiz etmek için kullanılan sezgisel bir araçtır. Bu harita, belirli bir araştırma alanındaki çeşitli temaların birbirleriyle olan ilişkilerini ve önem derecelerini görselleştirmeye yardımcı olmaktadır. Tematik harita genellikle dört kadrana ayrılmaktadır, bu kadranslar şunlardır: motor temalar, temel temalar, ortaya çıkan veya azalan temalar, niş temalardır (Seçilmiş ve Sarı, 2023). Şekil 3.25'te, VOSviewer ve Bibliometrix'te elde edilen kümeleri oluşturan tüm öğeleri ve anahtar kelimelerini göstermektedir. Bu çalışmada; kırsal turizm (1821), turizm (415), kırsal (186), gelişme (177), tarım turizmi (177), sürdürülebilir kalkınma (171), kırsal kalkınma (159) ve kırsal alanlar (83), kırsal turizm, turizm ve kırsal kelimelerin yer aldığı pudra renkli düğüm içerisinde yer almaktadır. Pembe renkli düğümde ise sürdürülebilirlik (112), Çin (83), yerel kalkınma (41), miras (31), sürdürülebilir kırsal kalkınma (30), toplum temelli turizm (27), kültür (26), sosyal sermaye (26), kırsallık (22) ve yönetim (21) yer almaktadır. Sarı renkli düğüm içerisinde ise topluluk (43), turizm geliştirme (43), hedef (25), analizler (24), Malezya (20) ve konukseverlik (18) yer almaktadır. Bu

Şekil 3.27, fonsiyonel analiz ve anahtar kelimeler artı yoluyla oluşturulan kavramsal bir yapı haritası olan faktöriyel analiz sonuçlarını göstermektedir. Bu harita, 25 anahtar kelimeler artı üç ayrı küme oluşturarak gsterirmiştir. Kırmızıyla vurgulanan ilk kümenin merkezinde, performans, yönetim, hedef, ekoturizm, etki, turizm, yer, miras, nitelik, alanları, modern ve davranış gibi konular bulunmaktadır. Kırmızı kümenin klerinde ise sürdürebilirlik, kırsal turizm, çeşitlendirme, manzara, deneyim, memnuniyet, topluluk ve ağlar gibi konular bulunmaktadır. Maviyle gösterilen ikinci kümede ise algı, tutum, etki ve destek gibi temel konuları içermektedir. Yeşille gösterilen üçüncü kümede ise segmentasyon ve motivasyon gibi konular bulunmaktadır

Şekil 3.27: Fonsiyonel Analiz ve Anahtar Kelimeler Artı Kavramsal Yapı Haritası

Kaynak: Bibliometrix (Biblioshing) yardımıyla yazar tarafından oluşturulmuştur.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Kırsal turizm araştırmacılar tarafından çeşitli teoriler ve kuramlar oluşturularak, yüzlerce araştırmacının çalıştığı önemli bir konu olarak ortaya çıkmaktadır. Bu araştırmada, kırsal turizme ilişkin literatürün kapsamlı bir bibliyometrik analizini sunarak, bu alandaki bilimsel üretimin zaman içindeki gelişimini ve mevcut eğilimleri ortaya koymayı amaçlamıştır. Araştırma, otuz beş yılı kapsayan eksiksiz bir bibliyometrik analiz gerçekleştirerek kırsal turizm literatürüne önemli ölçüde katkıda bulunacağı düşünülmektedir. Bu araştırma, üretim, etki ve ilişki değerlerini belirlemek için klasik bibliyometrik yasalar (Bradford, Lotka ve Zipf) ve bilimsel ölçüm teknikleri (VOSViewer ve Biblometrix) kullanılarak elde edilmiştir. Yayın yılları ve dergilerin analizi yoluyla, kırsal turizm üzerine yapılan yayın sayısının arttığı bulunmuştur.

Kırsal turizm küresel pandemi sırasında turizm sektörünün kurtarıcısı olarak daha fazla önem kazanmıştır. Turistler özellikle pandemi döneminde kırsal destinasyonları ziyaret etmeyi tercih etmişlerdir. Özellikle pandemi sonrası yaşam tarzı ve tatil anlayışı değişen günümüz toplumları için kırsal turizmin cazip hale gelmesi kırsal turizm konusunda araştırma yapılmasını da ilgi çekici hale getirmiştir. Bu konuda araştırma yapmak isteyenlere önemli bir kaynak olacağı düşünülmektedir.

Son yıllarda kırsal turizm gelişmekte olan ve önemini günden güne arttırmış alternatif bir turizm türüdür. Türkiye kırsal turizm bağlamında kayda değer bir doğaya; potansiyeli yüksek destinasyonlara ev sahipliği yapabilecek bir ülkedir. Konu ile alakalı ulusal literatürde yapılacak nitelikli araştırmalar, Türkiye'nin sahip olduğu kırsal turizm potansiyeline katkı oluşturacaktır. Böylelikle kırsal turizm için cazip olan destinasyonların saptanarak o yörelere çeşitli yatırımlar yapılmış olur. Bu duruma bağlı olarak kültürel varlığın korunmasına, bölgesel kalkınmaya, Türk turizminin çeşitlenmesine, sürdürülebilirliğin sağlanmasına ve yerel halkın refahının artmasına olanak sağlayacaktır.

Araştırma sonuçları, kırsal turizmle ilgili ilk yıllarda yapılan çalışmaların daha çok müşterilerin ihtiyaç ve beklentilerini anlamaya yönelik olduğunu ve bir bölgenin kırsal turizm alanı olarak kullanılabilmesi için gerekli unsurların belirlenmesine odaklandığını göstermektedir. İlk çalışmalar, kırsal turizmin gelişimi için gerekli olan politikaları ve müşteri memnuniyetini ele alırken, sonraki yıllarda ise kırsal turizme

ilişkin farklı çalışma eğilimlerinin ortaya çıktığı gözlemlenmektedir. Bu eğilimler, kırsal turizmin sürdürülebilirliği, çevresel etkiler, yerel halkın katılımı, ekonomik faydalar gibi daha geniş perspektiflere doğru kaymıştır. Kırsal turizmin geliştirilmesi için farklı açılara sahip birkaç çalışma olduğu tespit edilmiştir. Bu çalışmalar, kırsal turizmin sürdürülebilirliğini sadece çevresel değil, aynı zamanda ekonomik ve sosyal boyutlarıyla da ele almaktadır.

Gerçekleştirilen literatür taraması neticesinde geçmişten günümüze değin kaleme alınan konuyla ilgili 1990-2024 tarihleri arasında elde edilen 3630 bilimsel yayı türleri analizlere dahil edilmiştir. Konu kapsamında gerçekleştiren arama sonuçlarına göre, en eski yayının 1988 yılında kaleme alındığı saptanmıştır. Ancak kırsal turizm araştırmalarında son 35 yılı değerlendirmeye alındığından elimizdeki verilere göre, bu değerlendirmeye dahil olan ilk bilimsel yayın 1990 yılındadır. Yıllar itibarıyla sürekli bir artış trendinde olan kırsal turizm yayınları ve aldıkları atıf sayıları nedeniyle konunun akademisyenler tarafından önemsendiği sonucuna varılabilir. 2022 yılı kırsal turizm araştırmalarının en fazla yıl olarak tespit edilmiş olup 352 yayına rastlanılmıştır. 6539 atıf sayısı ile 2023 yılı en yüksek atıf yılıdır. Kırsal turizm alanındaki 3630 bilimsel yayın türleri, 7477 araştırmacı tarafından kaleme alınmıştır. Bu alandaki 3102 bilimsel yayın İngilizce dilinde yayınlanmıştır. Bu da bize göstermektedir ki, İngilizce'nin bilimsel araştırmalarda baskın bir dil olduğu sonucuna ulaştırmaktadır. Başka bir ifadeyle, İngilizce dilinin baskınlığı, İngilizcenin akademik dünyada uluslararası bir bilim dili olarak kabul gördüğünü ve tercih edilen bir dil olduğunu göstermektedir. Araştırma türlerinin analizinde, 2497 adet makale ile yayınlarının çoğunluğu bu alanın bilimsel doğasını yansıttığını ortaya koymaktadır. Araştırma alanları açısından, "Ağırlama, Hizmet, Eğlence, Spor" ve "Coğrafya" kategorileri önde gelirken, konunun turizm ve misafirperverlik sektörleriyle güçlü bir ilişki içinde olduğunun bir göstergesidir ve ilgili akademik çalışmaların bu konulara eğildiğini işaret etmektedir. Kırsal turizm ile ilgili konuların araştırma alanlarına göre dağılımında ise, ilk sırada Sosyal Bilimler-Diğer Konular alanında yer aldığı tespit edilmiştir. Taylor & Francis, Mdpi ve Elsevier yayıncılık grupları araştırmaların yayınlanmasında ilk üç sırada gelmektedir. Kırsal turizm araştırmaları, 1296 çalışma Emerging Sources Citation Index (ESCI) ve 1190 çalışma Social Sciences Citation Index (SSCI) indekslerinde taranmaktadır. Yayınların

bu indekslerde yer alması kırsal turizm araştırmalarının akademik g r n rl    n  ve etki düzeyini arttırmaktadır.

Kırsal turizm konusunda yapılan araştırmaların co raf  alanlar ve yayınland       lkeler açısından incelendiğinde, başta   in olmak üzere Avrupa ve Amerika'daki araştırmacıların ilgisinde gözle g r   r bir artış olduğu g r  lmektedir. Özellikle   in, kırsal turizmi desteklemek amacıyla b y  k yatırımlar yapmakta ve bu alandaki araştırmaları artırmaktadır. Avrupa ve Amerika'da da kırsal turizmin sürdürülebilir kalkınma,  evre dostu turizm ve yerel halkın ekonomik refahını artırma gibi konularda yapılan çalışmalar artmıştır. Bu durum, kırsal turizme olan ilginin küresel çapta arttığını ve farklı coğrafyalarda kırsal turizmin potansiyelinin daha fazla keşfedildi ini göstermektedir. Araştırma kapsamı açısından,   in, İspanya, Romanya, Sırbistan, Amerika, Portekiz, İtalya, Brezilya, Birleşik Krallık, Malezya, Meksika, Hırvatistan, Polonya, Endonezya, Avustralya, Kanada,   ek Cumhuriyeti, Rusya, Türkiye ve Litvanya gibi   lkeler kırsal turizmi en fazla araştıran ve yayın yapan   lkelerdir. Bu   lkelerin yüksek atıfları vardır, bu da kırsal turizmi araştırmalarının önemini göstermektedir. Üniversiteler açısından 66 araştırma ile University of Agronomic Science Veterinary Medicine Bucharest  ne çıkmaktadır.

Bu araştırma, Bradford yasası (dergi üretkenliği), Lotka yasası (yazarların bilimsel üretkenliği) ve Zipf yasası (kelime sıkl  ı analizi) gibi temel bibliyometrik yasalara dayanmaktadır. Bu yasalar çalışmanın temelini oluşturmaktadır ve kırsal turizm araştırmasının eğilimini anlamak için sağlam bir  er eve çizmektedir. Yazarların bilimsel üretkenliğini tanımlayan Lotka Yasası'na göre bu alanda yazarların çoğunluğu (%80.4) düşük ortalama  retkenli e sahip yalnızca bir makale yazmıştır. Dolayısıyla, bu konu hakkında bilimsel materyal üretmekten sorumlu entelektüel bir seçkinin varlığını iddia etmek mümkün değildir. Sonuçlar doğrultusunda, kırsal turizm ile alakalı yapılan çalışmaların Lotka Yasası'na uyum sa lamadı ı ve önemli ölçüde sapt  ı anlaşılmıştır. Ancak, sonuçlar Bradford Yasasının (%3.727) düşük hata yüzdesi nedeniyle çalışmaya uygulandığını gösterir. Son olarak kelime kullanım sıkl   nı tahmin etmek için kullanılan Zipf Yasası'nın uygulanması neticesinde bulgularla uyuşmayan sonuçlar elde edilmiştir.

Bu araştırma, araştırmacılara önemli ölçüde katkı sağlayabilir, çünkü ana yazarlar, kurumlar,   lkeler, yürütülen araştırmalar, analiz edilen konular ve araştırma eğilimleri hakkında değerli bilgiler sağlamaktadır. Her bilimsel araştırmada olduğu gibi bu

Çalışmanın da bazı sınırlılıkları ve gelecek çalışmalar için onerileri bulunmaktadır. Bu anlamda, amaç nicelikten ziyade niteliğe öncelik vermek olduğu için analiz için yalnızca Web of Science veri tabanı seçilmiştir. Dahası, çalışmanın bibliyometrik çalışmalara özgü bir sınırlaması vardır, çünkü çalışmaların içeriği incelenmez (Marco-Lajara vd., 2023), bunun yerine analiz edilen bilimsel retimnin niceliksel bir analizi yapılabilir. Ayrıca gelecekteki çalışmalarda araştırmacıların farklı veri tabanlarından faydalanması sonuçlar bakımından literatüre katkı sağlayabilir. Google Scholar, WoS ve/veya Scopus arasındaki bilim haritalamasının karřılařtırılmalđ analizleri gelecekte yeni bir araştırma açısı sağlayacaktır. Bunlara ilaveten yapılan atıfların analizini kapsayan ayrıntılı çalışmaların yapılması da araştırmacılara onulur. Bu araştırma kırsal turizmin devamlılığı için sürdürülebilir politikaların onemine vurgu yaparak başta üniversitelerdeki bu konuyu inceleyen akademisyenler olmak üzere farklı kurum ve işletmeler için sürdürülebilir yeniliklerin geliştirilmesi için temel oluşturabilir. Bununla birlikte hem bir turizm hem de bir tarım ülkesi olan Türkiye'den kırsal turizm konusunda uluslararası literatürde çok az çalışmanın bulunması, Türk niversiteleri ve akademisyenleri açısından düşündürücüdür. Türkiye, kırsal turizm için oldukça büyük bir potansiyele sahipken, bu alandaki araştırmaların sınırlı olması, kırsal turizmin gelişimi ve sürdürülebilirliği konusunda daha fazla akademik ilgi ve çalışma yapılması gerektiğini göstermektedir. Türkiye'nin bu alandaki potansiyelini tam anlamıyla değerlendirebilmesi için hem yerel hem de uluslararası düzeyde daha fazla akademik araştırma ve iş birliği yapılması onemlidir.

Sonuç olarak, kırsal turizm üzerine yapılan çalışmaların multidisipliner bir yaklaşım benimsemesi, bu alandaki bilgi birikiminin daha da olgunlaşması için çeşitli araştırma alanlarının geliştirilmesinin şart olduğunu göstermektedir. Kırsal turizm, çevresel, ekonomik, sosyal ve kültürel birçok faktörü içerdiğinden, farklı disiplinlerin katkılarıyla daha kapsamlı ve etkili stratejiler geliştirilmesi gerekmektedir. Bu sayede kırsal turizmin sürdürülebilir bir şekilde gelişmesi sağlanabilir ve yerel halkın yaşam kalitesine katkı sağlanabilir.

KAYNAKÇA

- Ahipaşaoğlu, S. ve Çeltek, E. (2006). *Sürdürülebilir kırsal turizm*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Ahmad, M. ve Batcha, M. S. (2020). Examining the scientific productivity of authors in dyslexia research: A study using Lotka's law. *Library Philosophy and Practice*, 4(5), 4198.
- Akça, H. (2004). Dünyada ve Türkiye'de kırsal turizm. *Standart Dergisi*, 43(513), 61-70.
- Åke Nilsson, P. (2002). Staying on farms: An ideological background. *Annals of Tourism Research*, 29(1), 7-24.
- Akıncı, Z. (2023). Kırsal turizm: Bir bibliyometrik analiz çalışması (1994-2022). *Uluslararası Kırsal Turizm ve Kalkınma Dergisi*, 7(1), 1-14.
- Al, U. ve Tonta, Y. (2004). Atıf analizi: Hacettepe Üniversitesi Kütüphanecilik Bölümü tezlerinde atıf yapılan kaynaklar. *Bilgi Dünyası*, 5(1), 19-47.
- Alsmadi, A., Al-Gasaymeh, A., Alrawashdeh, N. ve Alhwamdeh, L. (2022). Financial supply chain management: A bibliometric analysis for 2006-2022. *Uncertain Supply Chain Management*, 10(3), 645-656.
- Arıcı, S. ve Pelit, E. (2021). İletişim temalı turist rehberliği çalışmalarının bibliyometrik programı ile bibliyometrik analizi. *Turist Rehberliği Dergisi*, 4(2), 80-105.
- Aria, M. ve Cuccurullo, C. (2017). *bibliometrix*: An R-tool for comprehensive science mapping analysis. *Journal of Informetrics*, 11(4), 959-975.
- Aslantürk, E. ve Baltacı, M. (2023). Turizmde yeşil pazarlama: Bibliyometrik bir analiz. *Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(1), 45-56.
- Avcıkurt, C. ve Köroğlu, Ö. (2008). Kırsal turizm. N. Hacıoğlu ve C. Avcıkurt (Ed.), *Turistik ürün çeşitlendirmesi içinde* (ss. 61-82). Ankara: Nobel Yayın.
- Ayaviri-Nina, V. D., Flores Ruiz, D. ve Quispe Fernandez, G. M. (2023). Bibliometric analysis of community-based tourism and its theoretical implications, 51(4), 1765-1774.
- Aydın, E. ve Selvi, M. S. (2012a). Kırsal turizm tanıtımında yerel paydaşların rolü: Arhavi örneği. *Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Bilimler Dergisi*, 2(2), 133-144.

- Aydın, E. ve Selvi, M. S. (2012b). Kırsal turizmde yerel sivil toplum kuruluşlarının rolü: Düzce ili örneği. *Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Bilimler Dergisi*, 2(2), 145-155.
- Aydın, O. (2012). AB’de kırsal turizmde ilk 5 ülke ve Türkiye’de kırsal turizm. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 2012(2), 39-46.
- Bahuguna, P. C., Srivastava, R. ve Tiwari, S. (2023). Two-decade journey of green human resource management research: A bibliometric analysis. *Benchmarking: An International Journal*, 30(2), 585-602.
- Bakırcı, M. (2006). Avrupa Birliği yeni dönem kırsal kalkınma politikası, Türkiye’nin uyumu ve yaratacağı etkiler. *Türk Coğrafya Dergisi*, (47), 45-74.
- Bakırcı, M. (2007). *Türkiye’de kırsal kalkınma kavramlar politikalar uygulamalar*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Başer, G. (2020). Tarım turizminin gelişim potansiyeline yönelik çiftçilerin tutumlarının araştırılması. *Turizm Akademik Dergisi*, 7(2), 165-188.
- Bessière, J. (1998). Local development and heritage: Traditional food and cuisine as tourist attractions in rural areas. *Sociologia Ruralis*, 38, 21-34.
- Birkle, C., Pendlebury, D. A., Schnell, J. ve Adams, J. (2020). Web of Science as a data source for research on scientific and scholarly activity. *Quantitative Science Studies*, 1(1), 363-376.
- Briedenhann, J. ve Wickens, E. (2004). Tourism routes as a tool for the economic development of rural areas-vibrant hope or impossible dream?. *Tourism Management*, 25, 71-79.
- Büyükkıdık, S. (2022). A Bibliometric analysis: a tutorial for the bibliometrix package in R using 17 literature. *Journal of Measurement and Evaluation in Education and Psychology*, 13(3), 164-193.
- Cabrini, L. (2004). Rural tourism in Europe: Experiences, development and perspectives (ss. 9-11). European Congress on Rural Tourism, sunulmuş bildiri, Jaen, Spain: UNWTO.

- Chen, S., Xu, Z., Wang, X. ve Škare, M. (2022). A bibliometric analysis of natural disasters and business management in tourism. *Journal of Business Economics & Management*, 23(2), 305-326.
- Cobo, M. j., López-Herrera, A. g., Herrera-Viedma, E. ve Herrera, F. (2011). Science mapping software tools: Review, analysis, and cooperative study among tools. *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 62(7), 1382-1402.
- Correia Loureiro, S. M. (2014). The role of the rural tourism experience economy in place attachment and behavioral intentions. *International Journal of Hospitality Management*, 40, 1-9.
- Csako, G. (2007). Analysis of the most highly cited articles from the 50-year history of CCA. *Clinica Chimica Acta*, 375(1-2), 43-48.
- Çeken, H., Dalgın, T. ve Çakır, N. (2012a). Bir alternatif turizm türü olarak kırsal turizmin gelişimini etkileyen faktörler ve kırsal turizmin etkileri. *Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Bilimler Dergisi*, 2(2), 11-16.
- Çeken, H., Karadağ, L. ve Dalgın, T. (2007). Kırsal kalkınmada yeni bir yaklaşım kırsal turizm ve Türkiye'ye yönelik teorik bir çalışma. *Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 8(1), 1-14.
- Çeken, H., Uçar, M. ve Dalgın, T. (2012b). Kırsal turizmin gelişimi konusunda yerel halkın algıları: Fethiye yöresi örneği. *Turizm ve Araştırma Dergisi*, 1(1), 4-28.
- Çetinkıran, Y. (2022). *Teknolojik Pedagojik Alan Bilgisi (TPAB) ile ilgili yapılan Türkiye kaynaklı uluslararası yayınların bibliyometrik analizi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Çolak, O. (2009). *Turistik ürün çeşitleme kapsamında kırsal turizm ve kırsal turizm işletmeciliği: Şirince örneği*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.
- Çuhadar, M., Ongun, U. ve Topsakal, Y. (2022). Kültürel miras ve dijitalleşme konusunda yayınlanmış çalışmaların bibliyometrik analizi. *Journal of Tourism & Gastronomy Studies*, 10(4), 3418-3443.

- Çuhadar, Y. (2024a). Yoksul yanlısı turizm bağlamında yapılan çalışmaların bibliyometrik analizi: Web of science örneği. *Journal of Tourism & Gastronomy Studies*, 12(1), 204-226.
- Çuhadar, Y. (2024b). Gıda neofobisi ile ilgili akademik yayınların Vosviewer ile bibliyometrik analizi. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 21(1), 116-132.
- Damar, S. ve Hancerliogullari Koksalmis, G. (2024). A bibliometric analysis of metaverse technologies in healthcare services. *Service Business*, 18(2), 223-254.
- Demircioğlu, G. (1993). Kırsal turizm nedir? *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 4(5), 8-10.
- Ding, Y., Zhang, G., Chambers, T., Song, M., Wang, X. ve Zhai, C. (2014). Content-based citation analysis: The next generation of citation analysis. *Journal of the Association for Information Science and Technology*, 65(9), 1820-1833.
- Donthu, N., Kumar, S., Mukherjee, D., Pandey, N. ve Lim, W. M. (2021). How to conduct a bibliometric analysis: An overview and guidelines. *Journal of Business Research*, 133, 285-296. doi:10.1016/j.jbusres.2021.04.070
- Duman, O. (2024). *Web of Science'ta listelenen kodlama konulu eğitim araştırmalarının vosviewer ile bibliyometrik analizi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Elango, B. ve Rajendran, P. (2012). Authorship trends and collaboration pattern in the marine sciences literature: A scientometric study. *International Journal of Information Dissemination and Technology*, 2(3), 166-169.
- Emekli, G., Südaş, İ. ve Soykan, F. (2007). Göç. Kırsal kalkınma-kırsal turizm ve Türkiye (ss. 1-15). 38. Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi, sunulmuş bildiri, Ankara, Türkiye. https://www.academia.edu/download/35947401/-SONICANAS_Emekli_Sudas_Soykansonpdf.pdf adresinden erişildi.
- Erdoğan, N. (2003). *Çevre ve (eko)turizm*. Ankara: Erk Yayıncılık.
- Ertan, A. ve Güzel, Ö. (2008). Tarım turizmi kavramı ve Isparta'nın tarım turizmi açısından değerlendirilmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (7), 81-96.

- Esengün, K., Akça, H. ve Sayılı, M. (2002). Dağlık ve ormanlık alanlarda kırsal turizm faaliyeti ve sürdürülebilir kırsal kalkınma (ss. 22-23). I. Ulusal Ormancılık Kooperatifleri Sempozyumu, sunulmuş bildiri, Kastamonu: T. C. Tarım ve Orman Bakanlığı.
- European Commission. (1986). *Community action in the field of tourism* (Supplement 4/86). Bulletin of the European Communities (ss. 1-23). Belgium: European Commission. <https://aei.pitt.edu/5410/> adresinden erişildi.
- Fang, Y., Yin, J. ve Wu, B. (2018). Climate change and tourism: A scientometric analysis using CiteSpace. *Journal of Sustainable Tourism*, 26(1), 108-126.
- Frochot, I. (2005). A benefit segmentation of tourists in rural areas: A Scottish perspective. *Tourism Management*, 26(3), 335-346.
- Gall, M., Nguyen, K. H. ve Cutter, S. L. (2015). Integrated research on disaster risk: Is it really integrated? *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 12, 255-267.
- Getz, D. ve Carlsen, J. (2000). Characteristics and goals of family and owner-operated businesses in the rural tourism and hospitality sectors. *Tourism Management*, 21(6), 547-560.
- Goodman, D. ve Deis, L. (2005). Web of Science (2004 version) and scopus, the charleston. *Advisor*, 6(3), 5-21.
- Gökkurt, Ö. (1997). “Citation” indeks ve “Citation” analizi: *Enformetrik bir model çalışması*. (Yayımlanmamış yayımlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Güleç Bilgili, E. C. ve Yılmaz, A. A. (2024). The big data revolution: A comprehensive bibliometric study on management and organizational development with a focus on Web of Science. *Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, (16), 328-356.
- Güler, G. (2023). A bibliometric analysis on power analysis studies. *Journal of Measurement and Evaluation in Education and Psychology*, 14(3), 235-248.
- Günay, Ü., Çay, T. ve Dursun, Ş. (2022). Kırsal kalkınma politikalarına ve çevresel etkilerine genel bir bakış. *Ulusal Çevre Bilimleri Araştırma Dergisi*, 5(1), 1-10.

- Hernández Maestro, R. M., Muñoz Gallego, P. A. ve Santos Requejo, L. (2007). The moderating role of familiarity in rural tourism in Spain. *Tourism Management*, 28(4), 951-964.
- Jacobs, D. (2010). Demystification of bibliometrics, scientometrics, informetrics and webometrics (ss. 1-19). 11th DIS Annual Conference, sunulmuş bildiri, Richardsbay: University of Zululand, South Africa. https://www.researchgate.net/profile/Daisy-Jacobs/publication/266877235_-Demystification_of_Bibliometrics_Scientometrics_Informetrics_and_Webometrics/links/5630d55908ae506cea67437e/Demystification-of-Bibliometrics-Scientometrics-Informetrics-and-Webometrics.pdf 26.10.2024 tarihinde adresinden erişildi.
- Kahraman, N. ve Türkay, O. (2012). *Turizm ve çevre* (5. Baskı.). Ankara: Detay Yayıncılık.
- Keleş, R. (1998). *Kentbilim terimleri sözlüğü* (2. baskı.). Ankara: İmge Kitabevi.
- Kessler, M. M. (1963). Bibliographic coupling between scientific papers. *American Documentation*, 14(1), 10-25.
- Khanam, M., Pervez, A. K. M. K., Haque, M. A., Rahman, M. M. ve Kabir, M. S. (2023). Bibliometric analysis of farmers' rural-urban migration based on the Scopus platform. *South Asian Journal of Social Studies and Economics*, 20(3), 93-103.
- Kiper, T. (2006). *Safranbolu Yörükköyü peyzaj potansiyelinin kırsal turizm açısından değerlendirilmesi*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kortoci, Y. ve Kortoci (Kellezi), M. (2017). The assessment of the rural tourism development in the Valbona Valley National Park. *Tourism Economics*, 23(8), 1662-1672.
- Kuter, N. ve Ünal, H. E. (2013). Kırsal kalkınmada kırsal turizmin önemi. *Kastamonu Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 13(2), 192-201.
- Küçükaltan, D. (2002). Tarım turizmi ve Türkiye’de tarım turizmi işletmeciliği. *II. turizm şurası bildirileri içinde* (C. 1, ss. 143-159). Ankara: T.C. Turizm Bakanlığı Yayınları.

- Lalrempuii, S., Ngurtinkhuma, R. K. ve Mishra, R. N. (2020). Application of bibliometric laws in doctoral theses of library and information science in the universities of North East India. *Journal of Indian Library Association*, 55(4), 47-58.
- Lotka, A. J. (1926). The frequency distribution of scientific productivity. *Journal of the Washington Academy of Sciences*, 16(12), 317-323.
- Ma, T.-J., Lee, G.-G., Liu, J. S., Lan, R. ve Weng, J.-H. (2022). Bibliographic coupling: A main path analysis from 1963 to 2020. *Information Research*, 27(1), 918. doi:10.47989/irpaper918
- Marco-Lajara, B., Martínez-Falcó, J., Millan-Tudela, L. A. ve Sánchez-García, E. (2023). Analysis of the structure of scientific knowledge on wine tourism: A bibliometric analysis. *Heliyon*, 9(2), e13363.
- Mason, P. ve Cheyne, J. (2000). Residents' attitudes to proposed tourism development. *Annals of Tourism Research*, 27(2), 391-411.
- Mastronardi, L., Giaccio, V., Giannelli, A. ve Scardera, A. (2015). Is agritourism eco-friendly? A comparison between agritourisms and other farms in Italy using farm accountancy data network dataset. *SpringerPlus*, 4(1), 590.
- Mercy Clarence, M. ve Raja, S. (2020). Growth and Bradford's law of scattering on research publication in genetic engineering research in India. *Journal of Xidian University*, 14(3), 1587-1599.
- Meydan Uygur, S. ve Akdu, U. (2009). Çiftlik turizmi, kırsal, tarım ve ekoturizminin kavramsal açıdan irdelenmesi. *Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, (1), 143-166.
- Mukherjee, D., Kumar, S., Mukherjee, D. ve Goyal, K. (2022). Mapping five decades of international business and management research on India: A bibliometric analysis and future directions. *Journal of Business Research*, 145, 864-891.
- OECD. (1994). Tourism strategies and rural development. <https://www.oecd.org/-industry/tourism/27218.pdf> adresinden erişildi.

- Ongun, U. (2015). *Kırsal turizmin kırsal kalkınmaya etkisi: Şirince örneği*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- Ongun, U. (2017). Değişen turistik eğilimlere bir cevap: Kırsal turizm ve Türkiye uygulamaları. *Kesit Akademi Dergisi*, (9), 131-143.
- Ongun, U. (2023). Kırsal turizm ve kırsal kalkınma yayınlarının VOSviewer ile bibliyometrik analizi. *Journal of Tourism Intelligence and Smartness*, 6(2), 79-97.
- Ongun, U. ve Kılınç, U. (2021). Tarım turizmi ve girişimcilik faaliyetleri. M. Civelek ve T. Dalgın (Ed.), *Tarım turizmi içinde* (ss. 112-130). Ankara: Detay Yayıncılık.
- Özgüç, N. (1998). *Turizm coğrafyası özellikler ve bölgeler*. İstanbul: Çamtaş Kitabevi.
- Özkan, E. (2007). *Türkiye’de kırsal kalkınma politikaları ve kırsal turizm*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Park, D.-B. ve Yoon, Y.-S. (2009). Segmentation by motivation in rural tourism: A Korean case study. *Tourism Management*, 30, 99-108.
- Passas, I. (2024). Bibliometric analysis: The main steps. *Encyclopedia*, 4(2), 1014-1025.
- Pina, I. P. A. ve Delfa, M. T. D. (2005). Rural tourism demand by type of accommodation. *Tourism Management*, 26(6), 951-959.
- Pritchard, A. (1969). Statistical bibliography or bibliometrics. *Journal of Documentation*, 25(4), 348-349.
- Qiu, J., Zhao, R., Yang, S. ve Dong, K. (2017). Author Distribution of literature information: lotka’s law. J. Qiu, R. Zhao, S. Yang ve K. Dong (Ed.), *Informetrics: Theory, Methods and Applications içinde* (ss. 145-183). Singapore: Springer. doi:10.1007/978-981-10-4032-0_6
- Quaranta, G., Citro, E. ve Salvia, R. (2016). Economic and social sustainable synergies to promote innovations in rural tourism and local development. *Sustainability*, 8(7), 668.

- Rajeswari, S., Dhanasekar, N. ve Sathya, S. (2021). Scientometric analysis based on dimension of research productivity of faculty in VIT University from Web of Science. *Library Philosophy and Practice*, 1-20.
- Rosalina, P. D., Dupre, K. ve Wang, Y. (2021). Rural tourism: A systematic literature review on definitions and challenges—ScienceDirect. *Journal of Hospitality and Tourism Management*, 47, 134-149.
- Ruiz-Real, J. L., Uribe-Toril, J., De Pablo Valenciano, J. ve Gázquez-Abad, J. C. (2022). Rural tourism and development: Evolution in scientific literature and trends. *Journal of Hospitality & Tourism Research*, 46(7), 1322-1346.
- Saygın, E. (2016). *Çiftlik turizmine yönelik kavramsal bir model önerisi*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Seçilmiş, C. ve Sarı, Y. (2023). Kırsal turizme ilişkin araştırma eğilimleri üzerine bir bibliyometrik bir analiz. *Uluslararası Ekonomi İşletme ve Politika Dergisi*, 7(2), 322-340.
- Selvi, M. ve Demirer, D. (2012). Ekolojik tatil çiftliklerinin TATUTA Projesi deneyimine ilişkin örnek olay incelemesi. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 23(2), 187-202.
- Seyran, F. (2021). İşyeri şiddeti çalışmalarının bibliyometrik analizi. *OPUS-Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 17(36), 2868-2889.
- Sharpley, R. ve Roberts, L. (2004). Rural tourism—10 years on. *International Journal of Tourism Research*, 6(3), 119-124.
- Shekhar, A. (2023). Bibliometric analysis and literature review of mountain tourism. *Advances in Hospitality and Tourism Research (AHTR) An International Journal of Akdeniz University Tourism Faculty*, 11(2), 317-340.
- Sims, R. (2009). Food, place and authenticity: Local food and the sustainable tourism experience. *Journal of Sustainable Tourism*, 17(3), 321-336.

- Small, H. (1973). Co-citation in the scientific literature: A new measure of the relationship between two documents. *Journal of the American Society for Information Science*, 24(4), 265-269.
- Souza, C. L. de, Kuniyoshi, M. S. ve Freitas, A. B. de G. (2024). Mapping the growth of ESG research: A bibliometric analysis using Bradford's, Lotka's, and Zipf's Laws. *Revista de Gestão Social e Ambiental*, 18(10), e09479.
- Soykan, F. (1999). Doğal çevre ve kırsal kültürle bütünleşen bir turizm türü: Kırsal turizm. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 10(1), 67-75.
- Soykan, F. (2001). Ege Bölgesi'nden kırsal turizme özgün bir örnek: Şirince Köyü (Selçuk/İzmir). *Maltepe Üniversitesi Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 1, 151-176.
- Soykan, F. (2003). Kırsal turizm ve Türkiye turizmi için önemi. *Ege Coğrafya Dergisi*, 12((2003)), 1-11.
- Soykan, F. (2004). *Bir turizm coğrafyası araştırması: Kırsal alanların turizm potansiyelinin saptanması ve Şirince Köyüne (İzmir) uygulanması*. İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi.
- Şahin, M. S. (2021). *Türkiye'de kırsal kalkınma politikaları ve projelerinin yönetim sorunsalı*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.
- Şerefoğlu, C. (2009). *Kalkınmada kırsal turizmin rolü 2007-2013 yılları arasında ülkemizde uygulanacak olan ipard kırsal kalkınma programındaki yeri, önemi ve beklenen gelişmeler*. (Yayımlanmamış uzmanlık tezi). Tarım ve Köyışleri Bakanlığı Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği Koordinasyon Daire Başkanlığı, Ankara.
- Tang, L. (2017). *The overview of the origin and research of rural tourism development*. Shenyang Çin: Atlantis Press.
- Thelwall, M. (2008). Bibliometrics to webometrics. *Journal of Information Science*, 34(4), 605-621.
- Torun, Ehlinaz. (2013). Kırsal Turizmin Bölge İnsanına Katkıları. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 2013(1), 31-37.

- Torun, Erkan ve Bozkuş, K. (2022). Sınıf yönetimi araştırmalarının bibliometrik analizi. *Studies in Educational Research and Development*, 6(1), 20-51.
- Tripathi, H. K. ve Sen, B. K. (2016). Crop science literature and Bradford law. *Annals of Library and Information Studies*, 63, 85-90.
- Turhan, M. S. (2005). *Avrupa Birliği yolunda Türkiye kırsal kalkınma tedbirleri uygulama süreci*. (Yayımlanmamış uzmanlık tezi). T.C. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Dış İlişkiler ve Avrupa Topluluğu Koordinasyon Dairesi Başkanlığı, Ankara.
- Türk Dil Kurumu. (2024, 8 Ağustos). Kırsal alan. sozluk.tdk.gov.tr adresinden erişildi.
- Uçar, M. (2010). *Kırsal turizmin sosyo-ekonomik yapıya etkisi ve Fethiye örneği*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.
- Uçar, M., Çeken, H. ve Ökten, Ş. (2010). *Kırsal turizm ve kırsal kalkınma (Fethiye örneği)*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Uddin, S., Hossain, L., Abbasi, A. ve Rasmussen, K. (2012). Trend and efficiency analysis of co-authorship network. *Scientometrics*, 90(2), 687-699.
- Ugolini, D., Bonassi, S., Cristaudo, A., Leoncini, G., Ratto, G. B. ve Neri, M. (2015). Temporal trend, geographic distribution, and publication quality in asbestos research. *Environmental Science and Pollution Research*, 22(9), 6957-6967.
- UNWTO. (2024, 29 Haziran). Rural tourism. <https://www.unwto.org/rural-tourism> adresinden erişildi.
- Ünal, D. (2024). DergiPark platformunda kırsal turizm konulu makalelerin bibliyometrik analizi. *Elegest Elegeş*, 4(2), 110-119.
- Üsdiken, B. ve Pasadeos, Y. (1995). Organizational Analysis in North America and Europe: A Comparison of Co-citation Networks. *Organization Studies*, 16(3), 503-526.
- van Eck, N. J. ve Waltman, L. (2010). Software survey: VOSviewer, a computer program for bibliometric mapping. *Scientometrics*, 84(2), 523-538.

- van Eck, N. J. ve Waltman, L. (2014). Visualizing bibliometric networks. Y. Ding, R. Rousseau ve D. Wolfram (Ed.), *Measuring scholarly impact: Methods and practice* içinde (ss. 285-320). Cham: Springer.
- van Nunen, K., Li, J., Reniers, G. ve Ponnet, K. (2018). Bibliometric analysis of safety culture research. *Safety Science*, 108, 248-258.
- Wang, B., Pan, S.-Y., Ke, R.-Y., Wang, K. ve Wei, Y.-M. (2014). An overview of climate change vulnerability: A bibliometric analysis based on Web of Science database. *Natural Hazards*, 74(3), 1649-1666.
- Wang, Y., Zhang, Y., Yang, G., Cheng, X., Wang, J. ve Xu, B. (2022). Knowledge mapping analysis of the study of rural landscape ecosystem services. *Buildings*, 12(10), 1517.
- White, H. D. ve Griffith, B. C. (1981). Author cocitation: A literature measure of intellectual structure. *Journal of the American Society for Information Science*, 32(3), 163-171.
- Yagmur, Y., Ehtiyar, R. ve Aksu, A. (2020). Evaluation of halal tourism in terms of bibliometric characteristics. *Journal of Islamic Marketing*, 11(6), 1601-1617.
- Yardımcı, B. (2023). Türkiye’de kırsal alan tanımının serüveni. *Bölgesel Kalkınma Dergisi*, 01(02), 193-213.
- Yılmaz, K. (2021). Sosyal bilimlerde ve eğitim bilimlerinde sistematik derleme, meta değerlendirme ve bibliyometrik analizler. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(2), 1457-1490.
- Yılmaz, Y. ve Çıkıkçıoğlu, B. (2021). Çiftlik turizmi. S. Özer (Ed.), *Deneyimsel turizm türleri* içinde (ss. 38-97). İstanbul: Eğitim Yayınevi.
- Zan, B. U. (2019). Doğrudan atıf, ortak atıf ve bibliyografik eşleşme yaklaşımlarına dayalı olarak araştırma alanlarının değerlendirilmesi. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 14(2), 501-516.
- Zeng, L., Li, R. Y. M., Nuttapong, J., Sun, J. ve Mao, Y. (2022). Economic development and mountain tourism research from 2010 to 2020: Bibliometric analysis and science mapping approach. *Sustainability*, 14(1), 562.

Zupic, I. ve Čater, T. (2015). Bibliometric methods in management and organization.
Organizational Research Methods, 18(3), 429-472.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Ad Soyad: Hüseyin Çılgın

Eğitim Durumu

Lisans: (2018-2020) Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi /
Konaklama İşletmeciliği

İş Deneyimi

Çalıştığı Kurumlar: Crystal Hotels Merkez Ofis (Şubat 2012- Halen
devam Rezervasyon Müdürü)

: Gül Hotels Resort & Spa (2009-2011, Rezervasyon Şefi)

: Türkiz Hotel (Temmuz 2005- 2009 Rezervasyon Şefi)

Yabancı Dil

İngilizce (İyi) / Almanca (İyi) / Rusça (Az)